

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav jazyků a komunikace neslyšících

Bakalářská práce

Marie Mikulíková

Biblická osobní vlastní jména v českém znakovém jazyce

Biblical personal names in Czech Sign Language

Praha 2016

Vedoucí práce: PhDr. Romana Petráňová, Ph.D

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 31. července 2016

.....

Poděkování:

Především bych chtěla poděkovat PhDr. Romaně Petráňové, Ph.D. za odborné vedení a rady, které mi poskytovala při zpracovávání této bakalářské práce. Poděkování patří rovněž Bc. Jitce Ondráčkové, za neméně důležité rady, jazykovou korekturu a trpělivost. Také bych chtěla poděkovat respondentům z pražského a brněnského týmu, kteří se zapojili do výzkumu a bez kterých by tato práce nemohla vzniknout. Dále bych chtěla poděkovat Martinu Mikulíkovi, ve spolupráci s Ondřejem Klofáčem, za pomoc při zpracování obrazových fotografií a videozáznamu. V neposlední řadě děkuji mé rodině a přátelům za neutuchající podporu při psaní této práce.

V Praze, dne 31. července 2016

*"Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím:
Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze skryté many;*

*dám mu bílý kamének, a na tom kaménku je napsáno nové jméno,
které nezná nikdo než ten, kdo je dostává. “*

Zjevení 2,17

Klíčová slova (česky)

Bible, jméno, onomastika, apelativum (apelativa), vlastní jméno, biblické jméno, biblická postava, ženské vlastní jméno, mužské vlastní jméno, křestní jméno, onymum, proprium

Klíčová slova (anglicky):

Bible, name, onomastic, appellativum, proper name, biblical name, biblical person, women's name, male's name, first name, onymum, proprium

Abstrakt (česky)

Jména v biblické době měla význam, ten my (nejen Češi) už dnes nevnímáme. To je jedna věc. Jména v psaných jazycích dnešní doby se od Septuaginty, Vulgáty začaly překládat nebo přepisovat a jejich význam se tím pro čtenáře ztrácel. Vidí v něm už jen zvuk.

Jak je tomu v případě překladu jmen biblických osob do českého znakového jazyka? A jak je to s jejich významem? O tom moc nevíme.

A tomu se věnuje tato práce, její cílem je zjistit vznik jmenných znaků biblických osob v českém znakovém jazyce a zjistit jejich motivovanost.

Práce vychází z jazykových dat shromážděných metodou excerpce videí od Bible bez hranic a elicítace, provedenou mezi neslyšícími respondenty ze dvou týmů (Praha, Brno). Oba týmy používají shodné znaky, už z toho důvodu, že na překladu spolupracují, musí být tedy znaky pro biblická jména pokud možno jednotná. Došlo ke zjištění rozdílů v používání jmenných znaků u neslyšících a jmennými znaky použity v projektu Bible bez hranic. Tato práce tyto rozdíly popisuje a vyelicitované jmenné znaky rozděluje podle klasifikace Radky Faltínové (2005).

Abstract (in English):

In biblical times, names had their meanings but these days, we (and not only Czechs) do not perceive them anymore. This is one concern. Names in written languages have been translated or transcribed since Septuagint and Vulgata and therefore, their meanings have been beginning to be lost for the readers. They see just sounds in them.

What does it mean in the matter of translating the names of biblical people into Czech Sign Language? And what about their meanings? We do not know much. And that is the topic of this thesis, its goal is to discover the origins of biblical people's sign names in Czech Sign Language and to find out their motivation.

The thesis is proceeded from language data gathered through video excerption method from Bible bez hranic (Bible without boundaries) and elicitation method done amongst the deaf respondents from two teams (Prague, Brno). Both teams use identical signs due to their cooperation on the translation, which means the resulting sign names for biblical people must be unified, if possible. In Bible bez hranic project, the differences in sign names usage among the Deaf and sign names used in the project happened to be found. This thesis describes these differences and divides the elicited sign names according to classification done by Radka Faltínová (2005).

1 Obsah

2	Úvod:.....	11
3	Osobní vlastní jména.....	12
3.1	Vznik propria.....	13
3.2	Funkce propria.....	14
3.3	Propria a apelativa	16
3.4	Rozdělení vlastních jmen.....	18
3.5	Kategorie antroponym v ČJ.....	19
4	Jmenné znaky.....	21
4.1	Co to jsou jmenné znaky?.....	21
4.2	Rozdíl mezi JZ v ČZJ a jmény v mluvených jazycích	22
4.3	Vznik a funkce jmenných znaků v ČZJ.....	23
5	Charakteristika Bible	29
5.1	Kdy Bible vznikala?	29
5.2	Jazyky Bible	30
5.3	Význam a charakteristika biblických vlastních jmen	31
5.3.1	Vliv překladu a přepisu na podobu vlastních jmen	33
5.3.2	Přejmenování osob	34
5.4	Vznik jmenných znaků biblických postav	35
5.5	Překlady biblických textů v ČZJ - současnost.....	36
5.5.1	Bible bez hranic.....	37
6	Výzkumná část.....	39
6.1	Hypotézy.....	40
7	Sběr materiálu	41
8	Seznam jednotlivých jmen	43
8.1	Abraham	44
8.1.1	Abram.....	46

8.2	Adam	48
8.2.1	Adam 2	49
8.3	Achab.....	50
8.4	Áron.....	52
8.5	Bůh.....	54
8.6	David	56
8.6.1	David - pastýř.....	56
8.6.2	David - král.....	58
8.7	Eliáš	60
8.8	Elíša	62
8.9	Eva	64
8.10	Ezau	66
8.11	Goliáš.....	68
8.12	Izajáš.....	70
8.13	Izák	72
8.13.1	Izák 2	74
8.14	Izmael	75
8.15	Jákob.....	77
8.15.1	Izrael.....	78
8.16	Jakub (evangelium).....	81
8.17	Jakub Zebedeus.....	83
8.17.1	Jakub Zebedeus 2	85
8.18	Jan Křtitel	86
8.18.1	Jan Křtitel 2	88
8.19	Jan Zebedeus.....	90
8.20	Jeremiáš	92
8.21	Jezábel	94

8.21.1	Jezábel	96
8.22	Ježíš	97
8.23	Jidáš Iškariotský	99
8.23.1	Jidáš Iškariotský 2	100
8.24	Jonáš	101
8.25	Josef Egyptský	103
8.25.1	Josef Egyptský 2.....	104
8.26	Josef Nazaretský	105
8.27	Lazar	107
8.28	Lot.....	109
8.29	Marie (matka)	111
8.30	Marie (z Betanie)	113
8.31	Marie Magdaléna	114
8.32	Marta.....	116
8.33	Mojžíš	118
8.34	Pavel	120
8.34.1	Saul.....	122
8.35	Petr (Šimon).....	123
8.36	Rachab	125
8.37	Rebeka	127
8.38	Sára	129
8.39	Šalomoun	131
8.40	Jména bez znaku	133
9	Shrnutí výzkumu	135
10	Závěr.....	141
11	Seznam literatury.....	142
12	Přílohy	Chyba! Záložka není definována.

Použité zkratky:

ASL - americký znakový jazyk

BBH - Bible bez Hranic

BP - bakalářská práce

ČEP - český ekumenický překlad

ČJ - český jazyk

ČZJ - český znakový jazyk

JZ - jmenný znak

MJ - mluvený jazyk

NZ - Nový zákon

RF - Radka Faltínová

SZ - Starý zákon

SZP - Slovník znaků křesťanských pojmů pro neslyšící (2001)

2 Úvod:

Tématem této bakalářské práce je prozkoumat oblast vzniku a funkce jmenných znaků biblických postav a vytvořit "databanku" jmenných znaků několika biblických postav. Předchozí výzkumy na toto téma ještě nebyly. Jelikož mne vždy zajímá, odkud má osoba se sluchovým postižením svůj jmenný znak a jak je motivován, říkala jsem si, že by bylo zajímavé zjistit, jaká je i motivovanost jmenných znaků biblických postav. Jelikož jsem nevěděla, podle čeho jmenné znaky vybírat, aby byly co nejrůznější, rozhodla jsem se pro shlédnutí všech videí, co jsou k dispozici na webových stránkách projektu Bible bez hranic a pomocí metody excerptce, vyberu všechny jmenné znaky biblických postav a na nich postavím výzkum s cílem vytvořit "databanku" jmenných znaků biblických postav a jejich motivace.

V teoretické části této práce jsou řečeny získané teoretické poznatky o obecném jméně, pak na něj navázáno téma, co je to jmenný znak, jak vznikl a jaká je jeho funkce. Poté se v teorii dostaneme k tomu, jak vznikají jména postav z Bible a jak je to s jejich motivací.

Ve výzkumné části jsem se zabývala tím, co to jsou jmenné znaky biblických osob, při jakých příležitostech vznikají a jaká je jejich motivace. Jejich motivaci jsem zjistila elicitací z 6 projevů mluvčích českého znakového jazyka.

V praktické části své práce jsem se zaměřila na vytvoření "databanky", která je složena z 54 jmenných znaků a nové klasifikaci jmenných znaků biblických postav, pro kterou jsem z poznatků z odborné literatury a na základě shromážděného materiálu vytvořila tabulku. Jednotlivé jmenné znaky biblických postav i rozhovory s respondenty jsou k dispozici i ve formě znakového jazyka na přiloženém DVD.

3 Osobní vlastní jména

V současné době by život bez vlastních jmen byl těžko představitelný - už je to bez vlastních jmen nemožné. Vše, i každý člověk, má svoje jméno. Jak to zní samozřejmé, že vše už je pojmenováno. Přitom to má i praktické využití - mít jméno je potřeba k tomu, abychom vše mohli umět pojmenovat pravým jménem, zároveň mohli o tom mluvit, jakmile bude potřeba. Proto je nutné, aby každý člověk měl své vlastní jméno a znal vlastní jména svých bližních a těch lidí, se kterými se stýká. A nejen jména lidí, ale i zvířat a jména míst, která navštěvuje. Můžeme mít pohledy dva - lingvistický a lingvisticko - spirituální. Lingvistický pohled se zabývá definicím propria a popisem jejich funkce, zatímco pohled lingvisticko-spirituální se zabývá jmény především v souvislosti se jmény biblickými.

Na téma, co je to vlastní jméno - proprium, vzniklo už několik publikací, například Trost (1995, s. 272) uvádí, že „*s problémem, co je vlastní jméno, je spjata otázka jeho funkce, tj. k čemu je dobré*“. Proprium je jazykový prostředek, vyjádřen většinou podstatným jménem, které začíná velkým písmenem. Někdy mívá přívlastek, který ho konkretizuje a odlišuje od ostatních proprií a činí ho tím jedinečným. Například "Pepova Tereza", "naše Maruška" - kdo mluví o tom, že Tereza je Pepova, a Maruška je naše, tím chce naznačit, že zrovna tato Tereza patří k Pepovi a tato Maruška je naše.

Trost zastává názor, že z lingvistického hlediska vlastní jména sama o sobě nemají žádný význam - žádnou kognitivní hodnotu. Ano, nemají sice žádnou kognitivní hodnotu, ale důležitá jsou v tom, že identifikují jednotlivého individua uvnitř třídy a přispívají svou participací k formaci jeho identity.

Pleskalová se domnívá, že z hlediska lingvisticko - spirituálního, vlastní jméno bylo a je pro člověka nezbytně důležité, je s ním spjata, má svou tajemnost a spiritualitu a může i předurčit život člověka, který ho nosí. Ve své práci Pleskalová (Pleskalová, 2014, s. 4-5) vysvětluje: „*V dávné minulosti znamenalo antroponymum mnohem více než pouhý prostředek k pojmenování a identifikaci jednotlivců. Bylo neoddělitelnou součástí svého nositele, a proto hrálo v životě člověka důležitou roli. (...) Na jejich základě se přisuzoval osobnímu jménu velký význam, zvláště důležitá byla jeho správná volba, neboť vztah mezi člověkem a jeho jménem byl provždy daný, nerozlučitelný – a celý život určoval jeho osud. (...) Také se věřilo, že tajemná spojitost člověka s jeho jménem předurčuje jeho vlastnosti, schopnosti a osud. Na této víře v magickou sílu antroponym jsou založeny dva výrazně starobylé typy jmen: prací vlastní jména osobní a ochranná vlastní jména osobní.*“

Heller (2003) k významu vlastního jména napsal: „*Dnes se jméno obvykle považuje za hříčku náhody: příjmení je po rodičích, křestní jméno pak podle jejich vkusu, často jen podle zvuku. Nebo se jméno dědí po některém příbuzném, kmotrovi či známé osobnosti. Význam jména se téměř nevnímá.*”

Jak vidíme, jméno je opravdu pro život důležité. A myslím si, že záleží na každém, jak pojem jméno pojme, záleží na úhlu pohledu. Můžeme mít pohledy dva - lingvistický (Trost) - zabývá se tím, jak jsou propria definována a jak jsou popsány jejich funkce. Druhý pohled byl lingvisticko-spirituální (Pleskalová, Heller) a ten je především ve souvislosti s jmény biblickými. V době starověku na jméno bylo víc hleděno jako na neoddělitelnou součást nositele, které může a určovat jeho osud. Co se týče lingvistiky, tam je to naopak, jména jsou jazykový prostředek, který charakterizuje jednotlivou osobu a dodává jí identifikaci toho, že každý jsme originální jedinec. Zaujalo mě u Hellera, že jméno pojmenoval hříčkou náhody, je to zajímavá úvaha a řekla bych, že je na tom něco pravdy, v dnešní době se na význam jména moc nepohlíží a často je důležité, aby se hodilo k příjmení.

3.1 Vznik propria

Vznik a funkci propria popisuje Šrámek (1999). Vznik jména je konkretizován termínem „propriálně pojmenovací akt”. To je dle něj moment, kdy je pojmenovatel zároveň tvůrce jména. Při takovém aktu pojmenovávatel zná daný objekt a ví, proč a jak jej propriálně pojmenovává a podle toho volí pojmenovací motiv i jeho jazykové zpracování. V momentu, kdy vzniká proprium, je spolutvůrcem také onymická norma a její projev ve společnosti (např. je-li vhodný, nebo módní). Vznikem propria nazývá Šrámek i propriálně pojmenovací akt, kdy se nové jméno nevytvoří, ale pouze vybere z už existujícího repertoáru osobních jmen.

Moment vzniku jména se liší od užívání jména podstatou. V průběhu užívání není důležité to, co u vzniku jména figurovalo, ale ustálený vztah mezi daným jménem a ”jeho” objektem – to, co propriu zaručuje jeho komunikační stabilitu. Se jménem nadále nepracuje tvůrce jména, ale uživatel jména, který pomocí daného jména pojmenovaný objekt identifikuje, lokalizuje a od jiných objektů odlišuje. Proprium získává pevný a společensky ustálený propriální obsah, který určuje vztah mezi vlastním jménem a označovaným objektem.

V obou uvedených procesech – vzniku i fungování jednotlivého propria – hraje podstatnou roli tzv. propriálně pojmenovací motiv. Je to vztah uživatele jazyka, který objekt pojmenovává, k propriálně pojmenovávanému objektu. Na jeho základě stanovuje Šrámek

tzv. model propriálně pojmenovacího aktu. „*Jeho prostřednictvím se vyjadřuje noetický vztah pojmenovatele k onymickému objektu. (...) V momentu vzniku je každé proprium jasné sémanticky i strukturně, neboť je a) věcně motivováno právě oním znakem, který pojmenovatel pro propriální pojmenování pokládá za relevantní (kterým pojmenovaný objekt popisuje, charakterizuje, kvalifikuje), b) jazykově pak "průhledné" volbou prostředků z jisté lexikální a slovtvorně strukturní kategorie, sloužících k vyjádření propriálně věcné motivace. Vznik propriálního obsahu vlastního jména původní "průhlednost" postupně zastírá, neutralizuje. Vztah pojmenovatele k pojmenovanému objektu je vymezen čtyřmi obsahově sémantickými kategoriemi, které se dají postihnout zájmeny: I. "kde", II. "kdo, co", III. "jaký, -á, -é, jací", "za jakých okolností" a IV. "čí". Tyto čtyři kategorie mají platnost onomastické univerzálie. Platí obecně, a to nezávisle na konkrétním jazyce.*" (Šrámek, 1999, s. 36-37). “

Jak objekt pojmenujeme? Podle Šrámk (1999) je nutné, abychom nejdříve věděli, co nebo koho chceme pojmenovat - vybereme objekt, kterého pojmenujeme. Následně vybereme vlastnost, nebo jev, podle kterého chceme objektu dát vlastní jméno. Poté zvolíme vhodné jazykové prostředky k vyjádření vlastního jména. A nakonec musíme ověřit, jestli je vlastní jméno vhodné pro společenské používání, jak je uvedeno ve slovníku.

3.2 Funkce propria

Definice funkce propria není v odborné lingvistické literatuře jednotná. Většinou se autoři soustředí na pragmatickou stránku této jazykové jednotky. Podíváme se, jak definují funkci propria 4 lingvisté - Trask, Stokoe, Yule a Šrámek:

Trask (1997, s. 177) má názor, že jediná funkce jména je odlišit nějakou individualitu - osobu, místo, věc.

Zato Stokoe (2001, s. 68) naopak vyzdvihuje ve své práci pragmatickou kvalitu vlastního jména a rozměr, kterým vlastní jméno odkazuje ke svému designátu.

I Yule (1996, s. 20) mluví o pragmatické souvislosti mezi jménem a daným objektem, když říká: „*Zdá se, že mezi vlastními jmény a objekty, které jsou s nimi spojeny v rámci určité socio-kulturně vymezené společnosti, je pragmatická souvislost. Pokud použijeme vlastní jméno k identifikaci jakéhokoli objektu, posluchač musí provést příslušný proces inference (například od jména spisovatele k jménu knihy) a tím dokazuje, že je členem té samé komunity jako mluvčí. V takovém případě je zřejmé, že v komunikaci se objevilo víc informací, než bylo skutečně řečeno.*”

Šrámek (1999, s. 11n.) definuje vlastní jména jako lexikální jednotky, které na nepojmové bázi pojmenovávají komunikačně individualizované objekty.

Propriální pojmenovací jednotky definuje Šrámek jako individualizující objekty v rámci objektů téhož druhu (tzn. ohraničuje je jako jednotlivismus), diferencují (tzn. odlišují v rámci téhož druhu objektů jednotlivé prvky nezaměnitelným způsobem od sebe) a "lokalizují" (tj. zařazují objekt do určitých věcných, prostorových, sociálních, kulturních, historických nebo ekonomických vztahů). Onymické jednotky jsou podle autora výlučně plněním specifických funkcí, z nichž je nejdůležitější právě funkce referenční a individualizující. Onymii Šrámek vymezuje jako „*soubor všech vlastních jmen daného jazyka, dané společnosti, daného vývojového období atd.*“ (Šrámek 1999, s. 51). Je to soubor strukturovaný a organizovaný. Dva nejobecnější aspekty onymie = aspekt pojmenovací a aspekt komunikační = spojuje aspekt funkční. K těmto aspektům se vážou pravidla. Pravidly se řídí vznik a komunikační fungování proprií i strukturní vztahy mezi jednotlivými onymickými kategoriemi a modely.

Každé vlastní jméno je tak podle Šrámkovy výslednicí interakce jevů tří rovin.

Tři Šrámkovy roviny můžeme rozdělit do tří skupin. První je *Rovina objektů, jevů a vztahů*, která je o tom, že některé mimojazykové fakta jsou pojmenovány vlastními jmény, kvůli potřebě komunikace. Druhá rovina je *Rovina faktů jazykové povahy*, kde jsou jazykové jevy, které umožňují vznik vlastního jména jako jazykové jednotky. Poslední Šrámkovou rovinou je *Rovina faktů komunikační povahy*, to pojednává o tom, jak jsou vlastní jména používány ke komunikaci.

Čtyři lingvisté, tři pohledy na to, co je to jméno. Jméno může sloužit jak pro odlišení individuality každé osoby (Trask), pragmaticnost v souvislosti jména k určitému člověku (Stokoe a Yule), a lexikální jednotky, které dle Šrámkovy popisují objekt - jednotlivce - a odlišují od ostatních. Od Šrámkovy jsme se dozvěděli i to, co to jsou onymické jednotky a jak se s nimi pracuje. Jelikož se setkáme s pojmem onymické jednotky, vysvětlím, co jenadřazený pojem onomastika a čím se zabývá. Onomastika je věda, která se zabývá vlastními jmény a vším kolem nich; proč a jak vznikla propria - vlastní jména, jak se měnila a vyvíjela. O tom, co je to proprium, o jeho vzniku a funkcích se dozvíme v následujících podkapitolách.

3.3 Propria a apelativa

Co odlišuje proprium (vlastní jméno) od apelativa (jména obecného)?

Teoreticky nejsou viditelné žádné zásadní rozdíly; „*vlastní jméno podléhá v podstatě zákonitostem jazyka, v němž je užito.*” (Oliva, 1975, s. 43). Porovnání obou skupin a jejich různých aspektů komunikačních funkcí najdeme ve studii K. Olivy (Oliva, 1975).

Oliva (1975) zdůrazňuje funkční rozdíl mezi proprii a apelativy. Rozdíly ukazují na dvou příkladech: Proprium - „Tento muž je Josef Machač.“ a apelativum - „Tento muž je plavec.“ První věta s propriem označuje muže jako osobu s jeho jménem - Josefa Machače. Zatímco druhá věta, s apelativem, jej řadí díky jeho schopnosti plavat, do kategorie plavců.

Kategorie plavců se dá definovat jako skupinu tvorů, kteří se umí pohybovat ve vodě. Ale skupina Josefů Machačů je blíže nedefinovatelná - jméno Josef Machač nic neříká o svém nositeli, jen to, že se tak jmenuje.

„*Vlastní jméno nezařazuje označovaný denotát do žádné jiné skupiny než do skupiny nositelů tohoto vlastního jména. A protože je vlastní jméno jazykový jev, je tedy taková skupina tvořena nositeli tohoto konkrétního jazykového jevu. Vlastní jména jsou tedy jazykovým (a žádným jiným) atributem svých nositelů.*” (Oliva, 1975, s. 44)

Josef Machač je ve výše uvedené výpovědi určen jako jedinec bez vztahu k mluvčímu. Proprium může tedy bez kontextu vyjadřovat jen takové sémantické znaky, které jsou dány formální stránkou jména, např. v češtině rod. Proprium je jazykový znak, který diferencuje objekt v poměru ke všem jiným podobným denotátům¹. Také jej současně izoluje a tím vyjadřuje jeho jedinečnost. Apelativum také vyjadřuje jedinečnost, ale zařazuje tímto svým vyjádřením denotát, uvádí jej do vztahu k jiným denotátům. „*Ani zcela evidentní monosémantické apelativum (např. čtverec) nevyjadřuje jedinečnost, nýbrž jen určitou jedinečnou vlastnost, vázanou však na jiné vlastnosti (u slova čtverec není udána např. délka jeho strany). To vše znamená, domyslíme-li věc do konce, že vlastní jméno nemá sémantickou stránku, aspoň ne v běžném slova smyslu, jak ji známe u apelativ. Vlastní jméno totiž nevypovídá o kvalitách svého denotátu. Apelativum naproti tomu vypovídá o nějaké kvalitě svého denotátu (plavec - ten, kdo se umí pohybovat ve vodě).*” (Oliva, 1975, s. 45) Formální stránka vlastního jména – jazykového prostředku – obsahuje pouze ty vlastnosti objektu, které lze vyvodit z gramatiky daného jazyka. „*Možnosti, jež jsou vlastnímu jménu takto dány, se ovšem v jednotlivých jazycích liší, proto nelze z formálního hlediska dělat závěry, které by měly absolutní platnost pro všechna vlastní jména na světě.*” (Oliva, 1975, s. 45-46)

¹ Denotát = označovaná jednotka

I Šrámek se zabýval rozdíly mezi *proprii* a *apelativy*. Rozdíl mezi *apelativem* a *propriální* sférou jazyka není úplný, ale bylo by dobré, kdybychom uměli tyto dvě, funkčně odlišné, vrstvy oddělit. Význam u *proprií* je uspořádaný jinak než u *apelativ*, jsou jinak odlišeny pojmenovací prostředky, *propria* také částečně podléhají jiným gramatickým zákonitostem. *Propria*, na rozdíl od *apelativ*, jsou přímo vázána na mimojazykovou skutečnost, která rozhoduje o volbě pojmenovacího motivu i o komunikačním používání *proprií*.

Přes výše uvedené rozdíly, existuje část, která je, jakoby přechodem, mezi *apelativní* a *propriální* vrstvou jazyka. Obvykle se tento přechod vnímá jako prostor, kde jsou *apelativa* měněny v *propria*. Šrámek však s tímto názorem nesouhlasí a tvrdí, že vztah *apelativní* a *propriální* složky jazyka je obousměrný - z obecných jmen se mohou stát vlastní jména, a z vlastních jmen obecná. Jednosměrnost se projevuje pouze v tom smyslu, že *propria* nemohou existovat bez *apelativ*. *Apelativa* jsou tedy složkou fundující². Obě jazykové oblasti vykazují rysy, které jsou pro ně shodné, ale i velmi odlišné - například slovo tvorná pravidla *apelativ*, jejich vývoj a distribuci nemusí *propria* v úplnosti odrážet. Odlišnost *proprií* je dána specifickými *propriálními* funkcemi. Jde o funkci pojmenovat jednotlivinu a umět ji identifikovat. Těmito funkcím jsou v *onymii* podřízeny všechny jazykové prostředky a způsoby. Ve výše zmíněném přechodu mezi *proprii* a *apelativy* tedy probíhají tři procesy: *proprializace*, *apelativizace* a *transonymizace*.

Proprializace (*onymizace*) je procesem, který je převládající. Pomocí tohoto procesu vzniká nové *proprium* (*brod* > *Brod*).

Proces *apelativizace* (*deonymizace*, *deproprializace*) je proces, kdy se mění vlastní jméno na obecné slovo (*Manchester* > *manšestr*). Při *apelativizaci* dochází k rozšíření obsahu vlastního jména a k jeho zobecnění.

Kromě těchto dvou procesů, směřujících z jedné jazykové vrstvy do druhé, je zde ještě třetí proces, který existuje mezi *proprii* navzájem - *transonymizace*. Při *transonymizaci* je fundujícím prvkem nového *propria* opět *propriální*, nikoli *apelativní* sém³ (Šrámek 1999, s. 56) jako příklad uvádí *oikonymum*⁴ *Ostrava*, jehož sém "význačný, velký, známý apod." je využit v nových *propriích* *Ostrava* = hotel, horská chata, rychlík, letadlo, loď. Nová *propria* se tedy nezakládají na původním *apelativním* sému etymonu *ostr-* "ostrý", který je obsažený v *propriu* *Ostrava* = město, ale na novém *propriálním* sému *propria* *Ostrava* = město).

² fundace = vztah sémantické (význam) a formální (forma) podmíněnosti jednoho slova druhým

³ sém = významový prvek, rys, který ve vztahu s dalšími vymezuje význam lexikální jednotky

⁴ *Oikonymum* = místní jméno

Výše uvedené skutečnosti tedy znamenají, že hranice mezi apelativy a proprii je propustná oběma směry, obě oblasti mohou vůči sobě plnit fundující úlohu. A odlišnost mezi těmito sférami je dána plněním různých funkcí v komunikaci. (Šrámek 1999, s. 53).

U Olivy (1975) jsme viděli, že se obě skupiny - propria a apelativa odlišují. Šrámek (1999) zjistil, že se propria od apelativ odlišují, ale i se navzájem prolínají a mohou i spolupracovat ve vztahu mezi formou a významem slova.

3.4 Rozdělení vlastních jmen

Vlastními jmény se dle Pleskalové (2014) označují *živé bytosti* - bionymum⁵ a *neživé objekty a jevy* - abionymum.

Bionymum, neboli živé bytosti, se rozděluje na antroponyma, zoonyma a fotonyma. *Antroponyma* se dělí na dvě skupiny - vlastní antroponyma jednotlivců nebo určité skupiny lidí - např. Ondřej, Němci. A nepravá antroponyma - pseudoantroponyma⁶ jako jsou například pojmy bůh Hermés, princezna Zlatovláska. *Zoonyma* spojujeme s vlastními jmény skutečných živočichů - například pes jménem Rek. Nepravá zoonyma - pseudozoonyma⁷ jsou třeba kůň Pegas a včelka Mája. *Fytonyma* nazýváme vlastní jména rostlin například *Semtínská lípa*, dub *Napoleon*. Termíny zoonymum a fytonymum jsou někdy nepatřičně užívány pro apelativní pojmenování živočichů (*býk*) a rostlin (*lípa*).

Do skupiny *neživé objekty a jevy* zahrnujeme všechna vlastní jména neživých objektů a jevů. Vlastní jména neživých objektů a jevů dělíme na jména přírodní - například hora *Sněžka*. A jména člověkem vytvořená - například město *Brno*.

Podle druhu pojmenovávaných objektů rozlišujeme toponyma, kosmonyma/ astronyma a chrématonyma.

*Toponymy*⁸ nazýváme vlastní jména objektů, které leží v krajině a jsou kartograficky fixovatelné v mapových dílech (*Brno, Krkonoše, Svatka, Vltava, Dolní pole*).

Toponyma dělíme na oikonyma a anoikonyma. *Oikonymy*, neboli místní jména nazýváme obydlené objekty. Jména neobydlených objektů bývají označovaná jako *anoikonyma* neboli pomístní jména.

⁵ bionymum - souhrnný termín pro názvy živých bytostí

⁶ pseudoantroponyma = vlastní jména smyšlených osob včetně mytologických nadpřirozených bytostí

⁷ pseudozoonyma = vlastní jména smyšlených - bájných živočichů

⁸ toponyma = vlastní jména zeměpisná, geonyma

Kosmonyma neboli *astronyma* jsou nazývána vlastní jména objektů nacházejících se mimo Zemi. A to jsou například galaxie, planety, hvězdy včetně jejich objektů, umělých kosmických těles atd. Například *Saturn*, *Challenger*. Toponyma a kosmonyma bývají někdy společně označovaná - geonyma⁹.

Chrématonyma aneb vlastní jména lidských výtvorů jsou vlastní jména související se společenskými, ekonomickými, politickými a kulturními vztahy.

Patří sem jména výrobků, jména společenských institucí, organizací a i jména společenských jevů. Jména výrobků dělíme na jména jednotlivých výrobků jako je třeba zvon *Václav* nebo na jména výrobků produkovaných v sériích, například zubní pasta *Elmex*. Jména společenských institucí, organizací a zařízení nazýváme například *Masarykova univerzita*, *Česká lékařská komora*. Jménem společenského jevu může být pojem *Štědrý den*. Hranice mezi jednotlivými druhy chrématonym mohou být plynulé (např. hotel *Racek* – vlastní jméno lodi i hotelu).

3.5 Kategorie antroponym v ČJ

Antroponymum - osobní vlastní jméno, kromě jiného vyčleňuje objekt jako jednotlivce z většího množství objektů navzájem podobných. Osobní vlastní jméno tedy označuje člověka jako výlučnou a neopakovatelnou bytost. V České republice rodiče volí dětem rodné - křestní - jméno podle svého přání, ale zároveň v souladu s legislativními předpisy. Křestní jména jsou vybírána většinou z kalendáře. Existují však také speciální slovníky, v nichž jsou shromážděna povolená křestní jména na území České republiky. Křestní jméno určuje v našem společenském kontextu identitu jedince, funguje jako jakýsi „*průkaz totožnosti, sociální a konvenční příznak či index osoby*“ (Knappová 1996-1997, s. 52).

Křestní jména nejvíc ovlivňuje vkus a měnící se záliby společnosti. Cituji Kopečného (1974, s. 9): „(...) v rodných jménech mohou ohrázet společenské poměry doby, kulturní proudy, proměny citění náboženského i národního.“, což by mohlo být to, že křestní jména podléhají jisté “módnosti”. Existují samozřejmě i případy dědičnosti tradičních křestních jmen, kdy je jedno jméno přenášeno v rodině z generace na generaci. U křestních jmen se projevují také další, druhotné, motivy výběru: oblíbená jsou například krátká a pohodlná jména, projevuje se snaha o aliteraci, motivem se stává asociace se známým nositelem jména, nebo oblíbeným člověkem z okolí, zvuková stránka, záliba v cizokrajnosti či

⁹ geonyma⁹ (srov. geo- 'týkající se Země').

v internaciálnosti jména, nebo oblíba starých českých jmen. Křestním jménům se podrobně věnuje socioonomastika.

Jak jsem již zmínila výše, v dnešní době má na volbu jména určitý vliv i "módnost", ale to neznamená, že by tradiční jména nebyla používána. Jak píše Jánský (1964), i přes silné vlivy módy existuje skupina jmen, která se i po desetiletí těší své oblibě a jsou stále nejčastěji davanými jmény. „*Jsou to - abychom uvedli aspoň některá - z mužských jmen především Jiří, Jan, Petr, Pavel, Jaroslav, z ženských hlavně Jana, Eva, Alena, Hana.*“ (Jánský, 1964, s. 61).

Mezi oblíbená jména 21. století, konkrétně z roku 2011 v České republice patří mezi deset nejoblíbenějších dívčích jmen: Eliška, Tereza, Adéla, Natálie, Anna, Karolína, Kateřina, Lucie, Barbora a Veronika. Mezi jmény chlapců to jsou Jakub, Jan, Tomáš, Adam, Lukáš, Matyáš, Matěj, Vojtěch a Ondřej. Tyto jména jsou seřazena podle nejoblíbenějších vzata z webových stránek českého statistického úřadu.¹⁰

¹⁰ Český statistický úřad: https://www.czso.cz/csu/czso/jmena_deti_narozenych_v_roce_2011 [online]. [cit. 2016-07-27].

4 Jmenné znaky

Vlastní jméno je tedy jazyková univerzálie, která je obsažena ve všech mluvených jazycích. Jelikož znakové jazyky jsou jazyky přirozené a jejich systém je podobný jako systém jazyků mluvených¹¹, samozřejmě se ve znakových jazycích setkáme s osobními vlastními jmény. Při tvorbě i používání těchto specifických jazykových jednotek lze najít určité rozdíly mezi mluvenými a znakovými jazyky, ale i to, co oba jazyky mají stejné. Například kulturní rozdíly najdeme i mezi propriálně pojmenovacími normami obou společenství - slyšících a neslyšících lidí.

Radka Faltínová (RF) ve své diplomové práci *"Propriálně pojmenovací akty v českém znakovém jazyce"* (2005) se z velké části své publikace zabývala tvořením klasifikace jmenných znaků - nejprve v americkém znakovém jazyce a poté v českém znakovém jazyce. Autorka řadí jmenné znaky z českého znakového jazyka, celkem do 5 kategorií a několika podkategorií. Zde uvedu pouze hlavní kategorie: 1. obecné (tradiční) jmenné znaky, 2. jmenné znaky závislé na mluveném jazyce, 3. jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce (deskriptivní), 4. kombinované jmenné znaky, 5. jmenné znaky s nejasnou motivací nebo neprůhledným významem.

RF vytvořila tabulku, se kterou budu dále pracovat a podle které vytvořím tabulku pro klasifikaci biblických proprií a budu se věnovat jejím poznatkům, které o jmenných znacích zjistila.

4.1 Co to jsou jmenné znaky?

„Po celém světě se v komunitách Neslyšících běžně užívají jmenné znaky (sign names, name signs) pro členy těchto komunit. Jmenné znaky dostávají členové komunit od jiných Neslyšících v různých fázích svého života. Tato jména se liší od jmen legálních, jmen mluveného jazyka, která dostali od rodičů při narození.“ (McKee a McKee, In Faltínová 2005, s. 40).

Jmenné znaky (JZ) vznikají tam, kde se stýkají Neslyšící v rámci určitého sociálního celku. Prvním takovým místem v životě každého jedince je škola. Ve škole pro sluchově postižené vznikají jmenné znaky nejčastěji – tento jev lze přirovnat ke vzniku přezdívek v běžných školách. (srov. McKee a McKee 2000, s. 4).

¹¹ Mluvené a znakové jazyky mají stejné jazykové univerzálie. Jiná je však jejich způsob vyjádření a jejich kód: mluvený jazyk je audioorální, znakový jazyk je vizuálně-motorický.

Neslyšící často užívají deskriptivní - popisné jmenné znaky. Ty vznikají díky popisu nápadného rysu ve vzhledu daného člověka, který ho odlišuje od ostatních, nebo v jeho chování. Popsat člověka podle jeho vzhledu je v podstatě nejuniverzálnější prostředek k označení osoby, jejichž jméno neznáme. Deskriptivní znaky vznikají původně z delšího popisu osoby, případně ze znázornění nějaké příhody, procházejí časem fonologickými změnami a zjednodušením. Nakonec se ustálí jeden jmenný znak, který už bude mít dotyčná osoba trvale, i přesto, že se změní skutečnost, díky které dotyčná osoba jmenný znak dostala. Pro neslyšící děti je tento typ reference nejpřístupnější, protože je založený na vizuálním vnímání. Dá se však říci, že i slyšící děti rády užívají podobného typu pojmenování, formou přezdívek.

4.2 Rozdíl mezi JZ v ČZJ a jmény v mluvených jazycích

Rozdílů mezi jmennými znaky a jmény v mluvených jazycích najdeme mnoho. Rozdílná je už existence jmenných znaků a jmen mluveného jazyka, vyplývající z rozdílné podstaty obou jazyků. Mluvený jazyk je založen na audioorální bázi, zatímco znakový jazyk je na bázi vizuálně motorické. Proto jsou jmenné znaky tvořeny specifickými jazykovými prostředky znakového jazyka, které jsou jiné, než mají mluvené jazyky. Tudiž z toho vyplývají další rozdíly, ať již strukturního, nebo funkčního rázu.

Supalla (1992) popisuje nejvýraznější rozdíl mezi jmennými znaky a jmény mluveného jazyka. Dle něj jsou jmenné znaky většinou tvořeny jedním výrazem, zatímco jména mluveného jazyka se skládají z několika výrazů, např. jméno a příjmení, v nichž se většinou setkáváme s pojmenováním osoby. Jmenné znaky také nejsou tvořeny deminutivy¹² či stylisticky pozměněnými formami.

Dubuisson a Desroisiers (1994) poukazují na dvě skutečnosti, které dokazují rozdíl mezi jmennými znaky a jmény v mluveném jazyce. Jako první uvádí fakt, že jména ve znakovém jazyce se nepoužívají k oslovení a nemají funkci konativní, tj. adresnou (nepoužívají se ve 2. osobě). Jelikož při oslovení neslyšícího musíme použít kontakt - dotkneme se ho na ramenou, nebo nějaký vizuální podnět. Jména ve znakovém jazyce se používají spíše v nepřítomnosti označované osoby, nebo pokud je při konverzaci přítomna, mluví se o ní ve 3. osobě. Druhý rozdíl tkví podle Dubuisson a Desroisierse v tom, že jmenné znaky nejsou, na rozdíl od jmen mluveného jazyka, povinné.

¹² Deminutivum - slovo zdobné, zdobná

To tedy znamená, že ne každý má svůj jmenný znak, ale jméno musí mít, což dokazuje, jako vzácný případ absolutní nutnosti užívání jmenných znaků v českém znakovém jazyce.

S tvrzením, že jmenné znaky nejsou na rozdíl od vlastních jmen v mluvených jazycích povinné, nelze úplně souhlasit. Vlastní jména jsou, jako jeden z prostředků deixe¹³, jazykovou univerzálií. Musíme uznat, že znakový jazyk vzhledem ke své vizuálně-motorické existenci nepotřebuje vlastní jména jako prostředek oslovení. Pokud však mluvčí mluví o nějaké třetí osobě, která je nepřítomná (na přítomnou osobu můžeme ukázat prstem), potřebuje určitý jazykový prostředek, aby bylo identifikováno, o koho jde. K tomu mohou posloužit i jiné jazykové prvky než je vlastní jméno. Může být použito apelativum - zájmeno. Ale to pouze za předpokladu, že nějaké jiné jazykové nebo mimojazykové okolnosti zabrání případnému nedorozumění. Je možné danou osobu jednoduše popsat, ale to už by neodpovídalo obecnému požadavku jazykové ekonomie. Tyto složité procesy se dají nahradit jediným jednoduchým aktem: vyčleněním dané osoby jako jednotlivce tím, že mu dáme jeho vlastní specifikovaný znak, který bude takzvaně "nálepka" určité osoby. Vztah mezi "nálepkou" – osobním vlastním jménem osoby – denotátu - je daný víceméně arbitrárním vztahem, který v minulosti mohl být ikonicky motivován, ale postupem času se jeho motivovanost stala nedůležitou.

4.3 Vznik a funkce jmenných znaků v ČZJ

Jmenné znaky vznikají jako označení v rámci komunity neslyšících¹⁴. Neslyšící člověk už jedno jméno má - jméno mluveného jazyka, o kterém jsem mluvila v kapitole [Kategorie antroponym v ČJ](#), které mu dali rodiče – a jmenné znaky jsou takříkajíc druhá jména. Neslyšící většinou nekomunikují jménem v mluveném jazyce, proto nestačí jen mít jméno mluveného jazyka. Na základě zkušeností s danou osobou si ji neslyšící potřebují nějak vizuálně označit. Pojmenováním někoho a přisoudit mu JZ naznačuje komunita neslyšících, že danou osobu přijala mezi sebe a vnímá ji, respektuje a hodnotí.

„Verbální interakce v určité skupině může být smysluplná pouze tehdy, jestliže jsou explicitně či implicitně ustanoveny společné referenční jednotky; jinak nelze udržovat vztahy v této skupině. Za tímto účelem mohou vzniknout v dané skupině její vlastní osobitá pojmenování a označení. Pokud má jedinec fungovat jako člen této skupiny, musí tomuto kódu

¹³ Deixe - odkazování na třetí osobu

¹⁴ Komunita neslyšících - existují na ni dva pohledy - medicínský (hluchota je nemoc a musí se léčit) x kulturní-menšina neslyšících se svým jazykem i kulturou. Komunitu neslyšících spojuje jejich společný jazyk - znakový jazyk. Mají stejné společné zvyky nebo tradice, které je udržují pospolu. Z toho vyplývá to, že existuje mnoho různých kulturních umění ve ZJ - neslyšící si vyprávějí vtipy, pohádky z neslyšícího světa, umění v ZJ, zpěv ve ZJ, pantomima, divadlo a vše, co je možné vnímat očima a cítit vibracemi - tělem...

porozumět – pochopit a zužitkovat referenční znaky – často zároveň se získáním jednoho takového znaku pro sebe samého.” (Morgan, In McKee a McKee (2000, s. 9)

McKee a McKee navázali na tento citát a podotkli, že jména mluveného jazyka opravdu nejsou pro neslyšící dostačující. Neplní svou funkci - neidentifikují jednotlivé neslyšící osoby. A neslyšící nemusí ze jména poznat, o koho se jedná. Lidé se většinou navzájem poznají a pamatují podle vzhledu. Děti se sluchovým postižením si svoje jména mluveného jazyka často nemohou snadno osvojit, protože je neslyší a ani nemohou jména mluveného jazyka používat, jelikož neumí komunikovat mluveným jazykem - neumí mluvit a je typické a i zřejmé, že neslyšící děti se musí namáhavě učit svoje vlastní jméno vyslovit.

V českých neslyšících rodinách neslyšící odkazují ke svým členům pomocí inicializovaných rodinných znaků, a to do té doby, dokud nedostanou z vnější komunity neslyšících deskriptivní znak, který bude jen pro danou osobu. Místo inicializovaných jmenných znaků se někdy užívají tzv. obecné (tradiční) jmenné znaky.

Tradiční (obecné) křestní jmenné znaky - jména jako jsou Petr, Pavel, Anna, Marie, Martin, Ludmila, Jiří aj. Je to repertoár jmenných znaků pro křestní jména. Znaky pro tato jména vznikly podle Řehákové¹⁵ (1989) již dávno, v hodinách náboženství na školách pro sluchově postižené. Řeháková (1989) nespécifikuje domnělý původ jednotlivých znaků. Při znalosti latinských legend o svatých můžeme v těchto tradičních znacích vidět vlastnosti nebo příběhy svatých. Například Jiří má znak jako kopí; Martin si púlí si plášť se žebrákem; JZ Marie znázorňuje Ježíšovy rány na rukou; Petr je jako klíč k nebeské bráně, Ludmila byla uškrcena, aj.

Ve Slovníku české znakové řeči (Gabrielová, Paur, Zeman, 1988, s. 308-311) mají tradiční české jmenné znaky svou vlastní podkapitolu a je tam 25 jmen. Jsou zde jmenné znaky pro tato česká jména: Alena, Anna, Antonín, Božena, Eva, František, Jan, Jarmila, Jaroslav, Jiří, Josef, Karel, Ludmila, Marek, Marie, Mikuláš, Milan, Pavel, Petr, Růžena, Štěpán, Václav, Věra, Vojtěch, Zdeněk. V kapitole je také obsažena informace, že se stejně znakují mužská i ženská jména (Petr, Petra).

Lze se domnívat, že co se týče motivace pro tyto znaky, tak kromě toho, že jsou motivovány legendami o svatých, mají jinou motivaci - Například znak pro jméno Vojtěch má JZ jako znak voják; znak Růžena je podle znaku růže. V tvaru ruky u jména Zdeněk vidíme inicializované písmeno Z.

¹⁵ ŘEHÁKOVÁ, K.: *Tvoření vizuálně pohybových znaků pro pojmenování osob – znakových jmen*. In: Janotová, N. – Řeháková, K.: *Surdopedie. Komunikace sluchově postižených I*. Praha 1989.

Podobné „etymologické“ (motivační) domněnky je možné najít v učebnici znakového jazyka s názvem *Učíme se českou znakovou řeč* (Růžicková, 1997). Ve výkladu ke gramatice se dozvíme to, že „*stará jména, související s katolickou liturgií, zobrazují charakteristický znak příslušného světce. Modernější jména jsou složeniny. Některá jména se označují podle prvního písmene prstovou abecedou. Častá bývá i přezdívká, vyjadřující nějaký charakteristický rys příslušné osoby.*“ (Růžicková, 1997, s. 29)

Nejen apelativní znaky, ale také jmenné znaky popisuje autorka obrázky, které místy doplňuje „vysvětlením původu znaku“. Tak se od Růžickové (1997, s. 4) dozvíme, že Mikuláš - „*Ruce kopírují mikulášskou čepici*“; Jiří/Jiřina - „*Ruce drží kopí a bodají šikmo dolů. Svatý Jiří zabíjí draka.*“; Karel/Karla - „*Prsty obkreslují okraj královské koruny*“; Ludmila - „*Mírně vyhnuté ukazováky vážou smyčku pod krkem.*“; Petr/Petra - „*Ukazovák se v dlani otáčí, znázorňuje KLÍČ.*“; jméno Marie - symbolizuje rány Ježíše při ukřižování. V této učebnici je 26 jmenných znaků a to jsou: Alena, Anna, Antonín, Eva/Adam, Božena, František, Mikuláš, Václav/Vendula, Jan/Jana, Jaroslav/Jaroslava, Jiří/Jiřina, Josef, Karel/Karla, Ludmila, Petr/Petra, Milan/Milena/Miloš/Miluše/Milada, Jarmila, Marek, Pavel/Pavla, Marie, Růžena, Štěpán/Štěpánka, Zdeněk, Věra, Vojtěch. Vysvětlení původu znaku je ale jen u šesti z nich.

Tím se dostávám k diplomové práci *"Propriálně pojmenovací akty v českém znakovém jazyce"* od Radky Faltínové (RF), která zkoumala jmenné znaky v českém znakovém jazyce a kategorizovala je do pěti skupin podle jejich motivací a vytvořila dle nich tabulku č. 9 od (2005, s. 72-73) - *"Kategorie jmenných znaků v českém znakovém jazyce"*, kterou na následující dvojstraně uvádím v plném znění a budu s ní i nadále pracovat ve svém výzkumu.

Stručné vysvětlení jednotlivých kategorií, které najdeme popsány v RF (2005, s. 76-87) a u každé kategorie bude uveden příklad JZ od RF. Tabulku najdeme pod vysvětlením a je to tabulka, jenž byla vytvořena a popsána RF (2005, s. 74-75) na konci jejího výzkumu. „*I. Obecné/ tradiční jmenné znaky*“ obsahuje pouze jmenné znaky pro křestní jména, která se dělí podle sémantické motivace JZ a jejich struktury na: „*A. Souvislost s legendami o svatých*“ (např. *Petr, Jana*); „*B. Na základě mluveného jazyka*“ (např. *David, Magda*) ; „*C. Jiná motivace*“ (např. *Karel, Michaela*); „*D. Nejasná motivace*“ (např. *Adam, Anna*); „*E. Modifikované*“ (např. *Milan I., Petra + znak pro klíč*) – tam spadají znaky ze skupin A. - D., u nichž byla nějak pozměněna forma za účelem rozlišení dvou osob se stejným znakem.

„II. Jmenné znaky závislé na mluveném jazyce“ se dělí na: „A. Inicializované jmenné znaky“ a „B. Transliterované jmenné znaky“ - podle struktury daných jmenných znaků.

Inicializované jmenné znaky obsahují podkategorie, podle čeho se hledala motivace: „1. Podle křestního jména“, „2. Podle příjmení“, „3. Podle křestního jména i příjmení“ (FF, VV pozn. u obou neuvedeny jména). Dále se podskupiny „1. Podle křestního jména“ a „2. Podle příjmení“ rozdělují podle toho, jestli jde o prstovou abecedu (např. *Vlastimil, Jitka, Homoláč, Matušková*), pomocné artikulační znaky (u příjmení *Dub, Geletová*) nebo jsou JZ modifikovány¹⁶ (*Lukáš, Irena, Novák, Novotný*).

„Transliterované jmenné znaky“ jsou rozděleny: „1. Doslovný překlad příjmení“ (např. *Beranová, Procházka*), „2. Kalky“¹⁷ (např. *Aneta, Michaela, Hejnová, Půlpán*) a „3. Na základě podobnosti jména mluveného jazyka s jiným slovem mluveného jazyka“ (např. *Fedor, Barbora, Červinka, Macurová*) - znaky vytvořeny na základě křestního jména nebo příjmení.

„III. Jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce/ deskriptivní.“ Tato skupina se dělí na 13 podskupin (označeny A.- M.).

„A. Na základě vnější charakteristiky – přímý popis“ - dle vzhledu osoby. Skupina A se dělí na 7 podskupin: „1. Vlasy (např. *kudrnaté vlasy, ofina*), 2. Obličej (např. *bradka, velké oči*), 3. Tělo (např. *malé dlaně, velký zadek*), 4. Oblečení (např. *pruhy*), 5. Chůze (nějaký rys, jak dotyčná osoba chodila), 6. Ozdoba (např. *náušnice, piercing*), 7. Postižení.“ (např. *má brýle, kulhá*), „B. Na základě vnější charakteristiky – odvozené“ - dle vzhledu osoby, ale popsány nepřímo. Skupina B se dělí na 5 podskupin: 1. Vlasy (např. *ježek, ovce*), 2. Obličej (např. *čelist, Rusko*), 3. Tělo (např. *Pamela - velká prsa*), 4. Oblečení (např. *E55, chameleon*), 5. Postižení (např. *Sova*) , „C. Na základě vnitřní charakteristiky – přímý popis - znaky, které vycházejí z osobnostní charakteristiky osoby (např. *frajer, zčervenat*), „D. Na základě vnitřní charakteristiky – odvozené“ - znaky, které vycházejí z osobnostní charakteristiky osoby (např. *maska, mimika*)“, „E. Podle oblíbené činnosti“ (např. *házet kouli, psát na mobilu*), „F. Podle příhody“ (např. *buchta, muzeum*), „G. Podle věci“ (např. *odznaky, stopky*), „H. Podle oblíbené postavy“ (např. *Robin Hood, Jackson*), „I. Podle zvířete“ (např. *delfín, chůze psa*), „J. Podle typického gesta“ (např. *uhlazuje si vlasy za uchem, zvednuté prsty - symbol svobody*), „K. Podle typické promluvy“ (např. *nenene*,

¹⁶ modifikace = obměnění, přizpůsobení, upravení. „Modifikované znaky jsou také primárně inicializované, do modifikovaného inicializovaného jmenného znaku je však přidán nějaký prvek - pohyb, umístění apod., který tvoří význam navíc.“ (RF, 2005, s. 74)

¹⁷ Kalky ve znakovém jazyce = mylný překlad jedné nebo více částí jména z MJ

nevím), „L. Podle místa“ (např. Kladno, Plzeň), „M. Podle čísla v mateřské či základní škole“ - některé děti měly ve škole čísla na skříňkách, oblečeních (např. 53, 47).

„IV. Kombinované jmenné znaky“ – do této skupiny patří jména, které mají smíšenou motivaci či strukturu (např. černá Pamela, luk);

„V. Jmenné znaky s nejasnou motivací nebo neprůhledným významem“ – znaky, u kterých se RF nepodařilo zjistit motivaci (např. Novák, Redlich).

Data a příklady jsou z RF (2005, s. 76-87).

I. Obecné/ tradiční jmenné znaky (31)	A. Souvislost s legendami o svatých (8)		
	B. Na základě mluveného jazyka (2)		
	C. Jiná motivace (8)		
	D. Nejasná motivace (9)		
	E. Modifikované (4)		
II. Jmenné znaky závislé na mluveném jazyce (117)	A. Inicializované (53)	1. Podle křestního jména (35)	Prstová abeceda (17) Modifikované (18)
		2. Podle příjmení (15)	Prstová abeceda (9) Pomocné artikulační znaky (2) Modifikované (4)
		3. Podle křestního jména i příjmení (3)	
	B. Transliterované (64)	1. Doslovný překlad příjmení (13)	
		2. Kalky - mylný překlad jedné nebo více částí jména mluveného jazyka (8)	Podle křestního jména (3) Podle příjmení (5)
		3. Na základě podobnosti jména mluveného jazyka s jiným slovem mluveného jazyka (43)	Podle křestního jména (5) Podle příjmení (38)
	A. Na základě vnější charakteristiky - přímý popis (79)	1. Vlasy (26)	
		2. Obličej (29)	
		3. Tělo (8)	
		4. Oblečení (1)	
III. Jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce/ deskriptivní (141)			

		5. Chůze (2)	
		6. Ozdoba (5)	
		7. Postižení (8)	
	B. Na základě vnější charakteristiky - odvozené (14)	1. Vlasy (5)	
		2. Obličej (4)	
		3. Tělo (1)	
		4. Oblečení (3)	
		5. Postižení (1)	
	C. Na základě vnitřní charakteristiky - přímý popis (14)		
	D. Na základě vnitřní charakteristiky - odvozené (8)		
	E. Podle oblíbené činnosti (6)		
	F. Podle příhody (3)		
	G. Podle věci (2)		
	H. Podle oblíbené postavy (2)		
	I. Podle zvířete (2)		
	J. Podle typického gesta (2)		
	K. Podle typické promluvy (2)		
	L. Podle místa (2)		
	M. Podle čísla v mateřské či základní škole (5)		
	IV. Kombinované jmenné znaky (5)		
	V. Jmenné znaky s nejasnou motivací nebo neprůhledným významem (11)		

5 Charakteristika Bible

Na úvod pár slov o tom, co to vlastně Slovo Boží - Bible je.

Slovo - Bible - označuje se tak soubor knih, které jsou inspirovaných Bohem.

Název "Bible" pochází z řeckého výrazu „biblos“, kniha. Na úvodních stránkách mnoha vydání najdeme napsané "Bible" nebo "Písmo svaté" (Lang, 2014).

Bible je složena ze dvou částí - Starého a Nového zákona. Většina textů je od nejmenovaných autorů. Vzhledem k tomu, že se Bible, nebo alespoň její části překládají a tedy přenáší do zdaleka největšího počtu jazyků a kultur, právem se o ní říká, že je nejrozšířenější knihou světa (Fouilloux, 1992).

Bible vznikala v průběhu několika století a psali ji různí autoři. Píše se v ní o Bohu a o lidech, kteří v té době žili, o jejich osudech a úkolech na životních cestách a i o jejich jménech, které, jak píše Heller (2003, s. 7): „(...) bylo jméno znamením, šifrou povahy nositele, ba až věštbou (...). To vyjadřuje běžné latinské úsloví *nomem - omen*¹⁸(...)“.

5.1 Kdy Bible vznikala?

Doba, kdy vznikly některé části Starého zákona (SZ) je asi 13. stol. před Kristem, zatímco Nový zákon (NZ) byl nejspíše vytvořen až v průběhu 1. stol. po Kristu. Časové rozpětí mezi prvními a posledními knihami je tedy asi 14 století. Tak dlouho už existuje člověk, jeho život a jeho vlastní jméno.

Text Bible se člení na jednotlivé knihy, SZ obsahuje 38-46 knih, NZ 27 knih. Viz Příloha II. (Výčet biblických knih a jejich zkratk).

Původ Bible přísluší do jiné historické doby a jiné kultury, a proto pokud bychom chtěli pochopit starozákonní texty, je třeba se seznámit se světem starého Orientu. Hlavním písemným pramenem, který nás seznamuje se semitskou¹⁹ kulturou a dějinami Izraele, je Starý zákon. A jak to bylo s vlastními jmény a jejich existencí?

Když si představíme, že nyní je 21. století, tak uplynula velmi dlouhá doba od starověku a vzniku i vývoje jména.

¹⁸ nomen - omen - Heller (2003, s. 7) to charakterizoval jako "(...), doslova "jméno je (věštbé) znamení" (svého nositele."

¹⁹ Semité = národy hovořící semitským - hebrejským jazykem. Semité byli od 19. století považováni nejen za etnickou skupinu hovořící semitskými jazyky, ale i za samostatnou rasu. Z genetického pohledu národ Semitů směřuje i biblická kniha Genesis, kde se píše o třech Noemových synech. Těmito třemi syny byli Šém (Semité), Cham (Hamité) a Jafet.

5.2 Jazyky Bible

Existují dochované originální texty Bible v původních jazycích - hebrejštině, aramejštině a řečtině. Jak víme, každý jazyk má jak svoje písmo, svůj styl psaní, ale musíme ho i individuálně překládat a proto překladatelé musí být dobře jazykově vybaveni, aby byla Bible správně přeložena.

Cílem Bible je vydat svědectví o Bohu a jeho díle na zemi. Jak v Izraeli, kde se odehrávaly příběhy Starého zákona, tak i skrze Ježíše Krista, o němž je Nový zákon. A používala k popisu takové prostředky, aby co nejdokonaleji sloužily k původnímu záměru biblického textu, proto je Bible, jak říká Heller (2003), pragmatická a jména jsou někdy charakterizována takovými rysy, abychom věděli, co byl člověk zač, a kde i jak žil.

Běžný čtenář Bible v dnešní době hebrejsky ani řecky neumí, tak by jménu v originálním jazyce - řečtině nebo hebrejštině nerozuměl. Vyvolalo by to v něm jen příchut' cizokrajnosti nebo asociace, jak říká Heller (2003). Je také zajímavé, že ve Starém zákoně se odráží původní význam jmen, zatímco v Novém zákoně jsou jména někdy překládána. Proč to tak je? Jak píše Heller (2003), Bible často jména překládá "po svém" - nelingvisticky. Ve Starém zákoně jsou předpoklady, že čtenář bude hebrejsky rozumět a pochopí význam slov v jakém jsou použity. Doklad toho je etymologizace²⁰ - pokus o výklad jmen z okolností, které pisatelé do textu vložili. Například: „*Eva - "Živa" dostala své jméno proto, že byla matkou všech živých (Gn 3,20). (...) Peleg - "Rozčlenění", protože za jeho dnů byla země rozčleněna (Gn 10,25).*“ (Heller 2003, s. 7). Je zajímavé, že podle lingvistů je většina těchto jmen je přeložena nesprávně a mysleli si, že pisatelé byli primitivní. Nakonec vyšlo najevo, že vlastně pisatelé věděli, co dělají a etymologizace byla záměr, aby jméno interpretovali a oddělili ho od mytické souvislosti, píše Heller (2003). U Nového zákona, jeho překladech jmen, jako jsou "*aramejské Kéfas zní řecky Petros - "skála" (J 1,43)*", jak říká Heller (2003, s. 8). Také zmiňuje, že jméno se překládalo, protože "*Písmo samo má zájem na tom, aby se jménu rozumělo*".

V současnosti je Bible přeložena do mnoha jazyků. K překladům do jazyka českého Lang (2014, s. 20) píše: „*Neexistuje jediný nejlepší překlad. Doporučuji se ale především dva z nich, a sice Český ekumenický překlad Bible a Liturgický (tzv. Bognerův) překlad Bible. I moderní čtenář ale někdy rád sáhne po starším překladu, zvaném Bible Kralická (též Biblí kralická). Je psaná starou, překrásnou češtinou, která byla po těžkých obdobích české*

²⁰ Etymologizace - nauka o původu slov

národní historie jedním z hlavních stavebních kamenů při jazykové obnově národního obrození.“

Neopomenutou záležitostí a velmi důležitou je, aby překladatel byl, jak již jsem psala, dobře jazykově vybavený, ale také je i velmi důležité, aby znal i tehdejší životní podmínky, geografické údaje - jak to ve starozákonní i novozákonní době vypadalo. Například překladatel musí vědět i to, jak vypadala příroda - to, že v Izraeli nenajdeme žádnou horu, ale jen kopce a to, že Babel je "Zmatek", protože tam Hospodin zmátl řeč celé země (Genesis 11,9).

5.3 Význam a charakteristika biblických vlastních jmen

Heller (2003, s. 9) píše: *„Kořeny biblické onomatologie²¹ se ztrácejí biblické exegezi²² i lingvistice v nedohlednu. S významem i obměnami jmen se pracovalo už od úsvitu kultury, ve starověké Mezopotámii a v Egyptě. Ve filozofických kruzích (Heidegger pak zájem o jména trvá dodnes).“* Heller se také zmiňuje, že od dob starověku do konce 18. století se běžně překládaly jména alegoricky²³.

Pisatelé Bible (proroci a svatopisci) jména upravovali tak, aby vyjadřovala určitý vyznavačský postoj (např. původní podoba JOSEF – EL - "Rozmnožíš Bůh" (koncovka "-el", ta odkazuje na božstva vegetace a plodnosti), proto tam koncovka není, je vynechána a Josefovo jméno je pouze Josef.

Proroci často mají jméno, které vyjadřuje vztah mezi Bohem a izraelským národem - např. Izajáš - *„Hospodin vysvobozuje“* (Heller, 2003)

Ženy často měly jména podle rostlin - Tamár - „palma“ (Heller, 2003), nebo zvířat - Rebeka - „kráva“ (Heller, 2003), muži byli pojmenovávani podle zvířat také - Jonáš - „holubice“ (Heller, 2003)

Heller zdůrazňuje tuto proměnu dynamicky (během utváření biblického textu se osobní jména takto proměňovala proto, aby svědectví o jediném Bohu vyznělo jasněji), ostatní autoři jen staticky.

Biblická jména prošla dlouhým vývojem a změnami v překladech. V současné době se ve větší míře jména přepisují, nepřekládají, ale pod čarou bývá uveden jejich překlad, třeba

²¹ ONOMATOLOGIE = nauka o výkladu jmen (např. Hellerův slovník)

²² Exegeze - vědecký výklad biblického textu na základě hermeneutických principů. Uplatňuje se v něm například textová kritika, literární kritika, dějiny formy, dějiny tradování, kritika redakce, filologie, biblická archeologie, komparativní religionistika.

²³ „Alegorie má samozřejmě mimobiblické kořeny u řeckých básníků a filozofů, jmenovitě platónských a novoplatónských; do systému byla rozvinuta především v helénistické Alexandrii. Tuto metodu převzali i římené, nejzřetelnější doklady jsou u Cicerona a Varrona“, vysvětluje Heller (2003, s.9-10)

v Bibli - *Českém ekumenickém překladu* (2008). Přepis v Bibliích pak ale bývá různý (Jakub x Jákob, Gézi x Géchází, Jozue x Ježíš = myšlen Mojžíšův nástupce / syn Jósadakův) apod. Proto je důležité umět rozpoznat kontext, na kterém slovo stojí a jak je vnímáno. Heller (2003, s. 13) říká, že *"souvislosti v nichž se slovo nachází, tvoří strukturu, která významně určuje, nebo spoluurčuje jeho význam."* a to je synchronní hledisko při zkoumání biblických jmen. Naopak diachronní dává důraz na historický vývoj slova a jeho původní význam. Heller (2003) ukazuje příklad na slovu Babél (Babylón), který na začátku byl Babila, ale vývojem se z něj stal Bábel.

Jak je tomu v Novém zákoně u řeckých a aramejských jmen? Např. aramejsky Kéfas, je řecky Petros - „skála“ (Jan 1,43) nebo Tabita, řecky Dorkas - "gazela" (Skutky 9,36) apod.

Mnohá jména v Bibli sice nejsou vykládána, ale v kontextu v nich nalezneme jakousi náarážku, říká Heller (2003) a obzvlášť křesťanští badatelé, kteří nepracovali s hebrejským zněním, souvislost jména v kontextu s náarážkou většinou nepochopili. Další zajímavost dle Hellera je v obsahové souvislosti mezi významem jména a životním příběhem jeho nositele. Například jméno *"Jób znamená "Ohrožený" (nepřátelstvím), Saul - "Vyžádaný" (lidem), (...)* David - *"Milovaný" (Hospodinem) atd."* (Heller, 2003, s. 8). Heller také zmiňuje, že v některých kapitolách (např. Rút nebo Jób), mají vlastní jména - osobní i místní - i symbolický význam.

Biblická jména mají každé svůj význam. Ve starozákonní době měla jména hlubší význam než nyní, v 21. století. Nebylo to tak, že rodičům se líbilo nějaké jméno a dali ho svému dítěti. Jak říkal Adolf Novotný²⁴ (1992), jméno bylo něco významného, skutečného, byla to jakoby součást duše člověka, který to jméno nosil. Některá jména byla spojována s Bohem, nebo božstvem a vyjadřovala jakoby příbuznost s ním. V překladech, kde už jsou jména přepisována, vidíme jen zvukovou podobu jmen. Nevidíme tam ten původní význam.

Biblická jména existují nejen pro označení osob, ale jsou nositelem zvěsti, říkají něco o svých nositelích a charakterizují je. Heller (2009, s. 218) je rozděluje na jména vyznavačská, jména modlitební (Např. „Pojmenování Jisrael (*Izrael*) můžeme přeložit: *"Bojuje Bůh"*, nebo *"Ať bojuje Bůh"*.) a Theoforní element jmen - („*theos* - Bůh, *fero* - nesu, *element* - prvek, tedy bohonosný prvek. (...) *Tento theoforní element měl v Izraeli měl dvojí podobu: bud' -jah, nebo -el."*

V roce 2013 vznikla bakalářská práce (BC) Marcely Koubové na téma " Specifika překladu biblických textů do českého znakového jazyka", která se zabývala problematikou překladu biblických textů do českého znakového jazyka, a shrnula poznatky ze zahraničních

²⁴ NOVOTNÝ Adolf, Biblický slovník, Praha 1992, s. 299, heslo: Jméno.

překladů biblických textů do znakových jazyků²⁵. V praktické části se autorka věnovala *Slovníku znaků křesťanských pojmů pro neslyšící (2001)*. Současně analyzovala dvě videoukázky překladu úryvku Nového zákona do ČZJ a porovnávala použité znaky se Slovníkem a usouvztažnila to s teoretickými poznatky a prezentovala podmínky a zásady, které jsou potřeba pro překlad biblických textů do ČZJ. Zjistila, že *Slovník znaků křesťanských pojmů pro neslyšící (2001)* je potřeba aktualizovat, protože ČZJ se neustále vyvíjí a slovní zásoba, i v biblické sféře, také.

5.3.1 Vliv překladu a přepisu na podobu vlastních jmen

Jak již víme, Bible je napsaná v třech originálních jazycích - hebrejsky, aramejsky a řecky. Existuje spousta problémů, kterým musí překladatelé Bible čelit. Jedním z nich je i to, zda jména překládat nebo přepisovat překlad jmen. Už ve 3. století př. n. l., když vznikl první překlad SZ do řečtiny - tzv. Septuaginta neboli LXX²⁶ (Komárek, 2000, s. 23), nastal problém - přepisovat či překládat biblická jména? Byl to veliký zlom, ale nakonec se jména přepisovala. Důsledek ale byl, že řečtina nemá pro některé hebrejské souhlásky ekvivalent. Zajímavost je, že Septuaginta vznikala v helénistickém prostředí a helénističtí Židé se pak chlubil, že mají ve své svaté knize nejstarší záznam počátku světa a dějin (Heller, 2003), a vznikl neklid a nové naslouchání Bibli v hebrejském znění. Tehdy se objevil zájem o jména a jejich význam. A svatý Hieronymus (Jeroným), když překládal SZ z hebrejštiny do latiny - tzv. Vulgáta²⁷, také přepisoval, ale měl i zájem o význam jmen, což dokládají jeho latinská onomastika²⁸. A jelikož sv. Jeroným dobře ovládal hebrejštinu, jeho přepis jmen do latiny je odlišný od přepisu jmen do řečtiny. Některé hebrejské souhlásky nemají v řečtině svůj ekvivalent.

V 21. století a překladu Bible, je jedním z problémů, že nastane i ta situace, že některá jména jsou i v českých překladech odlišná. Komárek (2000, s. 35). „*Překladové varianty v českých biblích bývají v zásadě technicky provedeny změnou kvantity (Daniel - Daníel), obměnou některých hlásek (Enoch - Henoch) nebo střídáním tradičního a transkribovaného znění (Samuel - Šemúel), případně užitím výrazně počeštěné podoby (Juda - Jidáš). Jejich východiskem je stejná podoba jména v originále či v předloze. Zavedení překladových variant*

²⁵ (australského znakového jazyka, japonského znakového jazyka, znakového jazyka Lesco atd.)

²⁶ "... řecká Septuaginta (LXX), řecký překlad Starého zákona včetně deuterokanonických knih vznikající od 3. století před Kr. v prostředí Židů žijících v Egyptě, ..." (Komárek, 2000, s.23)

²⁷ "...a latinská Vulgáta (Vulg), latinský překlad celé bible pořízený sv. Jeronýmem kolem r. 400." (Komárek, 2000, s.23)

²⁸ Lagarde, Paul de: *Onomastica sacra. Onomastica latina, spec. Hieronymi liber interpretationis hebr. nominum*, p. 26-116.

má sloužit především k odlišení důležitých biblických postav od méně významných osob téhož jména. Téměř pravidelně (...) se jimi odlišují např. titulní postavy jednotlivých biblických knih. "A také je liší to, že mají jinou hláskovou, grafickou a morfologickou podobu a proto je obtížné je překládat. Jejich překlad je tak specifický, že ve výsledku ani v originále (který je psán jiným jazykem) nejsou jména uváděna jednotně. Tyto rozdíly pak vidíme i v překladech. „Často bývá jedna osoba je jmenovaná dvojím zněním téhož jména (hebr. Jónatan - Jehónatan), nebo dokonce dvěma různými jmény (řec. Nathanaél - Bartholomaios), případně dvěma cizojazyčnými ekvivalenty (řec. Petros - Kéfas).“, píše Komárek (2000, s.9) ve svém díle.

5.3.2 Přejmenování osob

Na několika místech v Bibli se setkáme se změnou jména. Vždy, když Bůh někomu změnil jméno, znamenalo to, že s ním měl nějaký zvláštní úmysl - nový úkol, nebo novou cestu života a požehnal mu.

Například ve Starém zákoně, u Abrama, když se jeho jméno měnilo na Abraham - *"Otec množství"*. (Heller, 2003), to bylo tím, že se Bůh rozhodl, že Abrahamovi přislíbí, že bude otec národa a narodí se mu syn. Dočíst se o změně můžeme v Bibli, například v Českém ekumenickém překladu (2008), v kapitole Genesis 17,4-5: *„Já jsem! A toto je má smlouva s tebou: Staneš se praotcem hlučícího davu pronárodů. Nebudeš se už nazývat Abram; tvé jméno bude Abraham. Určil jsem tě za otce hlučícího davu pronárodů.“*

Jméno jeho manželky Sáráj bylo změněno na Sára - *"Kněžna"* (Heller, 2003). Abraham byl otec národů a Sára dostala úkol být kněžna. Přejmenování Sáráj na Sárú je popsáno v Genesis 17,15-16: *„Bůh také Abrahamovi řekl: Svou ženu nebudeš už nazývat Sáráj, její jméno bude Sára, Požehnám ji a dám ti také z ní syna, požehnám ji a stane se matkou pronárodů a vzejdou z ní králové národů.“*

V případě Jákoba, když mu Bůh změnil jméno na Izrael - *"Bojuje Bůh"* (Heller, 2003), se můžeme dočíst v Bibli, v českém ekumenickém překladu (2008) v Genesis 32,29: *„Nebudou tě už jmenovat Jákob (to je Úskočný), nýbrž Izrael to je Zápasí Bůh, neboť jsi jako kníže zápasil s Bohem i s lidmi a obstáls.“*

V Novém zákoně se s tím setkáme u jména Ježíšova učedníka Šimona, který byl rybář a byl přejmenován na Petr - *"Skalák"* (Heller, 2003). V Bibli, v českém ekumenickém překladu (2008) v Janově evangeliu se v 1,42 o změně jeho jména píšou: *„(...) Ježíš na něj pohleděl a řekl: „Ty jsi Šimon, syn Janův; budeš se jmenovat Kéfas (což se překládá: Petr).“*

zatímco v Matoušově evangeliu se v 16,17-19 stojí: „Ježíš mu odpověděl: „Blaze tobě, Šimone Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích. A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na této skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou. Dám ti klíče království nebeského, a co odmítneš na zemi, bude odmítnuto v nebi, a co přijmeš na zemi, bude přijato v nebi.“

Ukazuje se, že na mnoha místech bylo dostat nové jméno spojeno s novým úkolem od Boha a s nějakou změnou pro člověka. V Bibli, konkrétně v Českém ekumenickém překladu, v kapitole Zjevení 2,17 jsem našla tento verš: *"Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím: Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze skryté many; dám mu bílý kamének, a na tom kaménku je napsáno nové jméno, které nezná nikdo než ten, kdo je dostává."* Věnujme pozornost především druhé části verše, kde se píše o jménu napsaném na kaménku. Víme, že překlad Bible je velmi specifický a každý ho může pochopit po svém, ale Bůh tím pravděpodobně chtěl naznačit, že každému, kdo v něj uvěří, bude dáno nové duchovní jméno, na první pohled neviditelné, a nějaký úkol, jak bylo v případě změny jmen u Petra, který byl dříve Šimon.

5.4 Vznik jmenných znaků biblických postav

Jak jsem psala v kapitole [jmenné znaky](#) o vzniku jmenného znaku českých neslyšících, že vlastně v rodinách českých neslyšících se většinou nejdříve členové rodiny odkazují pomocí inicializovaných rodinných znaků až do doby, než je jim komunitou neslyšících dán deskriptivní znak, který bude jen pro danou osobu. Místo inicializovaných jmenných znaků se někdy užívají tzv. obecné (tradiční) jmenné znaky, které by mohly souviset s biblickými jmény, jelikož se tato jména v Bibli objevují. Jsou to jména jako Pavel, Petr, Martin, Marie, Jan, Jiří. Řeháková (1989) ve své publikaci psala, že tyto jmenné znaky vznikly v hodinách náboženství na školách pro sluchově postižené. Ale už nevíme, jestli jmenné znaky vymýšleli učitelé, nebo neslyšící studenti.

Jelikož výzkum jmenných znaků biblických postav v českém znakovém jazyce ještě neproběhl, tak nebylo z čeho čerpat. Když se ale podíváme například do Ameriky a na americký znakový jazyk (ASL), zjistíme, že mají kompletně přeloženou Bibli do ASL a k dispozici i různé online slovníky jmenných znaků biblických postav z amerického znakového jazyka. Jeden z nich můžeme najít na této webové stránce: <https://www.signingsavvy.com/wordlist/31524> Jedna nevýhoda u něj je, že musíte být přihlášení, abyste měli k dispozici všechny JZ a informace o nich. Amerika je v ohledu vývoje překladu Bible i jmenných znaků biblických osob velmi dopředu.

V českém znakovém jazyce se teprve začínají překládat části Bible, jak se dozvíme v následující podkapitole, takže je možné, že časem se mohou vytvářet i jmenné znaky, které budou mít vlastní motivaci. Zatím to vypadá tak, že ve *Slovníku znaků křesťanských pojmů pro neslyšící (2001)* jsem našla 27 jmenných znaků, ale o jejich motivaci nevíme nic.

Ze studia *Slovníku znaků křesťanských pojmů pro neslyšící (2001)* jsem zjistila, že většina znaků je inicializovaná (např. *Adam* (str. 33), *Daniel* (str. 69), *David* (str. 71)), nebo převzatá z obecných jmenných znaků (např. *Eva* (str. 90), *Jan* (str. 109), *Josef* str. 115)).

Objevuje se zde také skupina některých dalších jmenných znaků pro konkrétní biblickou postavu, u nichž nevím, zda byly vytvořeny autory této publikace, nebo je autoři převzali z jiných znakových jazyků (např. *Abraham* (str. 33), *Bůh* (str. 62), *Jákob* (str. 108))²⁹. Motivaci těchto a i dalších jmenných znaků, které jsem zjistila metodou excerpcí u překladů BBH, nebo od respondentů, se pokusím zjistit ve výzkumné části.

5.5 Překlady biblických textů v ČZJ - současnost

Historie biblických textů v ČZJ sahá do nedávné minulosti, kdy byl, po několikaletém útlaku, znovuobjeven znakový jazyk. Roku 1988 začaly vycházet písemné práce a slovníky znakového jazyka v tištěné podobě. V některých se objevily i jmenné znaky. První byl *Slovník znakové řeči*³⁰, kde se objevilo i 25 jmenných znaků. Pak vznikaly další tištěné slovníky³¹, například od Marie Růžickové – *Učíme se českou znakovou řeč, Než půjdeme do školy* a *Znakování pro každý den*. Od Miloně Potměšila dvojdielný *Všeobecný slovník českého znakového jazyka*³². Vznikly i písemné práce, které se vztahují k českým biblickým textům upraveným pro neslyšící; jedná se o zjednodušené biblické příběhy, zjednodušené modlitby a zjednodušené texty doprovázené množstvím ilustrací, které jsou popsány v Příloze č. IV.

²⁹ Nejsem si jista, jestli jsou všechny jmenné znaky, které jsou obsaženy ve *Slovníku znaků křesťanských pojmů pro neslyšící (2001)* a které byly vytvořeny pro konkrétní biblickou postavu, vytvořeny autory této publikace, nebo je převzali z jiných znakových jazyků (protože slovník vznikl ve spolupráci s americkou misionářkou Vestou Sauter). U žádného ze znaků není napsán zdroj. Ale jelikož tam jsou tyto znaky uvedeny, tak je pravděpodobné, že byly vytvořeny, nebo se aspoň používají v České republice.

³⁰ Gabrielová, D. Paur. J. a Zeman, J. *Slovník znakové řeči, Horizont*, 1988.

³¹ Růžicková, M. *Učíme se českou znakovou řeč*. 1. vyd. SEPTIMA, 1997, ISBN 80-7216-126-1; Růžicková, M. *Než půjdeme do školy*. 1. vyd. SEPTIMA, 2000, ISBN 80-7216-124-5; Růžicková, M. *Znakování pro každý den*, 2001, ISBN 80-7216-160-1.

³² POTMĚŠIL, Miloň a kol. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka, A-N* Praha : Fortuna, 2002. ISBN 80-7168-800-2;

POTMĚŠIL, M. a kol: *Všeobecný slovník českého znakového jazyka, O-Ž*. Praha: Fortuna, 2004. Sign. A 1051.37

Později, díky vývoji techniky, vznikla i tištěná publikace speciálně pro neslyšící, jako je *Slovník znaků křesťanských pojmů pro neslyšící*³³. Slovník vznikl v roce 2001 ve spolupráci neslyšících křesťanů s Vestou Sauter. Je to překladovo-výkladový slovník, ve kterém jsem našla několik jmenných znaků, které jsem přidala do své databanky. Jmenné znaky jsou zde v podobě, v jaké se tehdy používaly (více viz kapitola 5).

A v únoru roku 2013 vznikl projekt na překlad vybraných biblických částí do ČZJ. Jde o historicky první oficiální překlad biblických textů do ČZJ a zřejmě i světově první překlad na univerzitní půdě. Je to pilotní projekt 90 - Bible bez hranic - viz podkapitola [Bible bez hranic](#).

Předtím vznikaly pouze neoficiální překlady biblických textů, do ČZJ, neslyšícími křesťany, které používali pro svou potřebu, a které ale nejsou nikde zaznamenány. Později, pravděpodobně od roku 2000, po příchodu amerických misionářů, kteří přijeli do České republiky šířit Boží slovo, vznikly překlady biblických textů, které byly vytvořeny členy sdružení Naděje Neslyšících³⁴. Některé z jejich překladů do ČZJ najdeme na webových stránkách³⁵ (Petráňová, In Koubová, 2013, s. 30).

5.5.1 Bible bez hranic

Bible bez hranic (BBH) je první odborný překlad vybraných biblických textů do ČZJ. Cíl tohoto projektu je pomoci neslyšícím s pochopením a porozuměním Bible, která je v českém jazyce. Jelikož pro neslyšícího je český jazyk sekundárním jazykem, je pro něj těžce srozumitelný, a proto neslyšící nerad čte knihy, natož Bibli, která je i gramaticky složitější a jsou tam použity i metafory. Projektové cíle jsou překlady textu do ČZJ, a pak i vytvoření textu v českém jazyce - v podobě knihy.

Natáčí se videonahrávky z 90 vybraných kapitol v českém znakovém jazyce pro další zpracování. Najdeme je na <http://biblebezhranic.jeank.cz/index.php/videoklipy>³⁶. Plánuje se vydat 1000 ks DVD Bible bez hranic a také vytvoření učebnic pro školy pro osoby se speciálními komunikačními potřebami a specifickým příjmem.

³³ BORT, J. *Slovník znaků křesťanských pojmů pro neslyšící*. 1. vyd. Praha: Naděje, 2001.

³⁴ "Od roku 2000 zahájila organizace Naděje Neslyšících svou činnost. Předtím v České republice působili baptističtí misionáři z Ameriky, kteří pak předali vedení založených sborů českým neslyšícím. Od roku 2000 se tedy v České republice v Černé Hoře u Blanska konají, za pořádání Naděje Neslyšících - sdružení neslyšících baptistů, křesťansky zaměřené letní tábory pro neslyšící děti. V současné době se pravidelně setkávají skupinky neslyšících baptistů v Brně, Hradci Králové, Praze, Plzni a ve Valašském Meziříčí." (Jambor, 2010)

³⁵ Např. Jan 14,1-6 <https://www.youtube.com/watch?v=K-3EntjAqig&index=21&list=WL> ; Genesis 50,15-26 <https://www.youtube.com/watch?v=vySRsrCTNXo> .

³⁶ [Http://biblebezhranic.jeank.cz/index.php/videoklipy](http://biblebezhranic.jeank.cz/index.php/videoklipy): Bible bez hranic [online]. [cit. 2016-07-18].

Projekt vznikl v roce 2012 a první překlad do ČZJ se uskutečnil v únoru 2013. Na překladu z řečtiny do ČZJ spolupracují jak slyšící, tak i neslyšící. Tým je složen z koordinátora projektu, teologů z Českých Budějovic, tlumočnicků do ČZJ a samozřejmě i neslyšících křesťanů z České republiky, kteří překládají a natáčejí jednotlivé kapitoly.

Příprava na natáčení překladu Bible, a samotné natáčení probíhá tak, že první přeloží teologové danou kapitolu Bible z originálu (hebrejštiny nebo řečtiny) do psaného českého jazyka. Pak materiál - text - předají týmu neslyšících. Jsou dva týmy, které vždy dostanou svou kapitolu (ve stejný čas se zpracovávají dvě kapitoly) a spolu pak spolupracují, aby výsledek byl co nejlepší. Jeden tým se schází v Praze a druhý tým v Brně. Křesťané z obou týmů, včetně konzultanta překladu, nastudují svoje texty a při setkání zpracují text tak, že tomu porozumí a následně ho převedou do vizuální podoby - malují obrázky, obrázkové komiksy, barevně označují text - každému vyhovuje něco jiného. Společně se pak domlouvají, jaké třeba budou mít jmenné znaky jednotlivé osoby. Některé osoby již svůj jmenný znak mají, ale když některá osoba svůj jmenný znak nemá, tak debatují nad tím, kdo byla ta osoba, co byl její příběh, dívají se na videa v různých znakových jazycích (například Americký znakový jazyk - ASL) a pak se společně dohodnou, jaký bude mít osoba nový jmenný znak. Jakmile jsou přípravy dokončeny, natáčí se zkušební video, které pak dostanou tlumočnice do ČZJ, které text od teologů neviděly, a překládají ho do psaného českého jazyka. Ten putuje zpět k teologům, kteří kontrolují výsledek týmů a to, jestli obsah zkušebního videa, který tlumočnice ČZJ přeložily, významově odpovídá původnímu materiálu. Pak se natáčí oficiální verze videa, kterou můžeme vidět na webových stránkách týmu Bible bez hranic. Tyto informace jsem čerpala z textu *"Bible bez hranic, projekt 90"*³⁷ a byl i rozhovor s některými z týmu neslyšících v Televizním klubu neslyšících, který byl vysílán 6. května 2015.³⁸

Díky tomu, že technika jde s dobou a je to s materiály pro neslyšící věřící čím dál lepší, pořád je na čem pracovat a co vylepšovat.

Na závěr teoretické části a po prostudování různých materiálů se mi otevřel pohled do problematiky vlastních jmen biblických osob a zjistila jsem, že víme velmi málo o jmenných znacích biblických postav v českém znakovém jazyce. Na začátku práce jsem si stanovila výzkumný problém, který zní následovně:

³⁷ *Bible bez hranic, projekt 90- přiložen v příloze na DVD - <http://biblebezhranic.jeank.cz/index.php/o-projektu?layout=edit&id=36> [online]. [cit. 2016-07-26].*

³⁸ Vysílaný díl z Televizního klubu neslyšících najdeme zde: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096066178-televizni-klub-neslysicich/215562221800007>

Jaká je totožnost motivovanosti JZ biblických postav s hlavními typy motivovanosti JZ současných českých neslyšících?

To zjistím pomocí praktické části, ke které teď přistoupíme a čtyř hypotéz, které jsem si stanovila v podkapitole [Hypotézy](#).

6 Výzkumná část

Ve výzkumné části je mým cílem, za použití metody excerpce jazykového materiálu z překladu několika biblických textů do ČZJ z projektu Bible bez hranic (viz podkapitola [Bible bez hranic](#)), několika JZ ze *Slovníku znaků křesťanských pojmů pro neslyšící* (2001) a za použití metody elicitace u osobních rozhovorů, nebo video-rozhovorů, s neslyšícími křesťany kteří spolupracují v BBH, vytvořit seznam a "databanku" JZ vybraných biblických postav. Při rozhovoru nebo video-rozhovoru s jednotlivými respondenty se budu zaměřovat na zjištění motivovanosti JZ biblických postav. Vyexcerpované a vyelicitované JZ následně klasifikuji dle zmíněné tabulky RF (2005) a přiložím i DVD, na kterém budou zaznamenány a přeloženy do ČJ videorozhovory s respondenty a videa jednotlivých vyelicitovaných znaků.

Postupovat budu následovně. Jako první vyelicituji všechna jména z dosud přeložených 56 biblických textů do ČZJ v projektu BBH. Z nich vytvořím seznam biblických postav, které mají vlastní JZ. Biblické postavy, které JZ nemají, ale objevily se v překladu BBH, sepišu, i s informací o koho se jedná a místem jeho výskytu.

Vyberu i některé JZ, které jsou obsaženy ve "*Slovníku znaků křesťanských pojmů pro neslyšící*" (SZP) a přidám je do "databanky" ke jménům, které již mají svůj JZ. Nebudu vytvářet nové JZ ze SZP. Cílem je porovnat, a je to jen pro představu, zda jsou JZ od BBH a SZP stejné, nebo se vlivem vývoje od roku 2001³⁹ změnil. Všechny JZ ze SZP budou uvedeny v Příloze VII.

Následně udělám rozhovory, nebo video-rozhovory s respondenty, kteří spolupracovali na překladu vybraných kapitol do ČZJ, jehož cílem bude, zjistit motivovanost JZ biblických postav.

V případě video-rozhovoru jsem respondentům poslala email s prosbou a postupem, že bych potřebovala zjistit „Jaký je znak pro toto jméno?“ a „Proč se používá tento jmenný znak?“ a „S čím by tento jmenný znak mohl souviset?“. Do přílohy jsem přiložila seznam jmen a stručně popsané, o koho se jedná.

³⁹ BORT, J. *Slovník znaků křesťanských pojmů pro neslyšící*. 1. vyd. Praha: Naděje, 2001.

Samozřejmě při této metodě je větší pravděpodobnost, že respondent se může zeptat svého okolí - dalších neslyšících. To by byla lepší varianta - je možnost větší produkce jmenných znaků. Na druhou stranu, může se stát, že respondent ukáže "nový" JZ, který v seznamu nemám, ale nebudu moct se ho hned zeptat na motivaci. V tomto případě bych se zeptala dodatečně.

Kdyby se stalo, že respondent ukáže JZ, který v "databance" není, zjistím i jeho motivovanost. V případě, že se tentýž jmenný znak (např. Goliáš) objeví u více než dvou respondentů, přidám ho do "databanky".

Poté každý JZ klasifikuji dle RF (2005).

6.1 Hypotézy

Ve výzkumné části mě hlavně zajímá, jaká je motivovanost biblických postav u neslyšících v České republice, kteří pracují ve dvou týmech BBH, a je- li jednotnost motivovanosti u všech stejná. Na konci teoretické části byl vytvořen výzkumný problém, který zní - Jaká je totožnost motivovanosti JZ biblických postav s hlavními typy motivovanosti JZ současných českých neslyšících?

Pomocí čtyř hypotéz se pokusím najít odpovědi.

1. Předpokládám, že jmenné znaky biblických postav u jednotlivých respondentů z Čech/z Moravy budou podobná a rozdíly budou jednotlivě jen v **umístění znaku v prostoru** (TAB), **tvár ruky** (DEZ) a **pohyb ruky v prostoru** (SIG)⁴⁰.
2. Předpokládám, že jmenné znaky biblických postav budou u jednotlivých respondentů ve většině kategorizovaná v kategorii od RF **"III. Jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce/deskriptivní."**
3. Předpokládám, že v malém procentu budou jmenné znaky ČZJ motivovány významem MJ, v kategorii od RF **"II. Jmenné znaky závislé na mluveném jazyce."**
4. Předpokládám, že pro některé biblické postavy je používáno několik jmenných znaků (JZ). Je to způsobeno tím, že v ČZJ ještě není definována konečná podoba JZ.

⁴⁰ Rozdělení znaku na 3 základní parametry - DEZ, TAB, SIG provedl W. Stokoe v americkém znakovém jazyce již v roce 1960. (Macurová, 1994)

7 Sběr materiálu

Jazykový materiál, který je analyzován v této práci, byl získán prostřednictvím videí z BBH, ze SZP a od respondentů. Co se týče videí z BBH, jde o 31 textů ze Starého zákona a 25 z Nového zákona. Při spolupráci BBH týmu neslyšících byly probírány JZ biblických postav a pak byla vybrána, nebo vymyšlena jedna varianta jmenného znaku, která se bude používat. „Díky kolegům z Brna, kteří mají zkušenosti ze školení, odkud převzali řadu znaků, už znaky máme, ale některé si občas musíme sami vymýšlet.“, říká Lucie Sedláčková Půlpánová v rozhovoru, který byl v TKN 6. 5. 2015, od času 14:25⁴¹. Následně budou JZ porovnány s rozhovory s 5 neslyšícími křesťany z týmů BBH - 3 z brněnského týmu a 2 z pražského týmu. Cílem bude zmapovat z daných JZ jejich motivovanost v ČZJ, případně shromáždit případné varianty znaků, které respondenti buď sami užívají, nebo znají a zjistit co dotazovaní neslyšící respondenti vědí o motivaci/původu těchto znaků. V případě, že byl jeden JZ od respondentů motivován několika způsoby, vybrala jsem tu motivaci, která se objevila nejčastěji.

Respondentům jsem při rozhovoru postupně ukázala napsaná všechna jména biblických postav, která se vyskytují v českých překladech Bible, a stručný popis o koho se jedná. Například "Marie - Ježíšova matka", "Ezau - Izákův syn, dvojče Jákoba". Kompletní seznam těchto jmen a jejich charakteristik, které jsem respondentům poslala, je k dispozici v příloze č. VII. Rozhovor týkající se motivovanosti každého JZ jména ve většině případů probíhal následovně:

1. Na začátek jsem respondentům řekla, že se budu ptát na JZ biblických postav, jejichž jméno bylo užívané v českých překladech Bible. Jméno bylo napsané. Respondentům jsem následně položila otázku „Jaký je JZ pro tuto postavu?“. Předpokládala jsem, že v této fázi respondenti většinou uvedou pro každou postavu jeden JZ. Pak jsem se zeptala, jestli znají ještě jiný JZ pro tuto postavu. Následně jsem se respondentů zeptala, jestli ví a mohli by říct, podle čeho jsou podle nich jmenné znaky, které právě použili, motivovány. Otázky, které jsem respondentům kladla, byly: „Proč se používá tento jmenný znak?“ nebo „S čím by tento jmenný znak mohl souviset?“. To celé jsem natočila.

Následně jsem zjistila motivovanost JZ, které jsem zapsala k jednotlivým jménům, které jsou abecedně seřazeny. A jako poslední jsem udělala shrnutí výzkumu a toho, co jsem zjistila, zodpověděla hypotézy a zaktualizovala tabulku RF - napsala v číslech, kolik znaků patří do které kategorie a udělala tabulku, podle které se tvoří JZ pro biblická jména. To jsem

41

udělala tak, že jsem doplnila moje výsledky do tabulky RF, a pak vybrala z tabulky RF kategorie, kde se JZ vyskytly a udělala klasifikační tabulku pro biblické jmenné znaky v ČZJ.

8 Seznam jednotlivých jmen

Seznam jednotlivých biblických postav, které mají JZ v ČZJ, zpracuji podle abecedy. V případě, že bude změna v TAB, DEZ. SIG půjde o jednu postavu a bude mít víc jmen nebo JZ, dám to do podkapitoly. A videoukázky všech JZ z tohoto seznamu budou v příloze na DVD. Respondent 1 a respondent 4 jsou z týmu Praha a respondent 2, respondent 3 a respondent 5 jsou z týmu Brno. Jak jsem již psala v kapitole [Sběr materiálu](#), kompletní seznam jmen a jejich charakteristiky, která jsem ukazovala respondentům při rozhovorech budou v příloze č. VII, u jednotlivých jmen uvedena nejsou. Pod jménem bude stručná informace o tom, kdo to byl, překlad významu od Hellera (2003), jeden úryvek z Bible, kde se o dotyčné postavě zmiňuje a pak popis znaku a jeho motivace podle respondentů z jejich projevu přepsaném v ČZJ. V případě, že respondent odpověděl na motivovanost "nevím", nebo na ni neodpověděl, bude tam pomlčka - "-". Pokud se v SZP (2001) objevil stejný JZ, zmíním ho. Jako poslední bude klasifikace dle tabulky RF (2005).

8.1 Abraham

V době kočování, se svými stády koz a skotu, mu řekl Bůh, aby odešel i s rodinou do Kenaanu a bude skrze jeho potomky požehnáno všem národům na zemi. Když mu bylo sto let, porodila mu jeho žena Sára (Sáraj) syna Izáka. Se služkou Hagár má syna Izmaela. Abraham důvěřoval Bohu natolik, že když mu Bůh řekl, aby svého syna Izáka obětoval, chtěl ho opravdu poslechnout. (ČEP, 2008)

Význam:

Překládán z hebrejštiny jako *"Otec množství"*. (Heller, 2003, s. 31)

ČEP (2008), Genesis 17, 5:

"Nebudeš se už nazývat Abram; tvé jméno bude Abraham. Určil jsem tě za otce hlučícího davu pronárodů."

Popis znaku:

Před tělem v úrovni ucha aktivní ruka- sA, dlaň směřuje dovnitř, v úrovni trupu pasivní - C, dlaň směřuje nahoru. Pohyb aktivní ruky směrem dolu k pasivní a pasivní ruka pak uchopí zápěstí aktivní ruky.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „ABRAHAM měl jen jednoho syna a BŮH chtěl vyzkoušet jeho víru a řekl mu, že musí zabít svého syna, protože je to jeho (BŮH) vůle. ABRAHAM z toho byl roztržitý, ale přijal to. Když se chystal zabít, přišel anděl, chytil ho za ruku a řekl, že ať nezabíjí."

Dle resp.2: „*měl obětovat syna a byla mu zastavena ruka*”

Dle resp.3: „*byl plán, aby zabil svého syna, ale nakonec ho nezabil, anděl mu chytnul ruku. proto tento znak*”

Dle resp.4: „*důvod otec - jméno ABRAHAM, jeho syn bylo BŮH mu ABRAHAM zkouška mě miluješ tak zabiješ svého syna. ABRAHAM nechtěl, ale poslechl a vzal syna a šel ho obětovat akorát když plánoval zabít BŮH poslal anděla a on mu zachytil ruku a zabránil IZÁKA zabít*”

Dle resp. 5: „*dle příběhu ABRAHAM musel zabit syna IZÁKA, anděl mu v tom bránil- držel mu ruku, kvůli tomu je znám ABRAHAM*”

Znak Abrahamovi byl přidělen podle příběhu z Bible - knihy Genesis, kapitoly 22 a verše 1 - 18. Byl to příběh o obětování jeho syna Izáka Bohu a o tom, jak Abrahamovi anděl zabránil zabít Izáka.

JZ je obsažen ve SZP (2001) a je totožný s JZ.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Abrahamův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F - podle příhody* - anděl uchopil Abrahamovu ruku a zabránil mu Izáka zabít; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.1.1 Abram

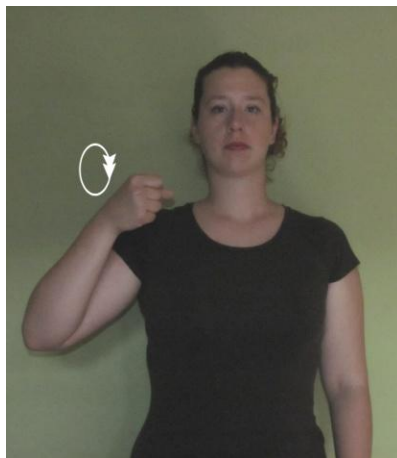
Abrahamovo jméno před úmluvou s Bohem. (ČEP, 2008, s. 31)

Význam:

Abram je překládán z hebrejštiny jako *"Otec (je) vyvýšen"*. (Heller, 2003)

ČEP (2008), Genesis 17, 5:

"Nebudeš se už nazývat Abram; tvé jméno bude Abraham. Určil jsem tě za otce hlučícího davu pronárodů."

Popis znaku:

U pravé strany těla pravá ruka - tvar sA, ruka 3x udělá kruhový pohyb dopředu.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„dávno národ putoval o holi a on putoval a měl hůl“*

Dle resp.2: *„BŮH mu řekl, aby cestoval.“*

Dle resp.3: *„dřív bylo jeho (ABRAHAM) jméno “*

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: *„stejný znak jako Abraham. Ale taky druhý znak s holí.“*

Dle respondentů je JZ odkazován k tomu, že Abram byl starý muž - měl hůl a hodně cestoval.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Abramův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do *skupiny III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a *podskupiny E* podle oblíbené činnosti - netuším, jestli to byla oblíbená činnost, ale ve svém životě byl kočovník, a hodně cestoval. A vzhledem k tomu, že Abram hodně cestoval, navrhl bych vytvoření nové podskupiny - podle typické činnosti, protože hodně cestoval; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.2 Adam

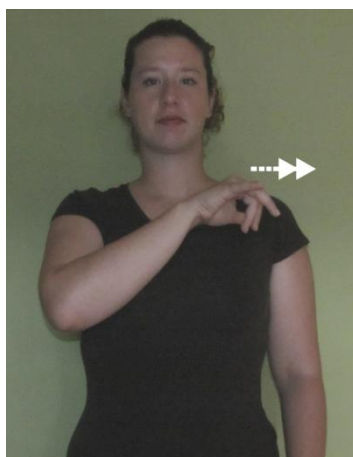
Bůh stvořil prvního muže z prachu a vdechl mu život a dal mu jméno Adam. Adam žil v Rájské zahradě (Ráj), později Bůh stvořil z Adamova žebra ženu - Evu. Oba jednoho dne neuposlechli Božího příkazu a snědli ovoce ze stromu poznání dobra a zla, ztratili věčný život a Bůh je vyhnal z Ráje. (ČEP, 2008)

Význam:

Překládán z hebrejštiny jako "Člověk". (Heller, 2003, s. 35)

ČEP (2008), Genesis 5, 2:

"Jako muže a ženu je stvořil, požehnal jim a v den, kdy je stvořil, dal jim jméno Adam (to je Člověk)."

Popis znaku:

Levé rameno, pravá ruka - tvar ruky Y, dlaň směřuje dolů, 2x poklepat.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „první hřích udělal on, proto mu byl dán znak ADAM“

Dle resp.2: -

Dle resp.3: „znak ADAM, ale znak nevím proč. “

Dle resp.4: -

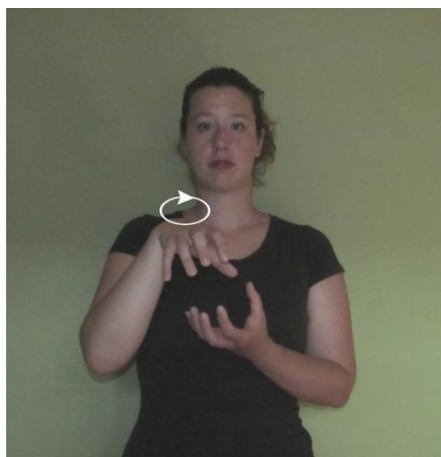
Dle resp. 5: „byl svatý čistý a snědl jablko, vznikl hřích “

Adamův znak jako "hřích", protože když snědli s Evou jablko, poprvé zhřešili.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Adamův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F- podle příhody*. Když s Evou snědli jablko, zhřešili, proto znak "hřích"; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.2.1 Adam 2

Popis znaku:

Neutrální prostor před tělem, Tvar ruky u obou rukou je 5 s čárkami, jsou nad sebou, dlaně směřují k sobě, pravá dlaň směřuje dolů, točivý pohyb.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp. 1: -

Dle resp.2: „jako EVA - ADAM a EVA nevím proč“

Dle resp.3: „ADAM, jako EVA, první lidé na světě“

Dle resp.4: „jako hřích, protože on první hřích“

Dle resp. 5: -

Znak Adama je stejný jako znak "EVA", protože byli první lidi a snědli s Evou jablko, poprvé zhřešili. U obou je to znak motivován znakem "EVA". Proč, to se přesně neví.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Adam dle své motivace, která je stejná jako u znaku Eva, patří v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *D - nejasná motivace*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.3 Achab

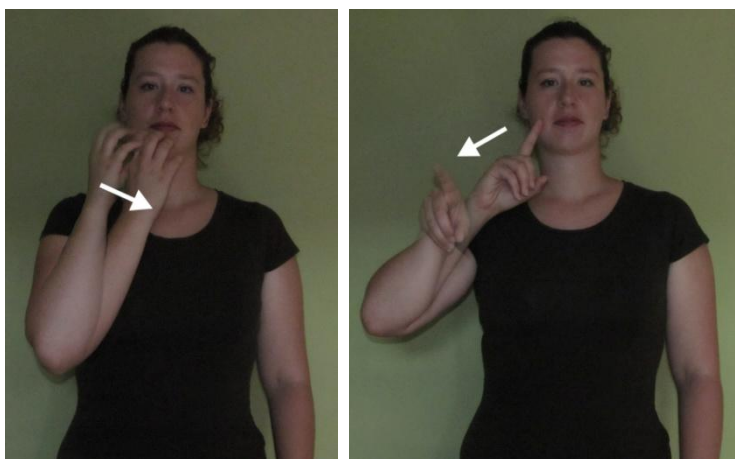
Achab byl sedmý král Izraele a manžel Jezábel, která ho ovládala. Byl to sobecký král - v jednom příběhu (ČEP, 1. Královská 21, 1-16) se vypráví o tom, jak kvůli jeho sobeckosti a chamtivosti po vinici, byl zabit Nábót. (ČEP, 2008)

Význam:

Achab je překládán z hebrejštiny jako *"Bratr (je) otcem"*. (Heller, 2003, s. 46)

ČEP (2008): 1. Královská 16, 29:

"V třicátém osmém roce vlády judského krále Ásy se stal králem nad Izraelem Achab, syn Omrího. Kraloval nad Izraelem v Samaří dvacet dva roky."

Popis znaku:

U pravé líce, pravá ruka tvar ruky C, dlaň směřuje k obličeji, pohyb k bradě + D od líce pryč

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„asi tak vypadal, vousy a ignoroval BOHA - nevšímal si ho a neposlouchal "*

Dle resp.2: *„nově vymyšlený znak důvod neposlechl BOHA"*

Dle resp.3: *„bylo neposlechnout BOHA, proto tento znak a protože měl vousy"*

Dle resp.4: *„nevšímat BOHA (...), můj překlad není, nevím proč. "*

Dle resp. 5: *„protože neposlouchal a vousy, souvisí s vzhledem "*

Podle respondentů je Achabův JZ motivován jeho vzhledem - měl vousy, a povahou - neposlouchal Boha. Také byl negativní povahy, a buď se urážel, nebo si nevšímal, když mu někdo něco říkal.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Achabův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *IV. Kombinované jmenné znaky* - měl vousy a neposlouchal; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.4 Áron

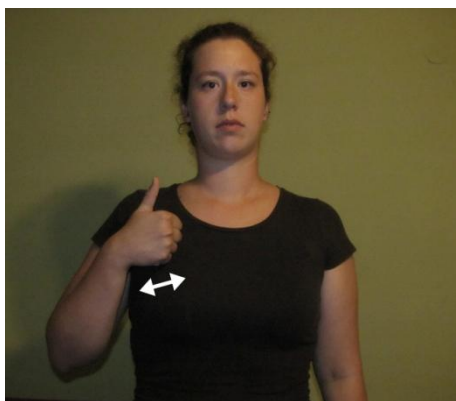
Bratr Mojžíše a Mirjam. Byl to dobrý řečník, od Boha dostal za úkol, aby pomohl Mojžíši vysvobodit Izraelity z Egypta. Bůh mu dal schopnost dělat zázraky. Později se stal izraelským knězem. (ČEP, 2008)

Význam:

je překládán z hebrejštiny jako *"Velké je jméno"*. (Heller, 2003, s. 40)

ČEP (2008): Exodus 7, 2:

"Ty mu povíš všechno, co ti přikážu, a Áron, tvůj bratr, bude mluvit s faraónem, aby propustil Izraelce ze své země."

Popis znaku:

Pravá strana hrudi, pod ramenem, pravá ruka - A se stříškou - 2x poklepat

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „*důvod byl voják*“

Dle resp.2: „*byl tlumočník*“

Dle resp.3: „*MOJŽÍŠŮV bratr mu překládal*“

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: „*on tlumočil MOJŽÍŠŮVI, byl ochotný překládat*“

Dle respondentů je motivace tohoto JZ, že Áron byl Mojžíšův tlumočník a znak je zredukován z dvouručního na jednoruční.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Áronův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *D - na základě vnitřní charakteristiky - odvozené* - byl tlumočník. Ale jelikož pořád něco tlumočil, navrhl bych vytvoření nové podskupiny - podle typické činnosti, protože hodně cestoval; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.5 Bůh

Ten, který stvořil svět.

Jméno, které je obestřeno tajemstvím a má neskutečně mnoho podob.

JHVH = „JSEM, KTERÝ JSEM.“ (ČEP, Exodus 3,14). (ČEP, 2008)

Význam:

Bůh je překládán z hebrejštiny jako *"Hospodin"* - *Biblické pojetí jména zachycuje Ex 3,14:*

"Ten, který se stává" - tj. *působivě přítomným*. (Heller, 2003, s. 215)

ČEP (2008): Genesis 1, 26:

"I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi". "

Popis znaku:

A.: V prostoru před ústy, tvar ruky D, pohyb od úst směr nahoru.

varianta

B.: V prostoru před ústy, tvar ruky P, pohyb od úst směr nahoru.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „BŮH (P) důvod 1. pravda, BŮH opravdu je. nebo 2. význam klasifikátor pro člověka a nahoře nad člověkem je BŮH "

Dle resp.2: „znak dávno, nevím odkud v Praze říkali, že převzato vliv z Německa D a v Česku dávno znak P, teď mizí... "

Dle resp.3: „BŮH je v nebi jediný, ale ještě se ukazuje BŮH"

Dle resp. 5: A: „ *On je jediný proto jeden prst,*

B: *kvůli pravda podobny znak, jen směr nahoru jako BŮH.*”

Dle respondentů se JZ Bůh s D, který je údajně původem z Německa a v Česku se používá asi od roku 1999 a význam je ten, že tvar ruky D je klasifikátor pro člověka a JZ Bůh je, že je nad člověkem. Jeho variantou je JZ Bůh s P se na Moravě se používá, je to starý znak. Význam znaku Bůh je Pravda. Pravda, že Bůh je.

JZ je obsažen ve SZP (2001) a je totožný s JZ s tvarem ruky D.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Boha dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *D - nejasná motivace* - Bůh je jediný, je Pravda.; JZ souvisí s významem jména v hebrejštině.

8.6 David

Jišajův syn, nejmladší z osmi bratrů. Pastýř, společník Saulova syna Jonatána, zabil Goliáše, básník, hudebník a vyvolený král Izraele. Manžel Abígail, Míkal, Bat-šeby a dalších žen. Jeho syn byl Šalamoun. (ČEP, 2008)

Význam:

David je překládán z hebrejštiny jako "Milý". (Heller, 2003, s. 147)

U Davida se objevily dva JZ, které se používají v ČZJ. Nezměnilo se mu přejmenováním jméno od Boha, ale v ČZJ má dva JZ, které vypovídají o tom, jakou zastával funkci v určité části svého života. Toto je zajímavý úkaz, který v mluvených jazycích neznáme.

8.6.1 David - pastýř

ČEP (2008): 1. Samuelova 17, 37:

"A David dodal: „Hospodin, který mě vytrhl ze spárů lva a medvěda, ten mě vytrhne i ze spárů tohoto Pelištejce.“ Saul tedy Davidovi řekl: „Jdi; Hospodin buď s tebou!“."

Popis znaku:

Neutrální prostor u hlavy, tvar ruky sA - 3x točení rukou.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „příběh (...) bojoval s GOLIJÁŠ G on vysoký, on (DAVID) malý, ale chytrý a rozumný vyhrává než silný. proto ponaučení příběhu je, mít rozum než být silný. "

Dle resp.2: „zabil GOLIJÁŠ"

Dle resp.3: „byl pastýř a taky zabíjel zvířata a proti GOLIJÁŠ, DAVID ho zabil (...) taky zabíjel lvy "

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: „zabil GOLIJÁŠ takovým způsobem proto znak toto "

Dle respondentů je JZ motivován hlavně tím, že David šel bojovat s Goliášem, točil prakem a vymrštil kámen z praku a Goliáše trefil do čela.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Davidův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F - podle příhody* - David šel bojovat s Goliášem a porazil ho; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.6.2 David - král

ČEP (2008): 2. Samuelova 5, 12:

"David poznal, že jej Hospodin potvrdil za krále nad Izraelem a že kvůli svému izraelskému lidu povznese jeho království."

Popis znaku:

Neutrální prostor před tělem, levá ruka pasivní - tvar ruky sA , pravá ruka je aktivní - tvar ruky 5, dotýká se palce levé a provádí třepotavý pohyb.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „*důvod požehnání byl příběh v Bibli. "*

Dle resp.2: „*BŮH požehnal "*

Dle resp.3: „*Pak mu BŮH požehnal a nový znak DAVID. "*

Dle resp.4: „*asi protože rodina rozvětvená "*

Dle resp. 5: „*hrál na harfu, proto styl pohybu stejný jen místo trochu jinak"*

1. Znak převzatý z ASL - Bůh si vybral Davida a pomazal ho. Duch Svatý k Davidovi přišel.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Davidův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F - podle příhody* - David byl vybrán Bohem a pomazán. Tento znak by vzdáleně mohl souviset se jménem David. Byl Bohu milý, a proto si ho vybral a požehnal mu.

Ve slovníku SZP (2001) se objevuje JZ, který říká, že to byl král a konkrétně král David - inicializace prvního písmeno z jména - D. Tato varianta se u BBH nepoužívá, ale je možné, že kde neslyšící neznají Davidův jmenný znak, jej mohou používat.

DAVID podst.jm., slož., č.j.

*Význam: izraelský král.
David se ze všech králů líbil
Bohu nejvíc, protože ho nejvíc
poslouchal.
(1 Kr 15, 5; 2 S 5, 1 - 5)*

král

L0

$P_8 \begin{smallmatrix} \uparrow \\ < \end{smallmatrix}$

před čelem
vlevo

P se hranou ukazováku
dotkne horní části čela
vlevo, uprostřed a vpravo

„D“

$L_8 \begin{smallmatrix} \uparrow \\ > \end{smallmatrix}$

$P_{26} <$

špičky prstů P
se dotýkají
vztyčeného
ukazováku L

klidová poloha

8.7 Eliáš

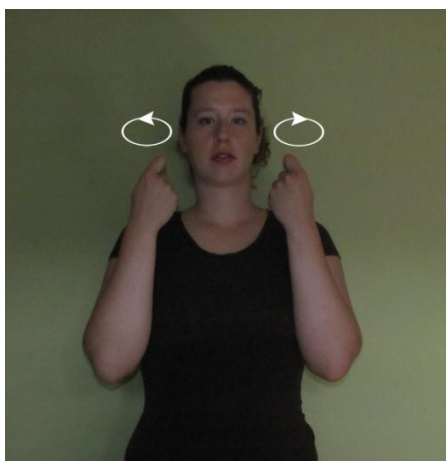
"Elijáš byl Hospodinovým prorokem. Achábovi a Jezábel vytýkal, že opustili Hospodina, boha Izraele a uctívali Baala." (Nettelhorst, 2008, s. 106)

Význam:

Elijáš je překládán z hebrejštiny jako *"Můj Bůh je Hospodin"* (Heller, 2003, s. 63-64)

ČEP (2008): 1. Královská 17, 1:

"Elijáš Tišbejský z přistěhovalců gileádských řekl Achabovi: "Jakože živ je Hospodin, Bůh Izraele, v jehož jsem službách, v těchto letech nebude rosa ani déšť, leč na mé slovo"."

Popis znaku:

Neutrální prostor u hrudi - tvar obou rukou je A se stříškou - 3x točení rukou.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„důvod myslím vůz kočíroval do nebe asi nebo kvůli oslavě, ale to nevím, to je asi znak od Ameriky "*

Dle resp.2: *„kočíroval na voze do nebe "*

Dle resp.3: *„asi od příběhu jak kočíroval ohnivý kočár do nebe "*

Dle resp.4: *„důvod bylo řeka ELIJÁŠ šel myslím má dvě možnosti znak cítím asi ELIJÁŠ na koni nahoru nebe asi toto význam "*

Dle resp. 5: *„kočíroval na koni a jelo se do nebe, proto takový znak "*

Dle respondentů je JZ motivován příběhem o tom, že Eliáš kočíroval hořící vůz do nebe.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Elijášův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III* - *JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F* - *podle příhody* - Eliáš kočíroval hořící vůz do nebe; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.8 Eliša

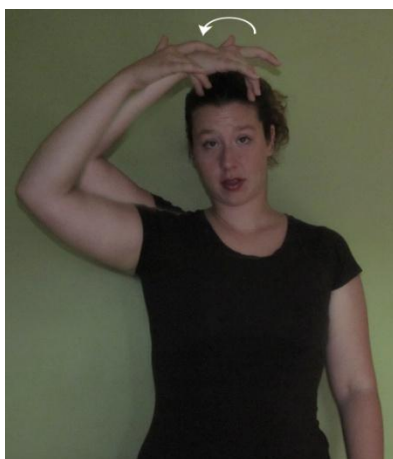
"Eliša byl Eliášův služebník a po Eliášovi zaujal místo proroka. Eliša vykonal četné zázraky, včetně vzkříšení mrtvého chlapce." (Nettelhorst, 2008, s. 108)

Význam:

Eliša je překládán z hebrejštiny jako *"Bůh vysvobodil"*. (Heller, 2003, s. 68)

ČEP (2008): 2. Královská 2, 2:

"Elijáš řekl Elišovi: „Zůstaň zde, protože mě Hospodin posílá do Bét-elu.“ Eliša mu odvětil: „Jakože živ je Hospodin a jakože živ jsi ty, neopustím tě.“ I sestoupili do Bét-elu."

Popis znaku:

Levý okraj hlavy, pravá ruka - tvar ruky γ - pohyb proti směru hodinových ručiček opíše půlkruh k pravé straně hlavy.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„podle obličeje, byl plešatý“*

Dle resp.2: *„mel pleš to je uvedeno v Bibli“*

Dle resp.3: *„byl plešatý, měl holou hlavu, ne měl pleš. proto ten znak“*

Dle resp.4: *„plešatý byl neměl vlasy a proto znak a v Bibli je že se mu malí kluci posmívali“*

Dle resp. 5: *„v Bibli je napsáno, že se mu děti posmívali že byl plešatý a byl zabit medvědem“*

Dle respondentů je Elišův znak je motivován vzhledem - Eliša měl pleš. Je to psáno v Bible 21, 2. Královská 2:23 : *"Potom se odtud vydal vzhůru do Bet-elu. Když stoupal po cestě, vyšli z města nějací výrostci, posmívali se mu a pokřikovali na něj: „Táhni, plešoune! Táhni, plešoune!“*

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Elišův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *A - na základě vnější charakteristiky - přímý popis - 1 vlasy* - Eliša byl plešatý; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.9 Eva

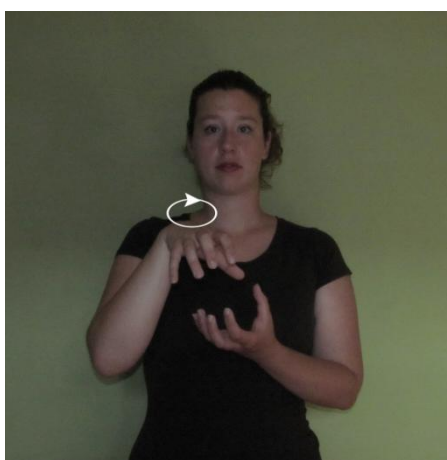
"Evu, první ženu, utvořil Bůh z Adamova žebra. Stala se pak Adamovou ženou." (Nettelhorst, 2008, s. 14)

Význam:

Eva je překládána z hebrejštiny jako "Živa". (Heller, 2003, s. 174)

ČEP (2008): Genesis 3, 20:

"Člověk svou ženu pojmenoval Eva (to je Živa), protože se stala matkou všech živých."

Popis znaku:

Neutrální prostor před tělem, Tvar ruky u obou rukou je 5 s čárkami, jsou nad sebou, dlaně směřují k sobě, pravá dlaň směřuje dolů, točivý pohyb.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„už dávno, tradice nevím důvod, obecný znak, Bible převzala "*

Dle resp.2: *„ADAM EVA stejný znak proč nevím "*

Dle resp.3: *„stejná ADAM EVA, dnes je ten znak rozšířený - EVA "*

Dle resp.4: *„že první vzala jablko proto EVA "*

Dle resp. 5: *„byla s mužem svata jediná s Adamem, vše komplikovalo jen jediné kvůli Evě, ona dělala chaos a vše se měnilo na hrubý "*

Dle většiny respondentů je tento znak Eva obecný jmenný znak, který se používá pro jméno Eva.

JZ je obsažen ve SZP (2001) a je totožný s tímto JZ.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Evy dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *D - nejasná motivace*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.10 Ezau

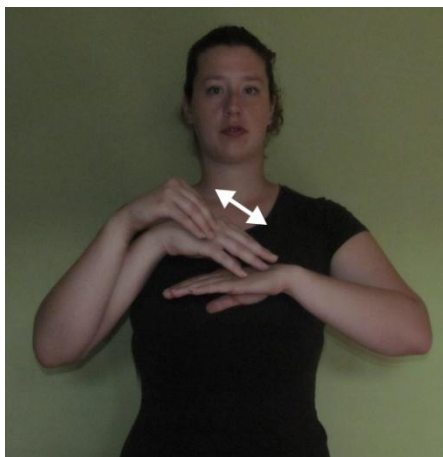
Syn Izáka a Rebeky, bratr - dvojče Jákoba. Byl známý tím, že byl velmi chlupatý po celém těle. S bratrem vyměnil právo prvorozeného za "červený pokrm". Byl nazýván také Edóm (ČEP, Genesis 25,30) - kvůli zmíněnému červenému pokrmu a také barvou svých chlupů - byly ryšavé. (ČEP, 2008)

Význam:

Ezau je překládán z hebrejštiny jako "*Chlupatec*". (Heller, 2003, s. 368-369)

ČEP (2008): Genesis 25, 34:

"Jákoab pak dal Ezauovi chléb a čočkovou kaši, ten se najedl a napil a pak vstal a odešel. Tak Ezau pohrdl prvorozenstvím."

Popis znaku:

Leva pasivní - B1, pravá aktivní v pohybu na hřbetu levé ruky - 5 s třemi čárkami - pohyb uchopení-> - B s dvěma vodorovnými čárkami - opakovaný pohyb

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: je „od základní příběh. jeho otec byl slepý a podle hmatu (...) ten EZAU byl takový chlupatý, hodně chlupatý"

Dle resp.2: „byl chlupatý, proto "

Dle resp.3: „byl hodně chlupatý a souvisí, že to jeho táta byl slepý a poznal ho podle chlupů "

Dle resp.4: „byl to muž chlupatý po celém těle proto EZAU "

Dle resp. 5: „mel chlupy"

Ezau byl chlupatý. Genesis 27, 11: *"JákoB však své matce Rebece odvětil: „Můj bratr Ezau je přece chlupatý, a já jsem holý."*

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Ezaua dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *A - na základě vnější charakteristiky - přímý popis - 3 Tělo* - Ezau byl chlupatý. Význam JZ a jména v hebrejštině je totožný, Ezau byl chlupatý.

8.11 Goliáš

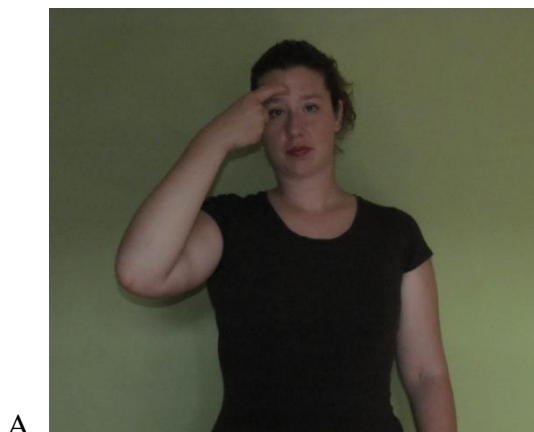
Statný muž - byl "(...) vysoký šest loket a jednu píd" (ČEP, 1. Samuelova 17, 4). Vyzval ze Saulovy armády k bitvě, ale postavil se mu jen Jišajův syn David. David Goliáše trefil kamenem do čela a prorazil mu čelo a Goliáš zemřel a poté mu byla setnuta hlava (ČEP, 1. Samuelova 17, 41-50).

Význam:

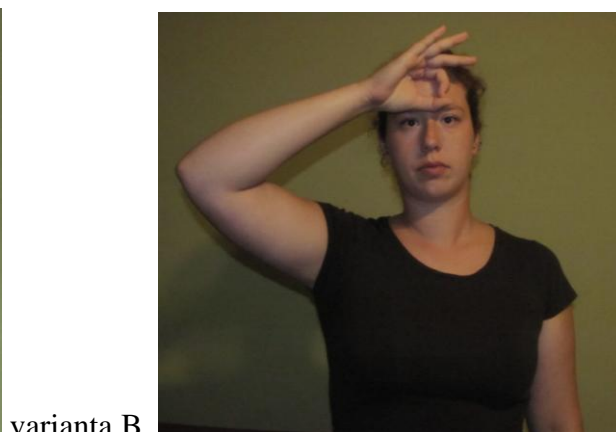
Goliáš je překládán z hebrejštiny jako "*Válející se (po porážce)*". (Heller, 2003, s. 138)

ČEP (2008): 1. Samuelova 17:4:

"I vycházel z pelištejských šiků soubojový zápasník jménem Goliáš z Gatpu, vysoký šest loket a jednu píd'."

A.

varianta B.

Popis znaku:

A.: D s třemi čárkami klepnutí do čela.

varianta

B.: TO s třemi čárkami klepnutí do čela.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „*je od příběhu kdy ho DAVID trefil kamenem do čela* ”

Dle resp.2: „*poznáš vizuálně kámen do čela* ”

Dle resp.3: „*protože dostal kamenem do čela* ”

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: „*on byl mrtev kamenem na celo*”

Dle respondentů jsou oba JZ Goliáše motivovány tím, že při boji ho David ho trefil kamenem z praku do čela a zabil ho.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Goliášův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F - podle příhody* - Goliáš byl zasáhnut kamenem z praku do čela; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.12 Izajáš

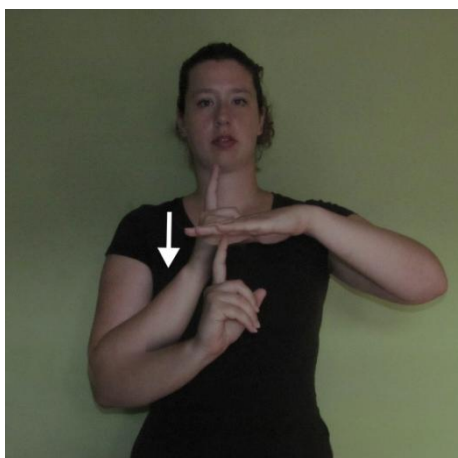
Judský prorok. Jeho spis tvoří nejdelší knihu v Bibli - IZAJÁŠ - má 66 kapitol. (ČEP, 2008)

Význam:

Izajáš je překládán z hebrejštiny jako *"Hospodin vysvobozuje"*. (Heller, 2003, s. 251)

ČEP (2008): 2. Královská 20, 11:

"Prorok Izajáš tedy volal k Hospodinu. A on vrátil stín na stupních, po nichž sestoupil, na stupních Achazových, o deset stupňů nazpět."

Popis znaku:

Neutrální prostor před tělem, pasivní B₁, dlaň směrem dolů. Aktivní D, pohyb dopředu pod pasivní rukou.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „nevím proč, asi od příběhu že vesel někde a vyprávěl lidem “

Dle resp.2: „byl příběh, že muž IZAJÁŠ vešel do chrámu a viděl tam BOHA “

Dle resp.3: „ví něco, že šel do chrámu a tam plakal nevím “

Dle resp.4: „prorok. BŮH mu vždy něco řekl a on viděl jiný svět když někde vešel je to jakoby
metafora představa viděl jiný svět “

Dle resp. 5: „on šel dovnitř domu a uviděl hodně krásných, IZAJÁŠ užasl a viděl
wow (neuvěřitelné) věci.“

Dle respondentů Izajáš vešel do chrámu, uviděl tam Ježíše a setkal se s ním.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Izajášův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F - podle příhody* - Izajáš se potkal s Ježíšem; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

Ve slovníku SZP (2001) se objevuje JZ, který definuje knihu Izajáš v Bibli. Tato varianta se u BBH nepoužívá, ale je možné, že kde neslyšící neznají Davidův jmenný znak, jej mohou používat.

IZAJÁŠ podst. jm., slož., č. j.

Význam: Jméno SZ knihy.

 P - klas.

L0		
P ₃ ↑ <	nehet palce se dotýká pravé tváře	krátký pohyb P rovně dopředu

L ₂₇ > ↓ ←	před tělem uprostřed, pasivní	
P ₁ ↑ ↓ ←	před pravým ramenem	dlaň se hranou ruky (malík) zasune obloukovým pohybem mezi prsty a palec L

8.13 Izák

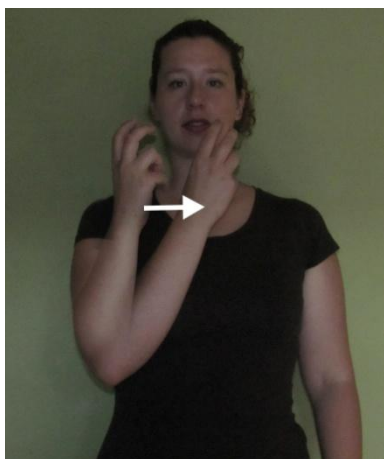
Izák byl Abrahamovým synem, narodil se Sáře, která se při zjištění, že ve svém vysokém věku bude mít dítě, rozesmála. Byl málem obětován jako zápalná oběť. Za ženu si vzal krásnou Rebeku a narodila se jim dvojčata - Ezau a Jákob. (ČEP, 2008)

Význam:

Izák je překládán z hebrejštiny jako *"Směje se"* nebo *"Smíšek"*. (Heller, 2003, s. 237)

ČEP (2008): Genesis 17, 19:

"Bůh však pravil: „A přece ti tvá žena Sára porodí syna a nazveš ho Izák (to je Bude se smát). Svou smlouvu s ním ustavím pro jeho potomstvo jako smlouvu věčnou."

Popis znaku:

U úst, tvar ruky V tři čárky, dlaň směřuje k obličeji a kývavý pohyb.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„příběh jeho matka SÁRA čekala na dítě a pak se smála protože nevěřila, že porodí syna. "*

Dle resp.2: *„nový znak IZÁK, (...) protože se smál "*

Dle resp.3: *„typ jeho byl že se smál odkud nevím, ale smál se "*

Dle resp.4: *„se smál byl šťastný "*

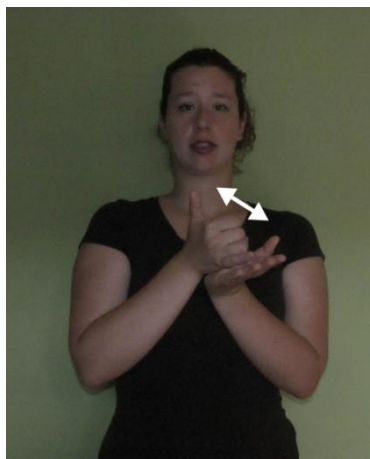
Dle resp. 5: *„mama ještě dřív než byla těhotná, přišli 3 muži (andělé) oni řekl Abrahamovi, matka tajně poslouchala za nimi, že bude prý těhotná a žena se smála moc, protože si nevěřila, že bude jednou těhotná i když dlouho o to bojovala. Proto syn znak smích"*

Dle respondentů je hlavně JZ motivován tím, že Izák se smával. Druhá motivace je ta, že Abrahám se Sárrou nemohli mít děti a Sára se smála tomu, když ji Bůh řekl, že bude mít syna.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Izákův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *C - Na základě vnitřní charakteristiky - přímý popis* - Izák se smával. Motivace JZ a význam jména v hebrejštině je totožný, Izák je Smíšek.

8.13.1 Izák 2

Popis znaku:

Pasivní levá ruka, tvar ruky 1B, pravá ruka aktivní, tvar ruky I, pravá se dotýká stranou ruky levé dlaně, pohyb dopředu a dozadu.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „Ještě je IZÁK, ale ten nepoužívám, ten je od Ameriky, odmítám ho, lepší je náš český. ”

Dle resp.2: „dávno IZÁK, to je od Ameriky ”

Dle resp.3: „dávno starý, převzatý, I na dlani, to je smutné, podle Američanů je to ok ”

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: -

Podle respondentů je tento JZ převzatý od Amerického Znakového jazyka (ASL), je to starý znak a tato varianta se u BBH nepoužívá, ale je možné, že kde neslyšící neznají Izákův jmenný znak, jej mohou používat.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Izáka dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *D - nejasná motivace*, je převzat z ASL; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.14 Izmael

Prvorozený syn Abrahama a služky Hagár. Když se Abrahamovi narodil syn Izák, Izmael byl se svou matkou vyhnán. Ale Bůh slíbil, že Izmaelův lid bude významný. (ČEP, 2008)

Význam:

Izmael je překládán z hebrejštiny jako *"(At') vyslyší Bůh"*. (Heller, 2003, s. 250)

ČEP (2008): 1. Paralipomenon 1, 28:

"Synové Abrahamovi: Izák a Izmael."

Popis znaku:

Obe ruce - B1- u hlavy střídavě dopředu/dozadu mávání

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„nevím proč je tento znak, asi protože nosil korunu, nevím příběh toho znaku "*

Dle resp.2: *„proč, nevím"*

Dle resp.3: *„vím znak IZMAEL, ale odkud nevím, z nějakého období nevím "*

Dle resp.4: *„nevím znak "*

Dle resp. 5: *„nevím, nepamatuji"*

U tohoto JZ respondenti ví, že JZ je, ale proč, to neví. Jediný JZ, co tu je bez motivace.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Izmaela dle jeho nejasné motivace patří v tabulce RF do skupiny patří v tabulce RF do skupiny *V.Jmenné znaky s nejasnou motivací nebo neprůhledným významem - nejasná motivace*, je převzat z ASL; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.15 Jákob

Syn Izáka a Rebeky, bratr - dvojče Ezaua, druhorozený. Vyměnil s bratrem za prvorozenství za jídlo. Při porodu Ezaua držel za patu. Manžel Rebeky a Ley. Měl 12 synů. Po boji s Bohem bylo jeho jméno změněno na Izrael (ČEP, Gen 32,29). (ČEP, 2008)

Význam:

Jákob je překládán z hebrejštiny jako *"Zachycující patu"; "Podrážející (nohy)"*. (Heller, 2003, s.233)

ČEP (2008): Genesis 25, 27":

"Když chlapci dospěli, stal se Ezau mužem znalým lovu, mužem pole, kdežto Jákob byl muž bezúhonný a sídlil ve stanech."

Popis znaku:

U hlavy, tvar obou rukou D - u hlavy symetrický, krouživý pohyb směrem dolů.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„kvůli zvyk židů měli takové vlasy a on tam asi je příběh, že jeho byla rodina byli židi tak asi podle toho "*

Dle resp.2: *„byl bratr EZAU a znak je rozšířený byl žid a ty vlasy podle toho "*

Dle resp.3: *„nevím přesně asi mel kudrnaté vlasy nevím "*

Dle resp.4: *„ale baptisti mají jiný znak nevím, já používám JÁKOB, ale nevím baptisti mají stejný nebo jiný"*

Dle resp. 5: *„je žid "*

Dle respondentů je znak motivován tím, že Jákob byl žid a měl vlnité vlasy.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Jákobův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *A - I Vlasy* - Jákob měl vlnité vlasy; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.15.1 Izrael

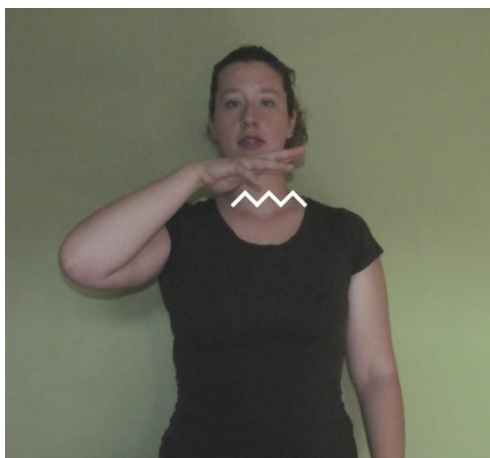
"Jákovovi bylo po jeho zápasu s andělem změněno jméno na Izrael. Jeho dvanáct synů se stalo zakladateli dvanácti kmenů Izraele." (Nettelhorst, 2008, s. 30)

Význam:

Izrael je překládán z hebrejštiny jako *"Bojuje Bůh"*. (Heller, 2003, s. 245)

ČEP (2008): Genesis 32, 29:

"Tu řekl: „Nebudou tě už jmenovat Jákob (to je Úskočný), nýbrž Izrael (to je Zápasí Bůh) , neboť jsi jako kníže zápasil s Bohem i s lidmi a obstáls“."

Popis znaku:

U brady , tvar ruky 5- palcem se dotýká brady, třepotání.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „podle znaku ŽID, tak dostal stejný znak i území který patřil židům ”

Dle resp.2: „jen jeden znak toto protože souvisí s židy ”

Dle resp.3: „existuje stát Izrael tak asi podle toho ”

Dle resp.4: „lide národ ,ale jméno nevím ”

Dle resp. 5: -

Znak je motivován znakem "Žid", "židovský" a státem "Izrael".

JZ je obsažen ve SZP (2001) a je totožný s tímto JZ.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Izrael dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *L - podle místa*. JZ je dán podle státu Izrael; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.15.1.1 Izrael 2

Popis znaku:

Na boku, tvar ruky B s dvěma čárkami, pohyb z prostoru do bouchnutí na bok

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp. 1: -

Dle resp. 2: -

Dle resp. 3: -

Dle resp. 4: -

Dle resp. 5: „JÁKOB bojoval s BŮH a byl zraněny v kyčli"

Tento JZ pro Jákoba se objevil v posledním rozhovoru. Byl sem vložen i přes jednu uvedenou motivaci. Tento znak je důležitý v tom, že nejde o znak převzatý, nýbrž o Jákobův (Izrael) vlastní JZ, který získal z příhody z kapitoly Genesis, kde Jákob bojuje s Bohem.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Izrael dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F - podle příhody*. JZ je dán podle úrazu ze zápasu s Bohem; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.16 Jakub (evangelium)

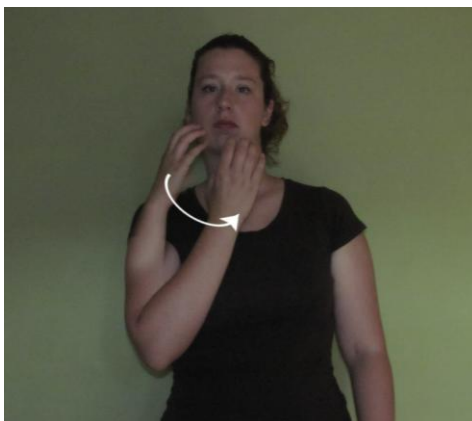
Ježíšův bratr, když se stal svědkem Ježíšova vzkříšení, uvěřil. Vedl jeruzalémskou církev a napsal dopis, v Bibli znám jako LIST JAKUBŮV. (ČEP, 2008)

Význam:

Jakub je překládán z řečtiny jako Jákob a to je hebrejsky *"Zachycující patu"; "Podrážející (nohy)"* (Heller, 2003, s. 233)

ČEP (2008): List Jakubův 1, 1:

"Jakub, služebník Boží a Pána Ježíše Krista, posílá pozdrav dvanácti pokolením v diaspoře."

Popis znaku:

Tvar ruky - 5 s čárkami - u obličeje z pravé strany pohyb k bradě

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp. 1: -

Dle resp. 2: „vousy. JAKUB vypadá ze mel vousy ”

Dle resp. 3: „vousy? asi nevím pletu si to, asi mel vousy ”

Dle resp. 4: -

Dle resp. 5: -

Běžný jmenný znak pro jméno Jakub.

JZ je obsažen ve SZP (2001) a je totožný s tímto JZ.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Jakub by dle své motivace mohl, v tabulce RF, patřit do skupiny patří do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *A - 2 Obličej* - podle vousů. Jelikož ale nevím, jestli tento Jakub vousy měl, zařadila jsem JZ v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *D - nejasná motivace*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.17 Jakub Zebedeus

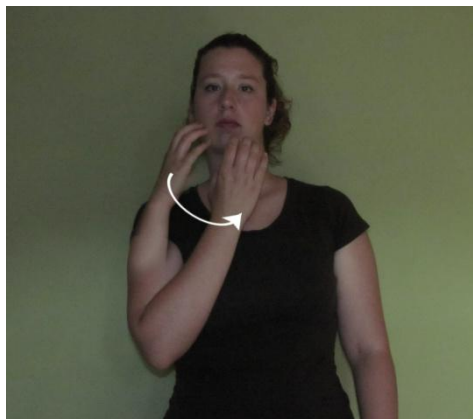
"Jakub byl jedním ze Zebedeových synů. V Bibli je zpravidla zmiňován společně s bratrem Janem." (Nettelhorst, 2008, s. 163). Jakub byl rybář, se svým bratrem rybařili na galilejském jezeře a stal se Ježíšovým učedníkem. (ČEP, 2008)

Význam:

Jakub je překládán z řečtiny jako Jákob a to je hebrejsky *"Zachycující patu"; "Podrážející (nohy)"* (Heller, 2003,s. 233)

ČEP (2008): Matouš 10, 2:

"Jména těch dvanácti apoštolů jsou: první Šimon, zvaný Petr, jeho bratr Ondřej, Jakub Zebedeův, jeho bratr Jan,"

Popis znaku:

Tvar ruky - 5 s čárkami - u obličeje z pravé strany pohyb k bradě

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp. 1: -

Dle resp.2: *„také mel vousy a můžeme ukázat "JZ" "*

Dle resp.3: *„J JAKUB proč nevím, zatím znak protože ještě nedomluvené, zatím "*

Dle resp.4: *„ J -jako JAKUB, nevím ”*

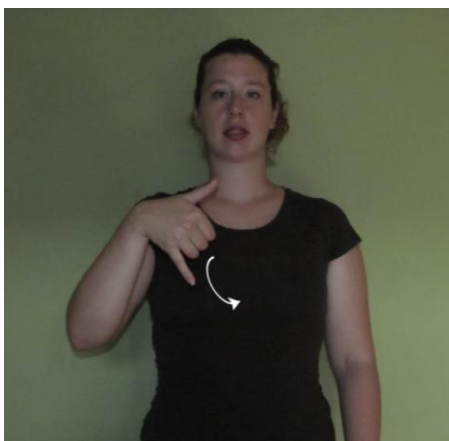
Dle resp. 5: -

1. Běžný jmenný znak pro jméno Jakub

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Jakub by dle své motivace mohl, v tabulce RF, patřit do skupiny patří do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *A - 2 Obličej* - podle vousů. Jelikož ale nevím, jestli tento Jakub vousy měl, zařadila jsem JZ v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *D - nejasná motivace*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.17.1 Jakub Zebedeus 2

Popis znaku:

Tvar ruky Y - v neutrálním prostoru naznačím písmeno J.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp. 1: „J" Jakub, to je vliv od prvního písmena "

Dle resp.2: „*také mel vousy a můžeme ukázat "JZ" (pozn. Jakub Zebedeus první písmena)"*

Dle resp.3: „*J JAKUB proč nevím, zatím znak protože ještě nedomluvené, zatím "*

Dle resp.4: „*J -jako JAKUB, nevím"*

Dle resp. 5: -

Dle BBH existuje i tento JZ pro vyjádření jména Jakub, ale dle respondentů to je jen inicializované "J" jako Jakub.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Jákubův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny II - JZ závisle na MJ, a podskupiny A- *Inicializované - 1 Podle křestního jména*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.18 Jan Křtitel

Syn Zachariáše a Alžběty. Byl to prorok, hlásal Boží slovo a křtil lidi v řece Jordán. Herodes Antipás ho dal popravit za to, že kritizoval jeho manželství se svou švagrovou. (ČEP, 2008)

Význam:

Jan Křtitel je překládán z řečtiny jako Jaenaj, to je z hebrejštiny jako *"Odpovídá"*.
(Heller, 2003, s. 233)

ČEP (2008): Matouš 3, 4:

"Jan měl na sobě šat z velbloudí srsti, kožený pás kolem boků a potravou mu byly kobylinky a med divokých včel."

varianta

Popis znaku:

A.: Obličej, pravá líc, tvar ruky - 5 s čárkami - pohyb k levé lici + obě ruce A s kolečkem
pohyb jako znak "křest" - baptistický znak

varianta

B.: Obličej, pravá líc, tvar ruky - 5 s čárkami - pohyb k levé lici + obě ruce C pohyb jako
znak "křest" - katolický znak

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: B: „protože křtil. Ale církev baptistická má tvar ruky jiný než my katolická "

Dle resp.2: A: „, jako JAN KŘTITEL, protože křtil "

Dle resp.3: A: „je i jak křest, ale nekřtil pořád ale občas "

Dle resp.4: B: „říká se jak křtitel (C) protože křtil a i JEŽÍŠ pokřtil "

Dle resp. 5: A: „křtil hodně lidí"

Motivace dle respondentů je pro obě varianty totožná. "Jan" je vyjádřen JZ pro jméno Jan +
znak "křest" - Jan Křtitel křtil lidi.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Janův JZ by dle své motivace patřil v tabulce RF do skupiny IV. *Kombinované jmenné znaky* -
obecný jmenný znak pro jméno Jan a jeho činnost - křtil; JZ nesouvisí s významem jména v
hebrejštině. Ale vzhledem k tomu, že to, že křtil lidi, bych ho zařadila do nově vytvořené
podskupiny "podle typické činnosti".

8.18.1 Jan Křtitel 2

Popis znaku:

Obličej, pravá líce, tvar ruky - 5 s čárkami - pohyb k levé lici + prostor u krku, tvar ruky B kolečko a dvě čárky a pohyb směrem dopředu.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp. 1: -

Dle resp.2: „byl ve vězení a zlí chtěli aby byl popraven a jeho hlava na podnose a Pražákům se znak nelíbil, prý je surový tak změnili a ukazují ho jako JAN KŘTITEL, protože křtil ”

Dle resp.3: „jak poprava, je znak i jak křest ale nekřtil pořád ale občas a popraven byl, to je výjimečný událost ”

Dle resp. 4: -

Dle resp. 5: „useknut hlavy, drive byl zatčen a oslavovalo se narozeniny jedné dcery, otec prý ji splní přání a matka ji přemlouvala aby ji přinesl hlavu JAN KŘTITEL ”

Podle respondentů je tento JZ od toho, že Janu Křtitelovi byla setnuta hlava.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Jana Křtitele dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F - podle příhody* - Jan Křtitel byl popraven; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

Ve slovníku SZP (2001) se objevuje téměř totožný JZ, jako byl použitý v BBH a co použili respondenti. Je tam jen změna v tvaru ruky u "Křtitel" - tvar ruky je C s kolečkem.

Tato varianta je dle respondenta 1. jde o neutrální vyjádření slova "křtít".

JAN KŘTITEL podst. jm., slož., čj.

Význam: Jméno proroka, který připravoval Izraelce na příchod Mesiáše. (Mt 3, 1 - 12; L 3, 1 - 18)

Jan

křest, křtít

 slov. ST

L0		
P ₁₂ I←	ukazovák u levé tváře	špička ukazováku se dotkne levé, potom pravé tváře

L ₁₉ I→	L a P vedle sebe před tělem	L a P se současně pomalu položí doleva - L dlaní nahoru a P dlaní dolů, potom se obě ruce vrátí do výchozí polohy (ruce se pohybují jen v zápěstí)
P ₁₉ I→		

8.19 Jan Zebedeus

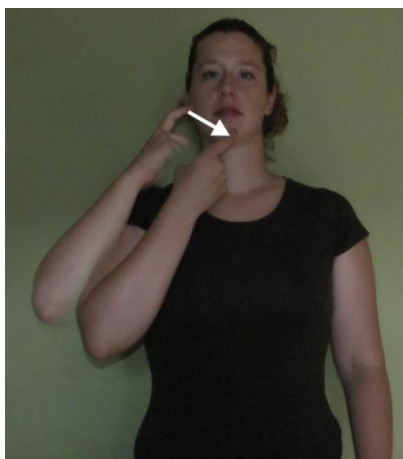
Ježíšův jeden ze dvanácti učedníků. Bratr Jakuba, rybář na galilejském jezeře. Byl výbušný, chtěl na Samařany seslat nebeský oheň (ČEP, Lukáš 9,54). (ČEP, 2008)

Význam:

Jan je překládán z řečtiny jako Jaenaj, to je z hebrejštiny jako *"Odpovídá"*. (Heller, 2003, s.233)

ČEP (2008): Marek 10, 35:

"Přistoupili k němu Jakub a Jan, synové Zebedeovi, a řekli mu: „Mistře, chtěli bychom, abys nám učinil, oč tě požádáme“."

Popis znaku:

Obličej, pravá líce, tvar ruky - 5 s čárkami - pohyb k levé líci

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp. 1: -

Dle resp.2: „JAN normální běžný znak“

Dle resp.3: „JAN jako rozšířený znak pro JAN“

Dle resp. 4: -

Dle resp. 5: -

Motivace tohoto znaku je dle respondentů běžný JZ pro jméno Jan.

JZ je obsažen ve SZP (2001) a je totožný s tímto JZ.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Janův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, podskupiny *A - I Souvislost s legendami o svatých*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.20 Jeremiáš

Prorok. Nabádal lid, aby se obrátil k Bohu, ale jeho slova neměla žádný úspěch. Byl vhozen Sidikijášem do tmavé bahnitě studny. (ČEP, 2008)

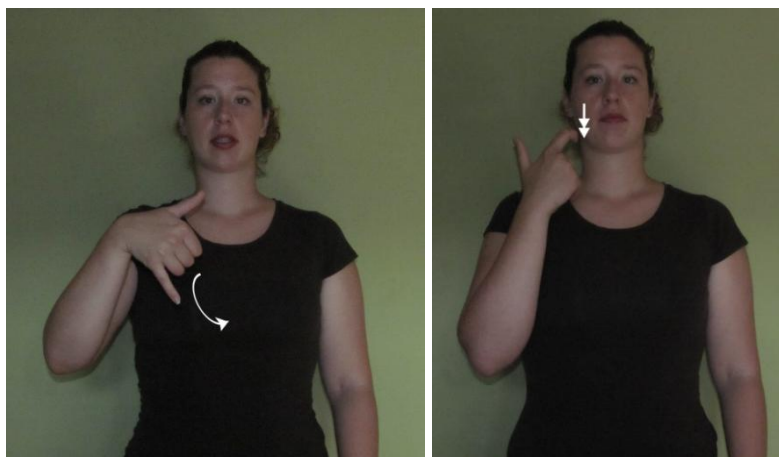
Zde vidíme příklad překladu jména z hebrejštiny - Bible 21(2009) označuje jeho jméno jako Jeremiáš (Jeremiáš 1,1) zatímco ČEP jako Jeremjáš (Jeremjáš 1,1).

Význam:

Jeremiáš je překládán z hebrejštiny jako *"Vyvyšuje Hospodin"*. (Heller, 2003, s. 24)

ČEP (2008): Jeremjáš 1,11:

" Stalo se ke mně slovo Hospodinovo: „Co vidíš, Jeremjáši?“ Odpověděl jsem: „Vidím mandloňový prut". "

Popis znaku:

Neutrální prostor před tělem, tvar ruky Y, naznačíme písmeno "J" + obličej u líce, obě ruce D s kolečkem, pohyb skrčení -> D s 3 čárkami

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„Bible má příběh on plakal a od toho je znak"*

Dle resp.2: *„v Bibli je napsané, že plakal "*

Dle resp.3: *„plakal, něco s tím příběh "*

Dle resp.4: -

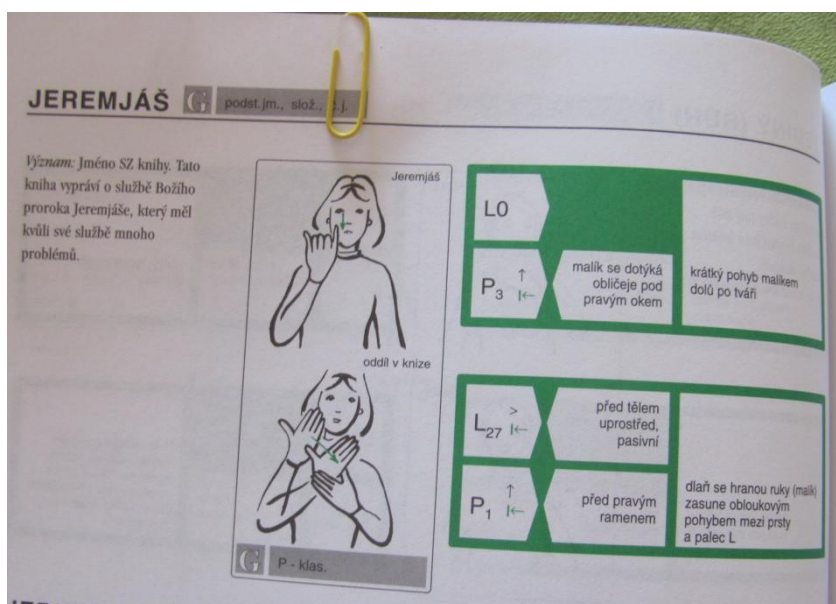
Dle resp. 5: *„on plakal"*

Motivace dle respondentů je inicializované J + "pláč", jelikož v Bibli je příběh - Pláč 1,16, že Jeremiáš plakal.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Jeremiášův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *IV. Kombinované jmenné znaky* - inicializované "J" a plakat; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

Ve slovníku SZP (2001) se objevuje tento JZ. Tato varianta se u BBH nepoužívá, ale je možné, že kde neslyšící neznají Davidův jmenný znak, jej mohou používat.

8.21 Jezábel

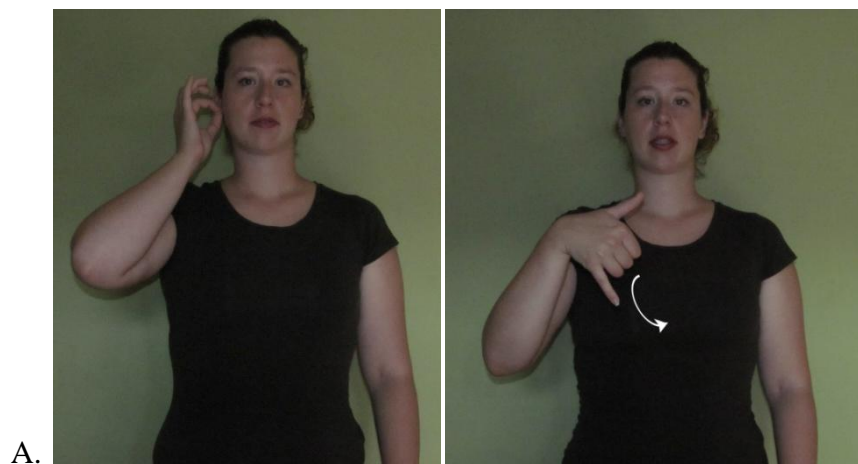
"Jezábel byla nechvalně známou manželkou Achaba, krále severního izraelského království. V izraelské zemi zavedla uctívání kenaanského boha Baala (Bála)." (Nettelhorst, 2008, s. 102)

Význam:

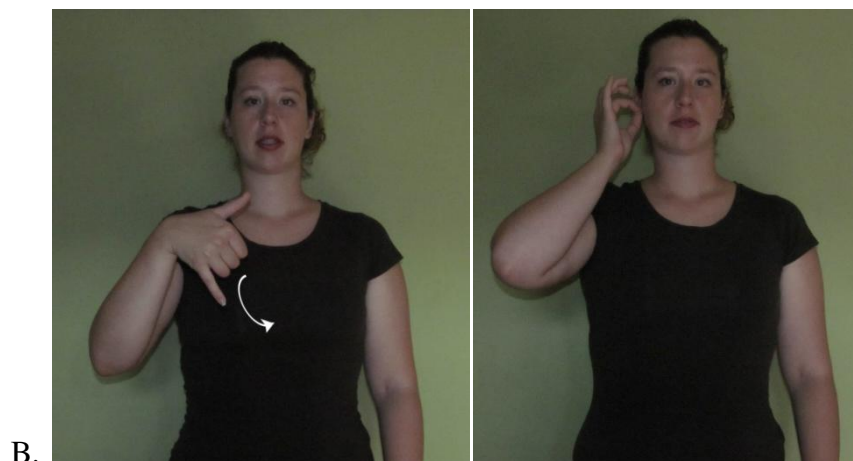
Jezábel je překládána z hebrejštiny jako *"Ne-výsost"; "Kde (je) Výsost?"*. (Heller, 2003, s. 56)

ČEP (2008): 1. Královská 21, 25:

"Nebyl nikdo jako Achab, aby se zaprodal a dopouštěl toho, co je zlé v Hospodinových očích, jak ho k tomu podněcovala Jezábel, jeho žena."

varianta

Popis znaku:

A.: Ucho, tvar pravé ruky tO - dotkne se lalůčku ucha jako náušnice a pak před tělem, tvar ruky Y - jako písmeno J

varianta

B.: Znaky provedeny naopak - první před tělem tvar ruky Y- jako písmeno J, a pak se dotkne lalůčku ucha, tvar ruky tO.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „*důvod vzhled - že měla náušnice*“

Dle resp.2: „*Jsme se domluvili a vytvořili. Chtěla jsem znak jako čarodějnice, ale to ostatní odmítli, neměla nos škaredý jako čarodějnice*“

Dle resp.3: -

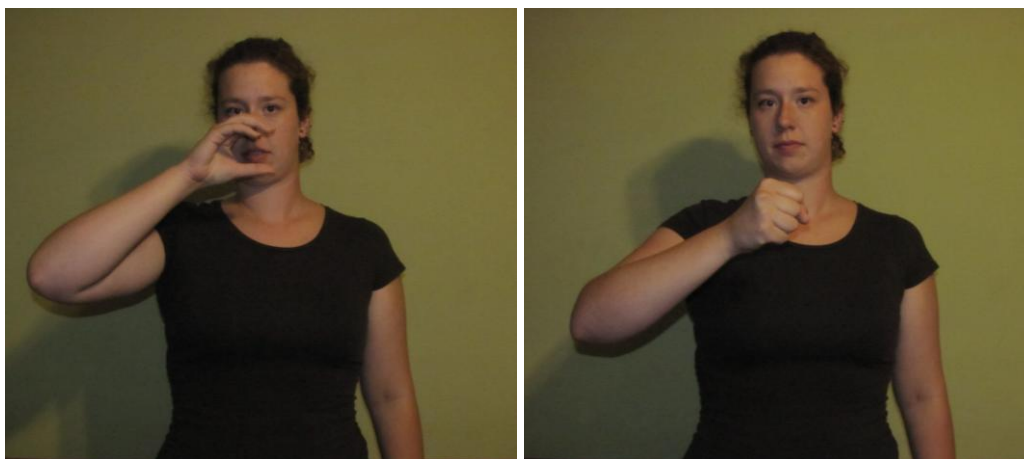
Dle resp. 5: -

Jezábel je dle motivace respondentů podle inicializované J + žena, nosila náušnice.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Jezábel dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny IV. *Kombinované jmenné znaky* - inicializované J + žena, co nosila náušnice; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.21.1 Jezábel

Popis znaku:

U nosu, tvar ruky 5 s tremi carkami pohyb dopředu zavřít do sA.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp. 1: -

Dle resp. 2: „*Chtěla jsem znak jako čarodějnice, ale to ostatní odmítli, neměla nos škaredý jako čarodějnice*”

Dle resp. 3: -

Dle resp. 4: -

Dle resp. 5: "*jako nos čarodějnice*"

Jezábel dostala pravděpodobně tento JZ podle svojí povahy, protože byla zlá. Ale respondenti motivaci neuvedli, jen znak, který oni používají, ale jelikož jeden respondent zmínil, že se mu tento znak líbil, ale ostatním ne, tak ho pravděpodobně používají jen mezi sebou.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Jezábel dle nejasné motivace patří v tabulce RF do skupiny patří v tabulce RF do skupiny *V.Jmenné znaky s nejasnou motivací nebo neprůhledným významem - nejasná motivace*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.22 Ježíš

(Emmanuel, Syn člověka, Syn Boží, Spasitel, Mesiáš)

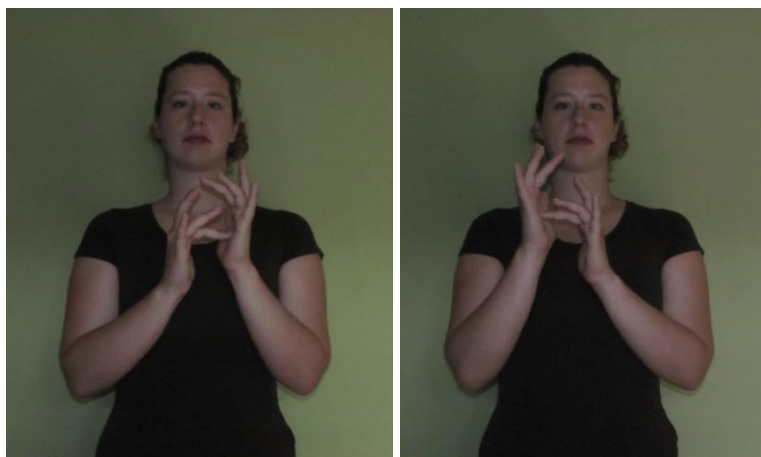
"Ježíš byl synem Boha a Marie. Křesťané věří, že zemřel proto, aby zachránil lidstvo od jeho hříchů a smířil je s Bohem." (Nettelhorst, 2008, s. 146)

Význam:

Ježíš je překládán z řečtiny jako Jehóšua nebo Jozue. To je z hebrejštiny jako *"Hospodin (je) vysvobození"*; *"Hospodin (je) spása"*; *"Hospodin (je) pomoc"*. (Heller, 2003, s. 514)

ČEP (2008): Matouš 1, 21:

"Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů."

Popis znaku:

Neutrální prostor, obě ruce tvar - γ . Pravý prostředníček se dotýká levé dlaně, pohyb tak, aby se levý prostředníček dotýkal pravé dlaně.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle respondentů je to světoznámý znak. Je motivován tím, že Ježíš byl ukřižován na kříži.

JZ je obsažen ve SZP (2001) a je totožný s tímto JZ.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Dle resp.1: „*to je jasné byl ukřižován*”

Dle resp.2: „*jediný znak jasný význam proč. Byl ukřižovaný. Na světě toto znak používá všude stejné. Tento znak někdo používá jako MARIE (jeho matka), ale ten já nepoužívám, patří jen JEŽÍŠ.* ”

Dle resp.3: „*základ znak byl ukřižován* ”

Dle resp.4: „*kvůli měl hřebíky na rukou na kříži* ”

Dle resp. 5: „*mel hřebiky na rukou na kříži*”

JZ Ježíš by dle své motivace mohl, v tabulce RF, patřit do skupiny patří do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *A - Souvislosti s legendami o svatých*, jelikož je to jméno, které je dle respondentů světoznámé.

Ale zařadila jsem ho do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F - podle příhody* - Ježíš byl ukřižován; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.23 Jidáš Iškariotský

Jeden ze 12 učedníků. Svého mistra za třicet stříbrných zradil - zavedl vojáky do Getsemanské zahrady, kde se Ježíš modlil a políbil ho. Později svého činu litoval, vrátil peníze kněží a oběsil se. (ČEP, 2008)

Význam:

Jidáš je překládán z řečtiny jako Juda, to je z hebrejštiny jako *"Patřící Hospodinu"*; *"Vyznavač"*. (Heller, 2003, s. 515)

ČEP (2008): Matouš 26, 25:

"Na to řekl Jidáš, který ho zrazoval: „Jsem to snad já, Mistře?“ Řekl mu: „Ty sám jsi to řekl“."

Popis znaku:

Pravý koutek úst, tvar ruky A se stříškou - kývací pohyb nahoru a dolů 2x.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„zradil a dostal peníze a ty zkoušel v zubech“*

Dle resp.2: *„zkoušel peníze v zubech“*

Dle resp.3: *„koukal na peníze a zkoušel je v zubech“*

Dle resp.4: *„lepší je JIDÁŠ jak zkouší peníze, je to od baptistů“*

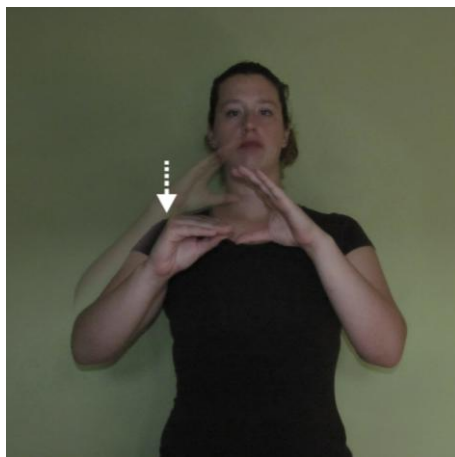
Dle resp. 5: *„rad mel a sbíral poklady, moc miloval tzn. kouše mince na zuby a byl sobecký“*

Tento JZ je respondenty motivován příběhem o Jidášově zradě - Matouš 26,14-15 - jak Ježíše zradil za peníze. Dle respondentů peníze v zubech vyzkoušel, jestli jsou pravé.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Jidášův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F- podle příhody* - vyzkoušení mince v zubech; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.23.1 Jidáš Iškariotský 2

Popis znaku:

znak jako "zrada"

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: -

Dle resp.2: „*JIDÁŠ zradil JEŽÍŠ*“

Dle resp.3: „*je znak jako zrada protože zradil JEŽÍŠ*“

Dle resp.4: „*JIDÁŠ kvůli penězům kvůli kterým zradil (...)*“

Dle resp. 5: -

Dle respondentů motivováno příběhem o Jidášově zradě - jak Ježíše zradil za peníze.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Jidášův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F- podle příhody* - zradil Ježíše; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.24 Jonáš

Prorok, jehož úkolem od Boha bylo, jít kázat do Ninive. Odmítl a plavil se na lodi na opačnou stranu. Bůh na loď seslal bouři a Jonášovi došlo, že je to jím a poprosil námořníky, aby ho hodili přes palubu. Spolkla ho velká ryba, která ho později vyvrhla na břeh, a Jonáš šel do Ninive. Obyvatelé se pak začali kát a Bůh jím odpustil. (ČEP, 2008)

Význam: Jonáš je překládán z hebrejštiny jako *"Holubice"*. (Heller, 2003, s. 220)

ČEP (2008): Jonáš 3, 3:

"Jonáš tedy vstal a šel do Ninive, jak mu Hospodin uložil. Ninive bylo veliké město před Bohem; muselo se jím procházet tři dny."

Popis znaku:

U pravé líce, tvar ruky P s dvěma čárkami, pohyb dozadu dolů.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„příběh o velrybě. on na lodi neposlechl BŮH a skočil do moře a velryba ho spolkla"*

Dle resp.2: *„příběh, že ryba ho spolkla"*

Dle resp.3: *„spolkla ho ryba byl asi 3 dny v puse a pak ven a to asi proto "*

Dle resp.4: *„jako loď, nevím přesně, vím že má znak který souvisí s tím že ho spolkla velryba ale nevím přesně"*

Dle resp. 5: *„byl sněžen rybou, celý spolknut a byl v břiše "*

Dle respondentů je tento JZ motivován tím, že je příběh, ve kterém Jonáš neuposlechl Boha a pak ho spolkla velká ryba, v jejím břiše zůstal 3 dny.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Jonášův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F- podle příhody* - spolkla ho ryba; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

Ve slovníku SZP (2001) se objevuje JZ, který je složený ze dvou znaků: inicializované "J" - první písmeno z jména + znak pro "ryba". Tato varianta se u BBH nepoužívá, ale je možné, že kde neslyšící neznají Davidův jmenný znak, jej mohou používat.

JONÁŠ [G] podst. jm., slož. č.j.

Význam: Jméno SZ knihy.
Knihy Jonáš vypráví o neposlušném proroku Jonášovi.

Gesture	Label	L0	P3	Other
1	ryba		před tělem vpravo nahore	P se vytáčí v zápěstí prsty doleva a dlaní k tělu
2	oddíl v knize	L11 ↓	před tělem uprostřed, pasivní	P se hranou (malik) dotýká hřbetu L u zápěstí
3		L27 > ↓	před tělem uprostřed, pasivní	P rychle mává doprava a doleva - naznačuje pohyb rybího ocasu (ruka se pohybuje jen v zápěstí)
4		P1 ↑	před pravým ramenem	dlaň se hranou ruky (malik) zasune obloukovým pohybem mezi prsty a palec L

G P - klas.

8.25 Josef Egyptský

Prvorozený syn Jákobovy milované Ráchel. Bratři ho prodali do otroctví do Egypta. Tam byl kvůli falešnému obvinění o znásilnění uvrhnut do vězení. Bůh mu dal dar - schopnost vykládat sny. Díky tomu byl osvobozen z vězení a stal se jedním ze správců Egypta. A pak zachránil i svou rodinu od 7 let hladu. (ČEP, 2008)

Význam:

Josef je překládán z hebrejštiny jako *"Ať (Hospodin) přidá"*. (Heller, 2003, s.220)

ČEP (2008): Genesis 30, 24:

"Dala mu jméno Josef (to je Přidej-[Bůh]) a dodala: „Kéž mi Hospodin přidá ještě dalšího syna“."

Popis znaku:

U trupu, tvar ruky Y, dlaně směřují k tělu, pohyb 2x dolů.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: -

Dle resp.2: *„dostal krásný 1 plášť od otce“*

Dle resp.3: *„otec mu dal pěkné šaty“*

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: *„jeho táta ho moc miloval a jedinému jemu dal luxusní oblek.“*

Dle respondentů je tento JZ motivován tím, že otec Josefovi daroval krásný barevný šat.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Josefův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *A- na základě vnější charakteristiky - přímý popis - 4 Oblečení* - šat od otce; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.25.1 Josef Egyptský 2

Popis znaku:

Neutrální prostor, tvar pravé ruky Y pohyb "Kdo?"

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „nevím to už byl dávno znak“

Dle resp.2: „znak jako kdo“

Dle resp.3: „kdo?“

Dle resp.4: „znak JOSEF, nevím“

Dle resp. 5: -

Obecný jmenný znak pro jméno Josef.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Josefův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *D - nejasná motivace*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.26 Josef Nazaretský

Byl to tesař z Davidova rodu. Mariin manžel a vychovával s ní Ježíše. Když zjistil, že je Marie těhotná, nechtěl si ji vzít. Ve snu mu ale anděl řekl, že dítě je Boží syn. Pak, když Herodes chtěl zabít Ježíše, odvedl Josef Marii a Ježíše do bezpečí do Egypta. Po Herodově smrti odvedl rodinu zpět do Nazareta, kde Ježíš vyrůstal. (ČEP, 2008)

Význam:

Josef je překládán z hebrejštiny jako *"A' (Hospodin)přidá "*. (Heller, 2003, s. 220)

ČEP (2008): Matouš 1, 24:

"Když se Josef probudil ze spánku, učinil, jak mu přikázal anděl Hospodinův, a přijal svou manželku k sobě."

Popis znaku:

Tvar pravé ruky Y pohyb "Kdo?"

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „nevím to už byl dávno znak“

Dle resp.2: „znak jako kdo“

Dle resp.3: „JOSEF jako kdo?“

Dle resp.4: „stejný jako JOSEF“

Dle resp. 5: „jako JOSEF, proč nevím “

Dle respondentů je to obecný jmenný znak pro jméno Josef.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Josefův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *D - nejasná motivace*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.27 Lazar

Bratr Marie (Z Betanie) a Marty. Byl mrtev 4 dny a Ježíš ho vzkřísil. (ČEP, 2008)

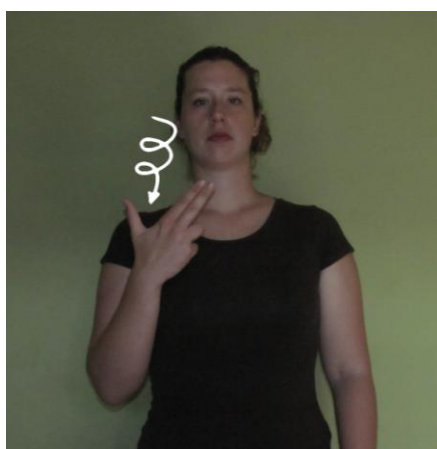
Význam:

Lazar je překládán z řečtiny jako Eleazar hebrejštiny jako *"Boží pomoc"*.

(Heller, 2003, s. 522)

ČEP (2008): Jan 11,11:

"To pověděl a dodal: „Náš přítel Lazar usnul. Ale jdu ho probudit“."

Popis znaku:

Neutrální prostor, P s dvěma čárkami, 2x točivý pohyb.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„když umřel a pak vstal z mrtvých a vyšel ven zavázaný v obvazech“*

Dle resp.2: *„když umřel byl ovázán obvaz a v hrobu pak vzkříšen“*

Dle resp.3: *„zabalený v obvaze“*

Dle resp.4: *„když LAZAR umřel, JEŽÍŠ ho vzkřísil a on pak vyšel a byl zabalen v obvazech“*

Dle resp. 5: *„mel dvě sestry jsou 3 děti a taky byl obvázan obvazem celé tělo“*

Motivace dle respondentů je L jako Lazar, ale tvar ruky je změněn na P s dvěma čárkami, pohyb točivý je jako obvaz, protože byl zamotán v obvaze, když byl mrtev a při vzkříšení vyšel z hrobu zamotán v obvazech.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Lazarův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *A- na základě vnější charakteristiky - přímý popis* - 4 Oblečení. Přiřadila jsem ho zrovna do této skupiny, jelikož to souvisí s tím, že Lazar měl obvaz na sobě, byl v něm zabalený, jakoby v tom byl oblečen; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

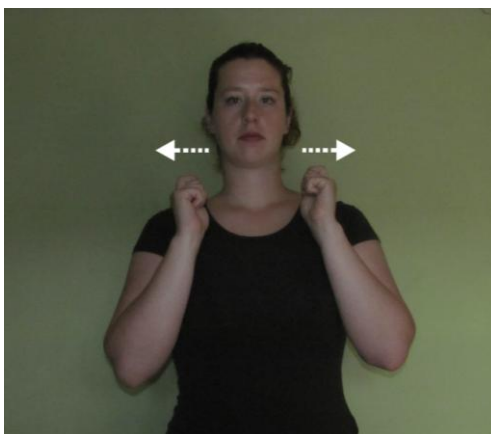
8.28 Lot

Abrahamův synovec Lot, byl dobrodruh. Usadil se s rodinou v Sodomě, která byla plná zla. Nakonec museli ze Sodomy utéct, protože Bůh chtěl Sodomu zničit. Lot se svými dvěma dcerami přežili zkázu Sodomy a Gomory. Z manželky se stal solný sloup, protože neuposlechla Božího příkazu a ohlédla se. (ČEP, 2008)

Význam: Lot je překládán z hebrejštiny jako "Závoj". (Heller, 2003, s. 269)

ČEP (2008): Genesis 19,30:

" Lot pak vystoupil ze Sóaru a usadil se se svými dvěma dcerami na hoře, protože se bál usadit se v Sóaru. Usadil se s oběma dcerami v jeskyni."

Popis znaku:

U ucha, tvar obou rukou A - 2x pohyb dopředu

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „nevím, asi kvůli plášti na hlavě,on to nosil“

Dle resp.2: „kapuce, asi chodil v kapuci“

Dle resp.3: „asi kvůli kapuci “

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: „měl kapuci“

Dle respondentů Lot nosil na hlavě kapuci jako součást oblečení. Druhá motivace je, že měl na hlavě kapuci, aby neviděl zkázu Sodomy.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Motivace Lotova JZ patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *A- na základě vnější charakteristiky - přímý popis - 4 Oblečení* - kapuce na hlavě, i případ, kdy měl kapuci na hlavě, aby neviděl zkázu Sodomy. V obou případech jde hlavně o kus oděvu, o kapuci; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

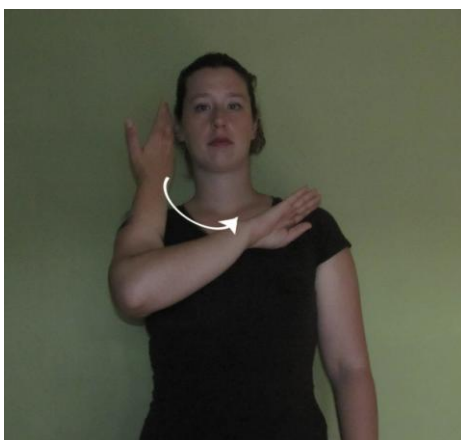
8.29 Marie (matka)

Matka Božího syna - Ježíše. (ČEP, 2008)

Význam: Marie je překládána z řečtiny jako Mirjam a to je z hebrejštiny jako " *Milovaná Amóna*"; *Kapka moře*"; *"Hořkost moře "*. (Heller, 2003, s. 299)

ČEP (2008): Matouš 1,20:

" Ale když pojal ten úmysl, hle, anděl Páně se mu zjevil ve snu a řekl: „Josefe, synu Davidův, neboj se přijmout Marii, svou manželku; neboť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého."

Popis znaku:

Pravé rameno, tvar ruky B1, vnější stranou prstů se dotýká ramene, pohyb k druhému ramenu a otočení. Na konci se dotkne druhého ramena vnitřní stranou prstů.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„protože ženy měly ve zvyku nosit šátky a pláště dlouhé a dávaly si je přes rameno. Je to takový jako symbol žen a ona je symbol žen."*

Dle resp.2: *„měla šátek na hlavě a je to pěkný znak"*

Dle resp.3: *„období čepice teď dávno měli šátky a v kostele je tak vyobrazena "*

Dle resp.4: -

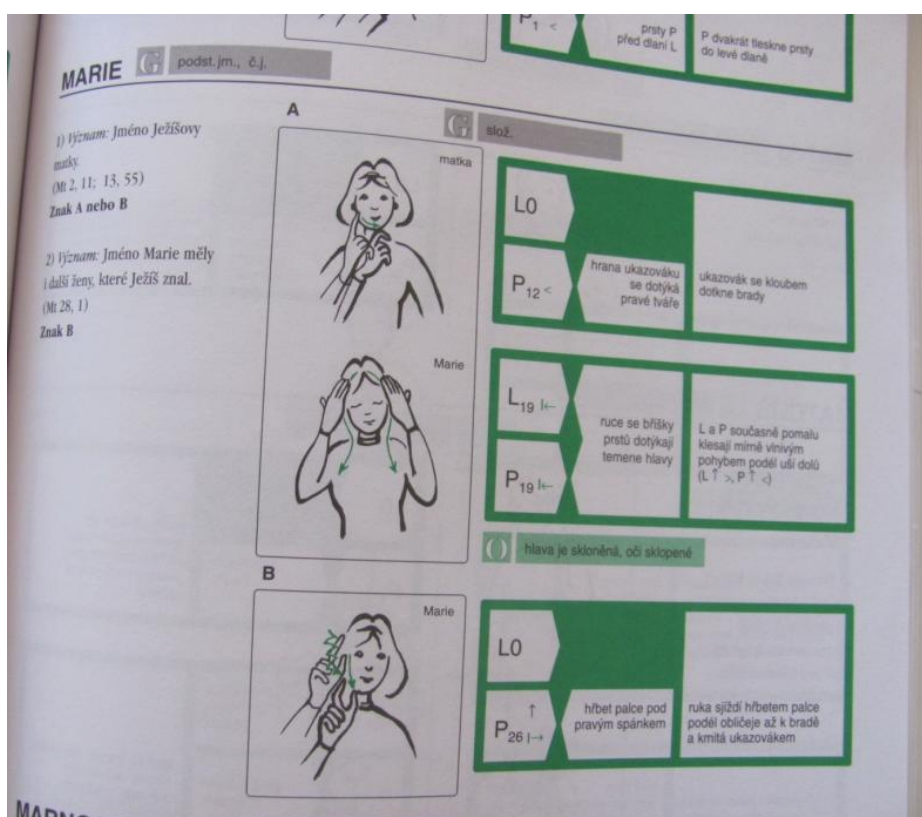
Dle resp. 5: *„znak takto proč? nic"*

Podle respondentů Marie nosila šátek na hlavě.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Mariin JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *A-* na základě vnější charakteristiky - *přímý popis* - 4 *Oblečení* - šátek na hlavě; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

Ve slovníku SZP (2001) se objevují dva jiné JZ, než v BBH a od respondentů. JZ - je složenina znaků "matka" a JZ pro "Marie". Tato varianta se u BBH nepoužívá, ale je možné, že kde neslyšící neznají Davidův jmenný znak, jej mohou používat.

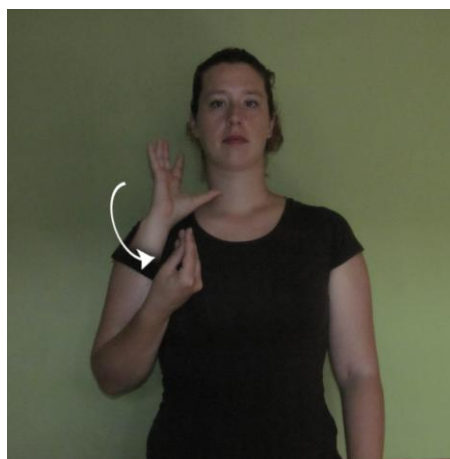
8.30 Marie (z Betanie)

Sestra Marty a Lazara. Blízká Ježíšova přítelkyně, která ho pomazala vonným olejem (ČEP: Matouš 26,6-7; Marek 14,3). (ČEP, 2008)

Význam: Marie je překládána z řečtiny jako Mirjam a to je z hebrejštiny jako " *Milovaná Amóna*"; *Kapka moře*"; *Hořkost moře* ". (Heller, 2003, s. 299)

ČEP (2008): Jan 11,2:

"To byla ta Marie, která pomazala Pána vzácným olejem a nohy mu otřela svými vlasy; a její bratr Lazar byl nemocen."

Popis znaku:

U ucha, tvar ruky 5 s třemi čárkami, pohyb směrem dolů kroucení a zavírání do tvaru ruky B se dvěma vodorovnými čárkami.

Motivace znaku dle respondentů:

Motivace dle respondentů nejasná, ani jeden neodpověděl na význam, všichni řekli: "nevím". Znak je podle Mariiných vlasů, ale bez motivace.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Marie dle nejasné motivace patří v tabulce RF do skupiny patří v tabulce RF do skupiny *V.Jmenné znaky s nejasnou motivací nebo neprůhledným významem - nejasná motivace*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

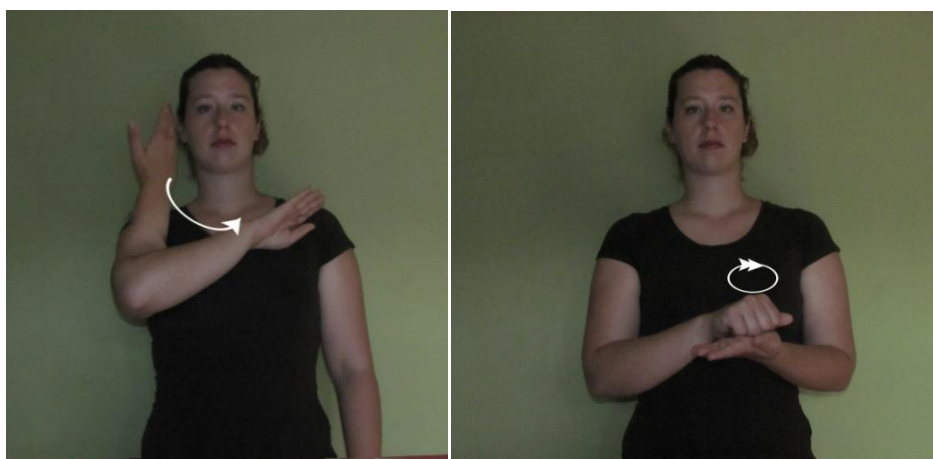
8.31 Marie Magdaléna

Následovala Ježíše, provázela ho na jeho cestách, a když umíral na kříži, byla tam také. S druhou Marií našly prázdný hrob a jako jedna z prvních Ježíše viděla po zmrtvýchvstání. (ČEP, 2008)

Význam: Marie je překládána z řečtiny jako Mirjam a to je z hebrejštiny jako "Milovaná Amóna"; "Kapka moře"; "Hořkost moře". (Heller, 2003, s. 299)

ČEP (2008): Matouš 28, 1:

"Když uplynula sobota a začínal první den týdne, přišly Marie z Magdaly a jiná Marie, aby se podívaly k hrobu."

Popis znaku:

U ucha, tvar ruky 5 s třemi čárkami, pohyb směrem dolů kroucení a zavírání do tvaru ruky B se dvěma vodorovnými čárkami + v prostoru tvar ruky A, dlaň směřuje dolů, 2x točivý pohyb.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „dle příběhu ,umývala JEŽÍŠ nohy“

Dle resp.2: „plakala a umývala Ježíši nohy svými vlasy“

Dle resp.3: -

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: „ona měla dlouhé vlasy a umývala JEŽÍŠ nohy svými vlasy“

Dle respondentů měla dlouhé vlasy a je příběh, když Ježíšovi umývala nohy, utřela je vlasy.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Mariin složený JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *A - na základě vnější charakteristiky - přímý popis - 1 vlasy* - měla dlouhé vlasy. Také patří do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F - podle příhody* - utřela Ježíši nohy svými vlasy, kam jsem tento JZ zařadila; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.32 Marta

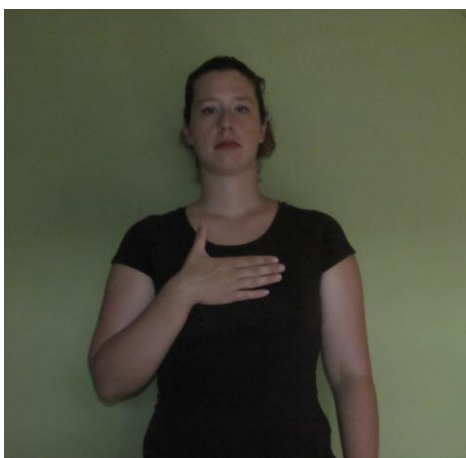
Sestra Marie (z Betanie) a Lazara. Když její sestra Marie naslouchala Ježíšovým slovům, starala se Marta o domácnost. (ČEP, 2008)

Význam:

Marta je překládána z řečtiny jako "*Paní*". (Heller, 2003, , s.526)

ČEP (2008): Jan 11,10:

" Když Marta uslyšela, že Ježíš přichází, šla mu naproti. Marie zůstala doma."

Popis znaku:

U trupu, tvar ruky B kolečko, pohyb dopředu jakoby oblouk a zavírání a na konci tvar ruky A s kolečkem.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „*Nevím proč, asi obecný znak jako např. EVA*”

Dle resp.2: „*nevím odkud je vznikly nový znak*”

Dle resp.3: „*ženské jméno nevím*”

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: „*asi kvůli byla ochotna moc*”

Tento znak je podle respondentů obecný znak pro jméno Marta, nebo kvůli její ochotě, nevíme přesně.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Marty JZ dle své motivace mohl patřit v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *D - nejasná motivace*, nebo bych ho mohla zařadit do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *D - nejasná motivace*, ale vzhledem k tomu, že JZ není přesně motivován,, zařadím ho do skupiny *V. Jmenné znaky s nejasnou motivací nebo neprůhledným významem - nejasná motivace*; ; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.33 Mojžíš

Izraelita, byl zachráněn před zabitím. Jeho matka ho ukryvala v domě, pak položen do košíku byl schován do rákosí, kde ho našla faraonova dcera a vychovala ho jako egyptského prince. Bůh k Mojžíši promluvil prostřednictvím hořícího keře a řekl mu, aby vyvedl izraelský lid z otroctví v Egyptě a dovedl do země zaslíbené. Při cestě Mojžíš dostal deset Božích přikázání. Do země zaslíbené ale nedošel. (ČEP, 2008)

Význam:

Mojžíš je překládán z hebrejštiny jako *"Vytažený; "Vytahující"*. (Heller, 2003, s. 302)

ČEP (2008): Exodus 2, 10

"Když dítě odrostlo, přivedla je k faraónově dceři a ona je přijala za syna. Pojmenovala ho Mojžíš (to je Vytahující). Řekla: „Vždyť jsem ho vytáhla z vody“."

Popis znaku:

obě ruce - P - u čela dotýká se bříšky prstu cela a pohyb nahoru

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „asi kvůli čepici- tvar“

Dle resp.2: „dávno byl znak jako vousy a teď MOJŽÍŠ. A proč? Dávno (...) se ptali jak ukazují MOJŽÍŠ a pak mi ukázali obrázek, že měl jakoby dva rohy že svítily“

Dle resp.3: „vím ten rozdělil moře, ale znak MOJŽÍŠ nevím proč, možná díky rozdělení té vody nebo desateru, nevím“

Dle resp.4: "jako "prorok" proč nevím"

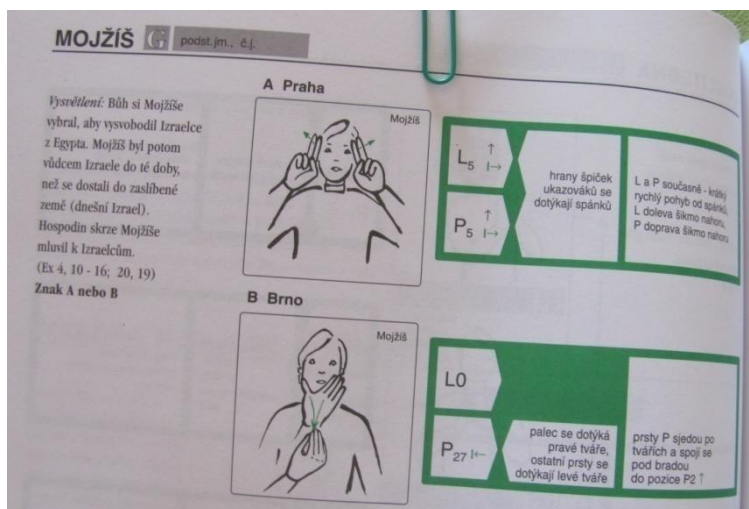
Dle resp. 5: „*dávno se potkal s BŮH a viděl BŮH záda (neukázal celou) viděl BŮH živého a pak sel za lidmi a byl krásně světlavý proto to znak*“

Podle většiny respondentů JZ souvisí s tím, že od něj v určitém momentu vyzařovalo světlo.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

JZ Mojžíše dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávisle na MJ/deskriptivní*, a podskupiny *F - podle příhody* - Mojžíš v určitém momentu svítil; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

Ve slovníku SZP (2001) se objevuje stejný JZ, jako v BBH a co použili respondenti, ale také JZ, který znázorňuje Mojžíše podle vousů. Tato varianta se u BBH nepoužívá, ale je možné, že kde neslyšící neznají Davidův jmenný znak, jej mohou používat.

8.34 Pavel

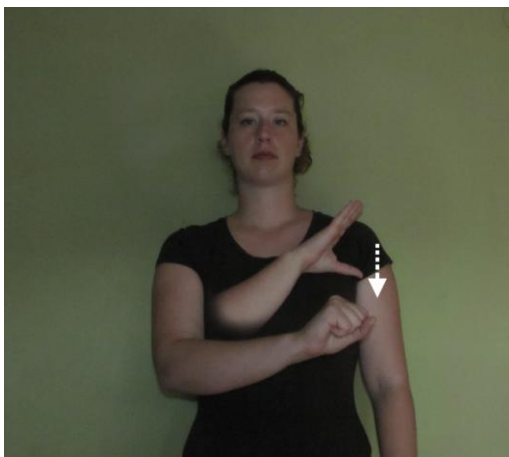
Jeho první jméno bylo Saul, byl to farizej, chtěl vymýtit křesťanství. Po Ježíšově zjevení uvěřil a stal se křesťanem. Napsal několik listů křesťanům - List Římanům, První list Korinským, Druhý list Korinským, List Galatským, List Efezským, List Filipským, List Koloským, První list Tesalonickým, Druhý list Tesalonickým, První list Timoteovi, Druhý list Timoteovi, List Titovi, List Filemonovi. (ČEP, 2008)

Význam:

Pavel je překládán z řečtiny jako "*Malý*". (Heller, 2003, s.532)

ČEP (2008): Římanům 1, 1:

"Pavel, služebník Krista Ježíše, povoláný za apoštola, vyvolený ke zvěstování Božího evangelia,"

Popis znaku:

U ramene, tvar ruky 5 pohyb dopředu zavírání do sA

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „od tradičního znaku co neslyšící používají“

Dle resp.2: „tradiční, dávno PAVEL jako darebák, ale toto je dobrý PAVEL, lump nebyl“

Dle resp.3: „PAVEL pořád stejný tradiční “

Dle resp.4: „v překladu většinou znak PAVEL od neslyšících zůstává tento znak “

Dle resp. 5: „zabíjel lidi hodně“

Dle respondentů je to běžný znak pro jméno Pavel.
JZ je obsažen ve SZP (2001) a je totožný s tímto JZ.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Pavlův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *A - Souvislost s legendami o svatých*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

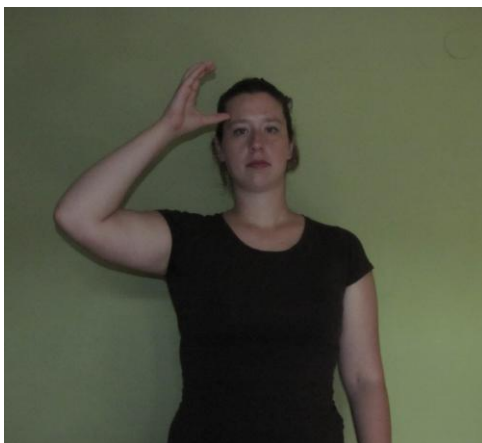
8.34.1 Saul

Pavlovo jméno před tím, než uvěřil (ČEP, 2008)

Význam: Saul je překládán z hebrejštiny jako *"Vyžádaný"*. (Heller, 2003, s. 436)

ČEP (2008): Skutky apoštolů 9, 5:

„Saul řekl: „Kdo jsi, Pane?“ On odpověděl: „Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ. “

Popis znaku:

U hlavy, tvar ruky C, palec dotýká hlavy.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„byl chytrý vše věděl“*

Dle resp.2: -

Dle resp.3: *„byl chytrý a pak zpychl “*

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: *„byl moc chytrý věděl všechno“*

Saul dle respondentů byl moc chytrý, věděl všechno, proto dostal tento JZ.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Saulův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávislé na MJ/ deskriptivní*, a podskupiny *D - Na základě vnitřní charakteristiky - odvozené*, byl chytrý; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.35 Petr (Šimon)

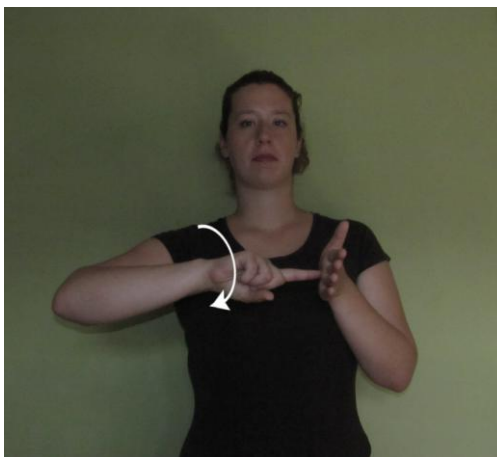
"Ježíš vyzval Šimona, rybáře z Galileje, aby jej následoval. A nazval jej Kéfá - aramejsky "skála". Jméno Petr je odvozeno z řeckého slova Petros - "skála"." (Nettelhorst, 2008, s. 161)

Význam:

Je překládán z řečtiny jako *"Skalák"*. (Heller, 2003, s.519)

ČEP (2008): Matouš 16, 18:

"A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na této skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou."

Popis znaku:

Levá pasivní, tvar ruky 5, pravá aktivní, tvar ruky D. Pravá se dotkne ukazováčkem levé dlaně a kroucení 1x.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„kvůli má obecný znak my neslyšící používáme. Vím, že znak podle klíče, byl apoštol, držitel klíče a apoštolskou hůl "*

Dle resp.2: *„klíč jako"*

Dle resp.3: *„pořád stejný tradiční "*

Dle resp.4: *„nevím jestli je to od Bible ten znak PETR "*

Dle resp. 5: *„kvůli JEŽÍŠ ptal učedníkům kdo je? jediný PETR řekl, že JEŽÍŠ je Mesiáš. JEŽÍŠ mu dal "kamen" a dal i klíče z nebe, evangelizace otevřené proto on klíč odemknout otevřít"*

Dle respondentů je motivací JZ obecný jmenný znak pro jméno Petr - klíč od nebeské brány. JZ je obsažen ve SZP (2001) a je totožný s tímto JZ.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Petrův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ*, a podskupiny *A - Souvislost s legendami o svatých*; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.36 Rachab

Nevěstka. Ukryla Jozueho a zvědy ve svém domě. (ČEP, 2008)

Význam:

Rachab je překládána z hebrejštiny jako *"Široká"*; *"Rozšířil se"*. (Heller, 2003, s. 421)

ČEP (2008): Židům 11, 31:

"Nevěstka Rachab věřila, a proto přátelsky přijala vyzvědače a nezhynula s nevěřícími."

Popis znaku:

U líce, tvar ruky sA, pohyb točení ruky

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„kvůli jejímu životu předtím, život prostitutky“*

Dle resp.2: *„prostitutka“*

Dle resp.3: *„asi v souvislosti že byla prostitutka “*

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: *„byla prostitutkou“*

Tento JZ je motivován tím, že Rachab předtím, než uvěřila, byla prostitutkou.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Rachab JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávislé na MJ/ deskriptivní*, a podskupiny *C - Na základě vnitřní charakteristiky - přímý popis*, byla prostitutka; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.37 Rebeka

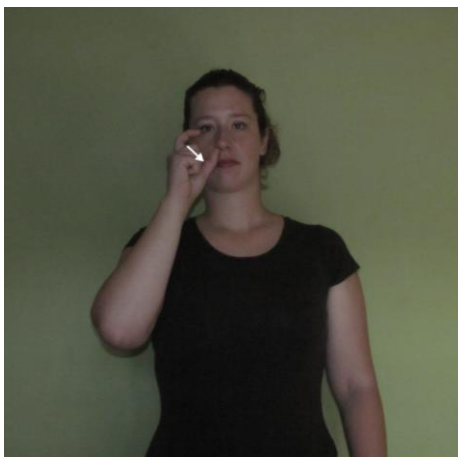
"Rebeka byla krásná Izákova žena, matka dvojčat Ezaua a Jákoba a sestra Labána."
(Nettelhorst, 2008, s. 28)

Význam:

Rebeka je překládána z hebrejštiny jako *"Kráva"; "Spoutaná"*. (Heller, 2003, s. 419)

ČEP (2008): Genesis 24, 51:

"Hle, tady je Rebeka. Vezmi si ji a jdi, ať se stane ženou syna tvého pána, jak mluvil Hospodin".

Popis znaku:

U pravé dírky nosu, tvar ruky D kolečko a tri čárky - pravou rukou -> zavřít ruku do T O.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„používala piercing“*

Dle resp.2: *„nový znak piercing na nose“*

Dle resp.3: -

Dle resp.4: *„něco jako to na nos jako že měla něco na nose“*

Dle resp. 5: *„piercing na nose, měla to na nose“*

Rebeka dle respondentů měla piercing v nose.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Rebeky JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávislé na MJ/ deskriptivní*, a podskupiny *A - Na základě vnější charakteristiky - přímý popis, 6 Ozdoba* - měla piercing; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.38 Sára

"Sára, jinak také Sáráj, byla Abrahamovou ženou a nevlastní sestrou. Ve věku 90 let porodila svého prvního syna Izáka." (Nettelhorst, 2008, s. 22)

Význam:

Sára je překládána z hebrejštiny jako *"Kněžna"*. (Heller, 2003, s. 434-435)

ČEP (2008): Genesis 18, 13:

"Tu Hospodin Abrahamovi řekl: „Pročpak se Sára směje a říká: ‚Což mohu opravdu rodit, když už jsem tak stará?‘"

Popis znaku:

Na boku hlavy, tvar ruky 5 s čárkami, krátký pohyb nahoru

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: *„nevím, byla královna, nebo princezna, nebo princeznou byla když ji Abraham potkal, nevím“*

Dle resp.2: *„královna, ABRAHAMOVA manželka, když řekl BŮH ABRAHAMOVI, že bude mít děti, myslel, že je to to IZMAEL, ale BŮH mu řekl že ne, že bude mít syna se SÁROU“*

Dle resp.3: -

Dle resp.4: -

Dle resp. 5: *„byla kněžnou“*

Motivováno tím, že Sára byla královna, nebo i matka národů.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Sáry JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *I - Obecné/ tradiční JZ a podskupiny D - nejasná motivace*; JZ souvisí s významem jména v hebrejštině - Sára byla královna/kněžna.

8.39 Šalomoun

Davidův syn, vládl po něm v Jeruzalémě a postavil Bohu chrám (ČEP: 1. Královská 6-7). Když se narodil, Bůh si ho zamiloval a požehnal mu. Šalomoun byl velmi moudrý král. (ČEP, 2008)

Význam: Šalomoun je překládán z hebrejštiny jako *"Pokoj jeho"*. (Heller, 2003, s.451)

ČEP (2008): 1. Královská 1, 30:

"jak jsem ti přísahal při Hospodinu, Bohu Izraele, králem bude po mně tvůj syn Šalomoun, ten dosedne na můj trůn místo mne; učiním tak ještě dnes“."

Popis znaku:

U hlavy, tvar ruky D s kolečkem, pohyb dolu do sA a kývání doprava a doleva.

Motivace znaku dle respondentů:

Dle resp.1: „byl moudrý král a uměl vládnout“

Dle resp.2: „*moudrý král ŠALAMOUN*“

Dle resp.3: „*moudrý, měl dar od BOHA* “

Dle resp.4: „*ukazujeme jako moudrý (...) znám příběh, ale moc jistá si nejsem* “

Dle resp. 5: „*dle moudrosti, byl moc chytrý, věděl vše, poprosil o to BOHA, on mu dal. Byl nejchytřejší ze všech* “

Dle respondentů byl Šalamoun moudrý král a dobře vládnul a rozhodoval.

Klasifikace - zařazení dle tabulky RF:

Šalamounův JZ dle své motivace patří v tabulce RF do skupiny *III - JZ nezávislé na MJ/ deskriptivní*, a podskupiny *D - Na základě vnitřní charakteristiky - odvozené*, byl moudrý; JZ nesouvisí s významem jména v hebrejštině.

8.40 Jména bez znaku

V překladech BBH se objevila i jména biblických postav, které zatím v ČZJ nemají svůj JZ. V překladu textů BBH jsou spellovány prstovou abecedou. Jelikož není jejich četnost použití v překladech tak veliká, proto nedostali ještě vlastní jmenný znak. Tato jména se vždy spellují prstovou abecedou. V případě opakování jména v jednom textu se inicializuje první písmeno a pak je důležitý mluvnický komponent jména. U všech bude uvedeno, kdo je to a i odkaz na text v Bibli - konkrétně na překlad ČEP.

Jde o tato jména:

Agúr - syn Jakéův (Příslaví 30)

Achaz - Jotámův syn, král (Izajáš 7)

Amítaj - otec Jonáše (Jonáš 1)

Amrafel - král Šináru (Genesis 14)

Ananiáš - velekněz (Skutky 9)

Aram - syn Šémův (Izajáš 7)

Archelaos - král Judska, syn Herodův (Matouš 2)

Arjók - král Ellasaru (Genesis 14)

Barnabáš - přítel Pavla (Saul), cestoval s ním na misionářské cestě (Skutky 9)

Bér - král Sodomy (Genesis 14)

Betuel - Jakobův dědeček, otec Rebeky (Jákovova matka) a Labána (Genesis 28)

Birš - král Gomory (Genesis 14)

Soár - král Bely (Genesis 14)

Hagár - matka Izmaela (Galatským 4)

Herodes - král, který při hledání Ježíše nechal zabít všechny chlapce (Matouš 2)

Chazael - pomazán na krále nad Aramem (1. Královská 19)

Jáké - otec Agúra (Příslaví 30)

Jehú - Syn Nimšího - pomazán na krále nad Izraelem (1. Královská 19)

Jitro - Mojžišův tchán (Exodus 3)

Jotám - Král Izraele, syn Uzijášův (Izajáš 7)

Juda - prorok, bratr Jakuba (Izajáš 7)

Kaifáš - velekněz (Matouš 5)

Kedorlaómer - král Elamu (Genesis 14)

Kornélius - důstojník pluku (Skutky 10)

Labán - strýc Jákoba (Genesis 28)

Machalat - Izmaelova dcera a Ezauova manželka (Genesis 28)
Mamre - emorejec - příbuzný Abrahama (Genesis 14)
Marie - druhá u Ježíšova hrobu (Matouš 28)
Nebajot, - Izmaelův syn (Genesis 28)
Nimší - Otec Jehua (1. Královská 19)
Obadjáš - správce Achábova domu (1. Královská 18)
Ondřej - rybář, bratr Petra (Šimon) (Matouš 4)
Pekach -král Izraele (Izajáš 7)
Ráchel z Rámy - matka, která oplakávala svoje děti, které byly zabity (Matouš 2)
Resín - král Arameje (Izajáš 7)
Remaljáš - otec Pekacha (Izajáš 7)
Šafát - Elišův otec 1. Královská 19)
Šeár-Jašůb - syn Izajáše (Izajáš 7)
Šemeber - král Sebóji (Genesis 14)
Šimon koželuh - Petr (Šimon) bydlel u něj v Joppe (Skutky 10)
Šimon z Betanie (Malomocný) - Ježíš a učedníci u něj v domě naposledn večeřeli (Matouš 5)
Šineáb - král Ademský (Genesis 14)
Tideál - král národů Gojim (Genesis 14)
Ítiel - (Příslaví 30)
Tomáš (Didymos) - Ježíšův učedník (Jan 11)
Ukal - (Příslaví 30)
Uzizjáš - král Judska, otec Jótáma (Izajáš 7)

9 Shrnutí výzkumu

Z 56 videí BBH jsem vyelicitovala 86 jmen, z toho 39 jmen má svůj JZ a 47 jmen nemá svůj JZ. Od respondentů jsem pomocí metody excerpce přidala dvě nová jména - Adam (i jeho jiný znak) a Goliáš (i jeho variantu); 6 jiných jmenných znaků pro jména David, Izák, Izrael, Jakub Zebedeus, Jan Křtitel, Jidáš a Josef Nazaretský; a 4 varianty jmen od jmenných znaků - Bůh, Goliáš, Jan Křtitel a Jezábel. Ve SZP bylo 27 jmen, které jsou k porovnání a najdeme je v příloze č. IX.

Do databanky bylo sesbíráno a vloženo 55 JZ. Z toho 39 jmen má jen jeden jmenný znak. Tři postavy mají dvě jména na základě přejmenování od Boha a tudíž i dva jmenné znaky (Abram - Abraham, Jákob - Izrael a Saul - Pavel). A osm jmen má dva JZ a čtyři jména mají variantu jmenného znaku.

Je zajímavé, že některé biblické postavy mají víc JZ - například Adam, David, Izák, Izrael, Jakub Zebedeus, Jan Křtitel, Jidáš a Josef Egyptský. Je to tím, že znaky se ještě neustálily a není zvolen jeden oficiální. Co se týče varianty, tam jsou většinou rozdíly v tom, jestli je respondent z týmu Praha, nebo týmu Brno.

Dále se vyskytly případy, kdy je jeden JZ používán pro 2 různé postavy (např. u jména Jakub to je zase naopak, je jeden JZ pro dvě postavy - Jakub, co napsal evangelium a Jakub Zebedeus - mají stejný znak Jakub jako "vousy". Ale Jakub Zebedeus má ještě jeden znak - inicializované J, které jsem našla ve SZP, ale bylo zmíněno i u respondentů.

Dále postavy, které mají v mluvených jazycích stejné jméno (např. Marie) mají každá jiný JZ. A stejná jména, jako třeba Marie - mají jiný znak. Ve výzkumu jsem objevila čtyři Marie: Marii - Ježíšovu matku, Marii Magdalénu, Marii - sestru Marty a Lazara, a Marii, která byla s Marii Magdalénou u Ježíšova hrobu. O poslední Marii moc informací nevíme, tak vlastní JZ prozatím nemá, a když o ní mluvíme poprvé, vypsujeme její jméno prstovou abecedou, pak ji označujeme prvním písmenem jejího jména.

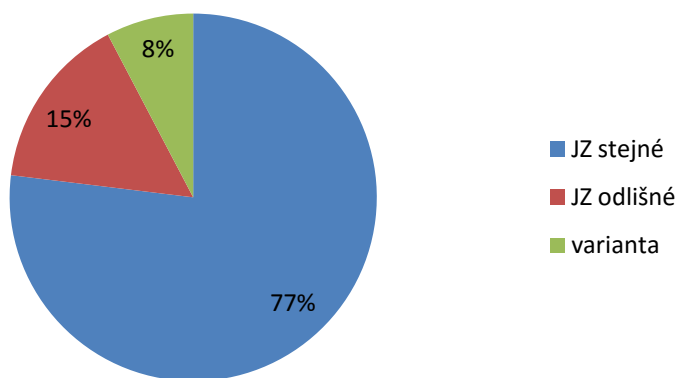
Při výzkumu jsem vytvořila i jednu novou podskupinu - *podle typické činnosti*, kterou jsem zařadila do skupiny *Jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce/ deskriptivní*. Tato podskupina vznikla z toho důvodu, že motivace JZ Abram, Áron a Rachab nepasovaly do žádné skupiny z tabulky. A ani nemohly být ve skupině *V. Jmenné znaky s nejasnou motivací nebo neprůhledným významem*, proto, že každé jméno význam má. Abram byl cestovatel, Áron tlumočník, a Rachab předtím než uvěřila, byla prostitutka.

Při porovnání počtu JZ v době, kdy vznikaly slovníky (např. SZP) a v době vzniku BBH, je vidět, že počet JZ přibývá. Je to tím, že JZ biblických postav a i další terminologie související s Biblí a vírou, se vytvářejí v případě potřeby neslyšících křesťanů tyto postavy a jevy pojmenovat v ČZJ. Co se týče JZ elicitovaných z BBH a jmenných znaků ze SZP, je vidět, že biblických JZ je víc než předtím a co je hlavní, většina JZ je změněna a jméno již má svou motivaci nezávislou na ČJ. To znamená, že JZ už nejsou ve většině případů ovlivněny ČJ a inicializovány prvním písmenem jména. Samozřejmě, tohle všechno se týká jmen, která jsou používány. Ty jména, které používáme zřídka, jsou pořád ovlivněna ČJ a jejich vlastní JZ ještě nebyl vytvořen.

Nyní se podívám, jak dopadly hypotézy. Jestli byly potvrzeny, nebo vyvráceny.

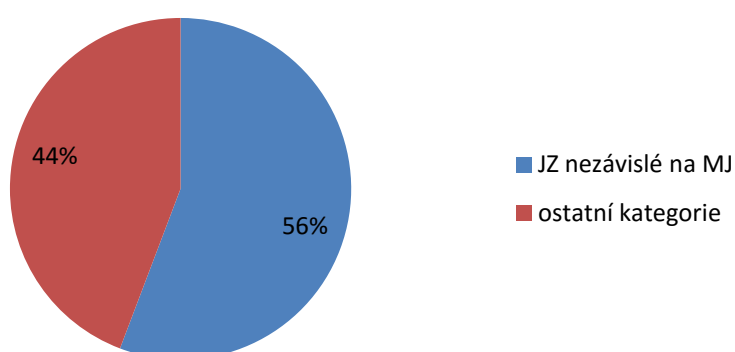
1. Předpokládám, že jmenné znaky biblických postav u jednotlivých respondentů z Čech/z Moravy budou podobná a rozdíly budou jednotlivě jen v **umístění znaku v prostoru** (TAB), **tvar ruky** (DEZ) a **pohyb ruky v prostoru** (SIG).

Tato hypotéza se potvrdila. Jmenné znaky jsou, až na výjimky, podobné, ne-li totožné. Rozdíly JZ jsou většinou v tom, že jedno jméno má ještě jiný znak a také jsou varianty v DEZ - tvaru ruky. Rozdíl vidíme v 24%.

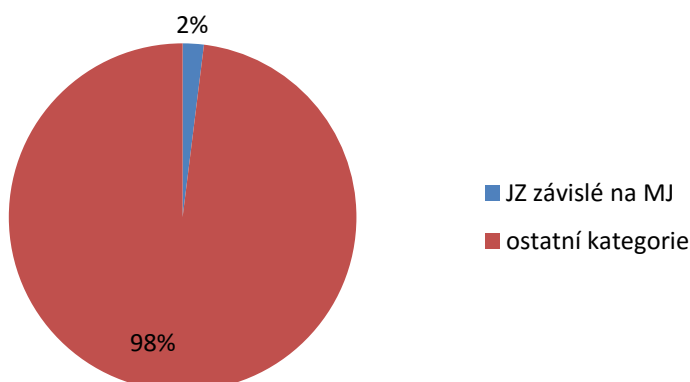
2. Předpokládám, že jmenné znaky biblických postav budou u jednotlivých respondentů ve většině kategorizovány v kategorii od RF *"III. Jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce/deskriptivní."*

Hypotéza se potvrdila, více než polovina jmenných znaků, konkrétně 29 jmenných znaků, což je 57 % JZ patřila do kategorie od RF *"III. Jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce/deskriptivní."* Je to tím, že lidi z Bible neznáme, nikdy jsme je neviděli, jen o nich slyšíme a čteme, a proto ve většině případech jsou JZ vytvářeny podle příhody z Bible, co se postavě staly, nebo jak dotyčná postava vypadala.

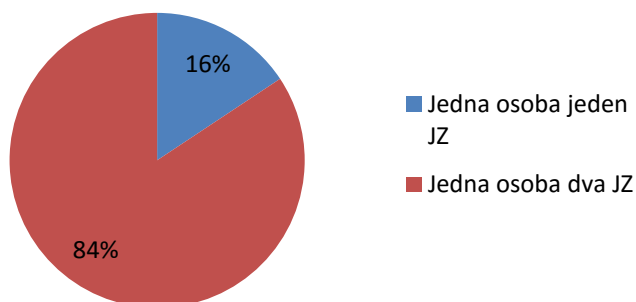
3. Předpokládám, že v malém procentu budou jmenné znaky ČZJ motivovány významem MJ, v kategorii od RF *"II. Jmenné znaky závislé na mluveném jazyce."*

Hypotéza se potvrdila, do kategorie od RF *"II. Jmenné znaky závislé na mluveném jazyce."* patřil pouze jeden JZ, to znamená, že JZ biblických jmen jsou ovlivňována MJ jen v 2 %.

4. Předpokládám, že pro některé biblické postavy je používáno několik jmenných znaků (JZ). Je to způsobeno tím, že v ČZJ ještě není definována konečná podoba JZ.

Hypotéza se potvrdila. Některé biblické postavy, mají dva jmenné znaky - Adam, David, Izák, Izrael, Jakub Zebedeus, Jan Křtitel, Jidáš Iškariotský a Josef Egyptský. Je to tím, že nový znak se ještě neustálil.

Do tabulky RF, jejichž definice skupin jsem ponechala v původním znění, jsem vložila do určitých kategorií počty zjištěných JZ z mého výzkumu. Tabulka RF po vložení vyelicitovaných JZ vypadá následovně:

I. Obecné/ tradiční jmenné znaky (12)	A. Souvislost s legendami o svatých (3)		
	B. Na základě mluveného jazyka		
	C. Jiná motivace		
	D. Nejasná motivace (9)		
	E. Modifikované		
II. Jmenné znaky závislé na mluveném jazyce (1)	A. Inicializované (1)	1. Podle křestního jména (1)	Prstová abeceda
			Modifikované
		2. Podle příjmení	Prstová abeceda
			Pomocné artikulační znaky
			Modifikované
		3. Podle křestního jména i příjmení	
	B. Transliterované	1. Doslovný překlad příjmení	
		2. Kalky – mylný překlad jedné nebo více částí jména mluveného jazyka	Podle křestního jména Podle příjmení

		3. Na základě podobnosti jména mluveného jazyka s jiným slovem mluveného jazyka	Podle křestního jména
			Podle příjmení
III. Jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce/ deskriptivní (29)	A. Na základě vnější charakteristiky – přímý popis (8)	1. Vlasy (2)	
		2. Obličej	
		3. Tělo (1)	
		4. Oblečení (4)	
		5. Chůze	
		6. Ozdoba (1)	
		7. Postižení	
	B. Na základě vnější charakteristiky – odvozené	1. Vlasy	
		2. Obličej	
		3. Tělo	
		4. Oblečení	
		5. Postižení	
	C. Na základě vnitřní charakteristiky – přímý popis (2)		
	D. Na základě vnitřní charakteristiky – odvozené (3)		
	E. Podle oblíbené činnosti		
	F. Podle příhody (15)		
	G. Podle věci		
	H. Podle oblíbené postavy		
	I. Podle zvířete		
	J. Podle typického gesta		
	K. Podle typické promluvy		
	L. Podle místa (1)		
	M. Podle čísla v mateřské či základní škole		
IV. Kombinované jmenné znaky (3)			
V. Jmenné znaky s nejasnou motivací nebo neprůhledným významem (4)			

Podle tabulky RF jsem vybrala hodnoty, ve kterých se vyskytly biblické JZ. Z nich jsem vytvořila, podle klasifikace obecných jmenných znaků od RF, tabulku pro biblické jmenné znaky a seřadila podle nejfrektovanější skupiny. Ale objevila se mi dvě jména - Abram, Jan Křtitel, u kterých by bylo lepší, kdyby JZ nebyl klasifikován podle RF, ale přidala bych do skupiny JZ nezávislé na MJ/ deskriptivní, podskupinu s názvem "podle oblíbené činnosti". Abram byl Bohem poslán k tomu, aby byl kočovník; Jan Křtitel byl povolán k tomu, aby křtil lidi. Konečná tabulka nyní, i s hodnotami, vypadá takto:

1. Jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce/ deskriptivní (30)	A. Podle příhody (15)	
	B. Na základě vnější charakteristiky – přímý popis (9)	I. Oblečení (4)
		II. Vlasy (2)
		III. Tělo (1)
		IV. Ozdoba (1)
	C. Na základě vnitřní charakteristiky – Odvozené (3)	
	D. Na základě vnitřní charakteristiky – přímý popis (2)	
2. Obecné/ tradiční jmenné znaky (10)	G. Podle typické činnosti (2)	
	F. Podle místa (1)	
3. Kombinované jmenné znaky (4)	A. Nejasná motivace (9)	
	B. Souvislost s legendami o svatých (3)	
4. Jmenné znaky s nejasnou motivací nebo neprůhledným významem (3)		
5. Jmenné znaky závislé na mluveném jazyce (1)	Inicializované podle křestního jména (1)	

Závěrem bych chtěla říct, že u jmen Bůh a Ježíš jsem byla překvapena. Při elicaci z BBH jsem objevila, kolik variant JZ tato jména mají. Existují i JZ pro varianty Božího jména - Hospodin, Nebeský otec, Bůh Nejvyšší, Pán, Pán Nejvyšší, Bůh Pán Nejvyšší, Bůh Abrahámu, Izákův a Jákobův. A varianty pro Ježíšovo jméno - Emmanuel, Syn člověka, Syn Boží, Spasitel, Mesiáš. Zaznamenány mám jen jejich základní tvary - Bůh a Ježíš. Podrobně prozkoumat tato jména a jejich motivací bych doporučila někomu jako samostatnou práci. Jsou to velmi důležitá jména s hlubokým a hlavně zajímavým významem.

10 Závěr

Ve své práci jsem se zaměřila na význam jmenných znaků. Dostala jsem se k němu postupně. Nejdřív jsem teoreticky popsala obecná jména - propria, na to navázala jmennými znaky používanými v českém znakovém jazyce a poté se zaměřila na problematiku překladu jmen z Bible a jmenné znaky v českém znakovém jazyce a jejich motivaci. Zjistila jsem, že v tabulce od RF, kterou jsem používala pro klasifikaci jmenných znaků biblických postav, se některé jmenné znaky biblických postav v některých kategoriích objevily moc, ale někde vůbec. Když jsem nad tím přemýšlela, proč to tak je, a porovnávala zkoumaná data s tabulkou RF, zjistila jsem, že je to tím, že jmenné znaky v českém jazyce jsou dávány podle několika typů podskupin a to z toho důvodu, že postavy, které pojmenováváme, známe. Co se týče jmenných znaků biblických postav, tam je problém v tom, že ani jednu postavu jsme neviděli živou, nepotkali jsme se s ní nikdy osobně a známe ji jen z příběhů z Bible. Proto ve skupině *Jmenné znaky nezávislé na mluveném jazyce/ deskriptivní*, konkrétně v podskupině *podle příhody*, bylo nejvíce jmenných znaků - ...% ze všech zkoumaných jmenných znaků.

Vzhledem k tomu, že projekt Bible bez hranic ještě natáčí další překlady z různých biblických textů a věřím tomu, že se tam objeví ještě mnoho nových JZ biblických jmen, doporučila bych navázat na můj výzkum a rozšířit "databanku" jmenných znaků v českém znakovém jazyce o další jmenné znaky biblických postav. Jak vidíme, existují totiž určité jmenné znaky biblických postav, které se mohou časem změnit. Může se stát, že časem někdo bude zkoumat historii jmenných znaků biblických postav a bude jen dobře, když bude v českém znakovém jazyce nějaká zmínka o tom, jakým vývojem prošly jmenné znaky biblických postav.

11 Seznam literatury

Bible: český studijní překlad. Překlad Michal Krchňák. 1. souborné vyd. Praha: KMS, 2009.

Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih): český ekumenický překlad. 14., (5. opr.) vyd. Praha: Česká biblická společnost, 2008. ISBN 978-80-85810-66-0

BORT, J. *Slovník znaků křesťanských pojmů pro neslyšící.* 1. vyd. Praha: Naděje, 2001.

DUBUISON, C. – DESROISIERS, J.: **Names in Québec Sign Language and what they tell us about Québec Deaf Culture.** In: I. Ahlgren, B. Bergmann, M. Brennan (eds.): *Perspectives on Sign Language Usage.* Durham 1994, s. 249-260.

DUKA, Dominik. *Úvod do Písma svatého Starého zákona.* 2., rozš. vyd. Praha: Pro Kazatelské středisko Československé provincie Řádu bratří kazatelů vydalo Editio Sti. Ægidii, 1992, vii, 177 s. ISBN 80-901-2525-5.

FALTÍNOVÁ, Radka. *Propriálně pojmenovací akty v českém znakovém jazyce.* Praha, 2005. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Prof. PhDr. Alena Macurová, CSc.

FOUILLOUX, Danielle. *Slovník biblické kultury.* 1. vyd. Praha: EWA, 1992, 319 s. ISBN 80-900-1757-6.

Gabrielová, D. Paur, J. a Zeman, J. *Slovník znakové řeči, Horizont,* 1988.

HEDÁNEK, Jiří. Několik soudobých překladů Bible do češtiny: Přednáška pro Pražský lingvistický kroužek ze dne 16. a 30. května 2005. NADAČNÍ FOND BIBLE21. [online]. 2012. vyd. [cit. 2011-06-11]. Dostupné na: <http://bible21.cz/wp-content/uploads/2012/05/LK14.pdf>

HELLER, Jan. *Znamení odkazující k nebi.* Vyd. 2. V Praze: Vyšehrad, 2009 (b), 277 s. Rozhovory nad Biblí. ISBN 978-80-7021-975-1.

HELLER, Jan: *Výkladový slovník biblických jmen,* Advent-Orion a Vyšehrad, Praha 2003, 630 stran. ISBN: 80-7172-865-9

Http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096066178-televizni-klub-neslysicich/215562221800007 [online]. [cit. 2016-07-26]. dostupný na: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096066178-televizni-klub-neslysicich/215562221800007>

JAMBOR, Lukáš. *Specifika pastore neslyšících a její současná podoba v České republice* [online]. Olomouc, 2010 [cit. 2011-10-10]. Dostupné z: <http://theses.cz/id/k9cpdv/96065-598067256.pdf>. Diplomová práce. Universita Palackého, CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA. Vedoucí práce ThLic. PhDr. Ing. Jaroslav Filka.

JÁNSKÝ, Ladislav. *Naše řeč, ročník 47 (1964), číslo 1*, s. 60-61, ISSN: 0027-8203. Dostupné na Digitální knihovně Akademie věd ČR: http://kramerius.lib.cas.cz/search/i.jsp?pid=uuid:557bb706-4c3e-11e1-1418-001143e3f55c&q=Na%C5%A1e%20%C5%99e%C4%8D,%20ro%C4%8Dn%C3%ADk%2047#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:4748c470-4c3e-11e1-2755-001143e3f55c

KMOCH, Karel M. *Obrázková učebnice náboženství pro neslyšící*. 1866. vyd. Pražský soukromý ústav pro vzdělání hluchoněmých.

KNAPPOVÁ, Miloslava: *Osobní jméno jako fenomén sociolingvistický*. In: *Český jazyk a literatura*, 1996-1997, r. 47, č. 3-4, s. 52-59.

KOMÁREK, Karel. *Osobní jména v českých biblích*, 2000, Votobia: Olomouc, ISBN 80-7198-427-2

KOPEČNÝ, František. *Průvodce našimi jmény*. 1. vyd. Praha: Academia, 1974. 149 s.

KOUBOVÁ, Marcela. *Specifika překladu biblických textů do českého znakového jazyka*. Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, 2013.

LAGARDE, Paul de: *Onomastica sacra. Onomastica latina, spec. Hieronymi liber interpretationis hebr. nominum*, p. 26-116.

LANG, Bernhard. *Bible: 101 nejdůležitějších otázek*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2014. ISBN 978-80-7429-483-9.

LEINVEBEROVÁ, Naděžda. *Lukášovo evangelium: upravený text pro neslyšící děti*. Olomouc, 2000. UP Olomouc, Pedagogická Fakulta.

MACUROVÁ, A. Jazyk v komunikaci neslyšících.: Předběžné poznámky. *Slovo a slovesnost*. 1994, roč. 55, č.2, s. 121 – 132.

MCKEE, R. - MCKEE, D.: **Name Signs and Identity in New Zealand Sign Language**. In: M. Metzger (ed): *Bilingualism and Identity in Deaf Communities*. Washington 2000, s. 3-40.

MLČOCH, Miloš a Milan POLÁK. *Příběhy Starého zákona*. 1. vyd. Ilustrace Martina Pavlová. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001, 96 s. ISBN 80-244-0344-7.

Modlitby ve znakové řeči neslyšících. Ilustrace Petr Kučera. České Budějovice: Sdružení sv. Jana Neumanna, 2001, 38 s. Katechetické sešity. ISBN 80-860-7421-8.

MOLDANOVÁ, D.: **Naše příjmení**. Praha 1983.

NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník. A-P*. Praha: Kalich, 1992. ISBN 80-7017-528-1.
Dostupné i na: http://lide.cb.cz/pavel.mosner/bib_slovník_novotny.htm

OLIVA, K.: **Vlastní jméno a apelativum**. In: Zpravodaj místopisné komise ČSAV, 1975, r. XVI., č. 1-2, s. 43-46.

PLESKALOVÁ, Jana. *Vlastní jména osobní v češtině*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 95 s. ISBN 9788021069381.
Dostupné na: <https://digilib.phil.muni.cz/data/handle/11222.digilib/131210/monography.pdf>

POTMĚŠIL, M. a kol: *Všeobecný slovník českého znakového jazyka, O-Ž*. Praha: Fortuna, 2004. Sign. A 1051.37

POTMĚŠIL, Miloň a kol. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka, A-N* Praha : Fortuna, 2002. ISBN 80-7168-800-2;

RŮŽIČKOVÁ, M. *Než půjdeme do školy*. 1. vyd. SEPTIMA, 2000, ISBN 80-7216-124-5.

RŮŽIČKOVÁ, M. *Učíme se českou znakovou řeč*. 1. vyd. SEPTIMA, 1997, ISBN 80-7216-126-1.

RŮŽIČKOVÁ, M. *Znakování pro každý den*, 2001, ISBN 80-7216-160-1.

ŘEHÁKOVÁ, K.: **Tvoření vizuálně pohybových znaků pro pojmenování osob – znakových jmen.** In: Janotová, N. – Řeháková, K.: *Surdopedie. Komunikace sluchově postižených I.* Praha 1989.

Slovník jmenných znaků biblických postav z Amerického znakového jazyka. Dostupný zde: <https://www.signingsavvy.com/wordlist/31524> [online]. [cit. 2016-07-29].

ŠRÁMEK, Rudolf. *Úvod do obecné onomastiky*. 1999. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 191 s. ISBN 80-210-2027-X.

TROST, P.: Studie o jazycích a literatuře, 1995

Webová stránka projektu Bible bez hranic -
Http://biblebezhranic.jeank.cz/index.php/videoklipy [online]. [cit. 2016-07-27]. Dostupné na: <http://biblebezhranic.jeank.cz/index.php/videoklipy>

YAU, S. – HE, J.: **How Deaf Children in a Chinese School get their Name Signs.** In: *Sign Language Studies* 65, 1989, s. 305-322.